

**ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİ
AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ: TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL
ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

Nazlı Çağrı KÜÇÜKGÖKSEL

Yüksek Lisans Tezi

İşletme Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Teoman AKPINAR

2021

T.C.
TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN GİRİŞİMCİLİK
EĞİLİMLERİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ:
TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

Nazlı Çağıl KÜÇÜKGÖKSEL

İŞLETME ANABİLİM DALI

Danışman: Doç. Dr. Teoman AKPINAR

TEKİRDAĞ-2021

Her hakkı saklıdır.

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım Yüksek Lisans Tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, yazımda enstitü yazım kılavuzuna uygun davranıldığını taahhüt ederim.

21 /01/2022

Nazlı Çağıl KÜÇÜKGÖKSEL

ÖZET

Kurum, Enstitü, : Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
ABD : İşletme Anabilim Dalı
Tez Başlığı : Uluslararası Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimleri Açısından
Değerlendirilmesi: Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Örneği
Tez Yazarı : Nazlı Çağıl KÜÇÜKGÖKSEL
Tez Danışmanı : Doç. Dr. Teoman AKPINAR
Tez Türü,Yılı : Yüksek Lisans Tezi, 2021
Sayfa Sayısı : 91

Genel olarak girişimcilik, bir kişinin ihtiyaçlarını, yaşam hedeflerini ve beklentilerini tek bir süreç veya faaliyette bir araya getiren bir duygudur. Üniversiteler, gençler arasında girişimciliğin geliştirilmesine yardımcı olan kaynaklar ve yetenekler açısından geniş bir çeşitlilik yelpazesi sunmaktadır. Bu araştırmanın temel amacı, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'ndeki uluslararası öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini incelemek, bir iş sahibi olma isteklerini ve kararlarını şekillendiren faktörleri tespit etmektir. Bu çalışmada, uluslararası öğrencilerin girişimcilik eğilimini oluşturmada veya engellemede etkili faktörleri tespit etmek için bir grup uluslararası öğrencinin yaklaşımları analiz edilmiştir. Araştırma belirli bir zaman aralığında yapılmış olması, belirli bir coğrafi bölgede uygulanması ve ankete katılanların algılarına dayalı olması açısından bazı sınırlılıklar içermektedir. Araştırmanın örneklemini Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'nde okuyan 107 uluslararası üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Araştırma kapsamında çeşitli demografik özellikteki katılımcılara online anket uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler SPSS 22 programına aktarılarak analiz edilmiştir. Burada her bölümdeki sorulardan alınan sonuçlara ilişkin frekans dağılımları hesaplanmıştır. Sonrasında demografik verilerin ölçekler üzerindeki etkisini ölçmek için Mann Whitney U Testi ve Kruskal Wallis H Testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin yüksek girişimcilik düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre Türkiye'deki girişimcilik desteklerinden ve yatırım teşvik fırsatlarından daha çok haberdar olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca diğer araştırmalardan farklı olarak, kadın katılımcıların girişimcilik eğiliminin erkek katılımcılardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmada ailelerinde girişimci olan ve olmayan katılımcılar arasında girişimcilik eğilimi puanı bakımından anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Uluslararası Öğrenci, Eğilim.

ABSTRACT

Institution, Institute, : Tekirdağ Namık Kemal University, Institute of Social Sciences,
Department : Department of Business Administration
Thesis Title : Evaluation of International Students in Terms of Entrepreneurship
Tendencies: The Case of Tekirdağ Namık Kemal University
Thesis Author : Nazlı Çağıl KÜÇÜKGÖKSEL
Thesis Adviser : Assoc. Prof. Teoman AKPINAR
Type of Thesis, Year : MS Thesis, 2021
Total Number of : 91
Pages

In general, entrepreneurship is an emotion that brings together a person's needs, life goals, and expectations into a single process or activity. Universities offer a wide variety of resources and skills that help foster entrepreneurship among young people. The main purpose of this research is to examine the entrepreneurial tendencies of international students at Tekirdağ Namık Kemal University, to identify the factors that shape their desire to have a job and their decisions. In this study, the approaches of a group of international students were analyzed in order to determine the effective factors in creating or inhibiting the entrepreneurial tendency of international students. The research has some limitations in terms of being conducted in a certain time period, being applied in a certain geographical region and being based on the perceptions of the respondents. The sample of the research consists of 107 international university students studying at Tekirdağ Namık Kemal University. Within the scope of the research, a questionnaire based on online questionnaire technique was applied to participants with various demographic characteristics. The data obtained from the research were transferred to the SPSS 22 program and analyzed. Here, the frequency distributions of the results obtained from the questions in each section were calculated. Afterwards, Mann Whitney U Test and Kruskal Wallis H Test were used to measure the effect of demographic data on the scales. As a result of the research, it was determined that the students were at a high level of entrepreneurship. It was determined that female participants were more aware of entrepreneurship supports and investment incentive opportunities in Turkey than male investors. In addition, unlike other studies, it was found that the entrepreneurial tendency of female participants was higher than male participants. In this study, it was determined that there was no significant difference between the entrepreneurs and non-entrepreneurs in their families in terms of entrepreneurship tendency scores.

Keywords: Entrepreneurship, International Student, Tendency.

ÖNSÖZ

Çalışma sürecindeki yol gösterici ve olumlu tavrıyla beni cesaretlendiren, sahip olduğu bilgi birikimiyle çalışmama farklı açılardan bakmama yardımcı olan, öğrencisi olmaktan gurur duyduğum kıymetli Danışman Hocam Doç. Dr. Sayın Teoman AKPINAR'a sosuz teşekkür ederim.

Ayrıca bu çalışmayı yapmama ilham veren, bilgi ve birikimlerini her zaman benimle paylaşan Prof. Dr. Sayın Ahmet KUBAŞ'a ve çalışmamın temel konusu olan uluslararası öğrencilere ulaşabilmek konusunda özveri ile beni destekleyen Dr. Öğr. Üyesi Sayın Hasan Selçuk ETİ'ye teşekkür ederim.

Son olarak tüm hayatım boyunca benim yanımda olan, aldığım kararları destekleyen ve moral veren sevgili aileme şükranlarımı sunarım.

Tekirdağ, 2022

Nazlı Çağıl KÜÇÜKGÖKSEL

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİM BEYANI	ii
TEZ ONAY SAYFASI	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLOLAR LİSTESİ	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
KISALTMALAR	xi
1. GİRİŞ	1
1.1 Arka Plan	1
1.2 Problem.....	4
1.3 Amaç.....	8
1.4 Önem.....	9
1.5 Hipotezler	10
1.6 Sınırlılıklar.....	10
1.7 Tanımlar.....	11
2. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI	12
2.1 Girişimcilik Kavramı ve Önemi	12
2.2 Girişimcilik Eğilim Modeli	14
2.3 Planlı Davranış Teorisi	15
2.3.1 Girişimcilik Eğilimi.....	16
2.3.2 Kişisel Tutum	18
2.3.3 Özne Norm	20
2.3.4 Algılanan Davranışsal Kontrol	21
2.4 Planlı Davranış Teorisi ve Girişimcilik Eğilimi	23
2.5 Uluslararası Öğrencilerin Genel Görünümü.....	25
2.5.1 Uluslararası Öğrenci Kavramı	25
2.5.2 Dünyada Uluslararası Öğrenciler	29

2.5.3 Türkiye’de Uluslararası Öğrenciler	33
3. YÖNTEM.....	40
3.1 Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	40
3.2 Veri Toplama Araçları.....	40
3.3 Veri Analiz Yöntemi.....	41
4. BULGULAR.....	43
4.1 Demografik Bulgular	43
4.2 Katılımcıların Girişimcilik ile İlgili Düşüncelerine Yönelik Bulgular.....	52
4.3 Girişimcilik Eğilimi Ölçeğine Yönelik Bulgular.....	58
4.4 Girişimciliği Etkileyen Faktörlere Yönelik Bulgular	64
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	68
KAYNAKÇA	74

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2.1: Türkiye’de 2011-2021 Yılları Arasında Toplam Uluslararası Öğrenci Sayıları	35
Tablo 3.1: Ölçekler için Yapılan Güvenilirlik Analizi Sonuçları	42
Tablo 4.1: Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	43
Tablo 4.2: Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	44
Tablo 4.3: Katılımcıların Annelerinin Mesleklerine Göre Dağılımı.....	45
Tablo 4.4: Katılımcıların Babalarının Mesleklerine Göre Dağılımı	46
Tablo 4.5: Katılımcıların Annelerinin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	47
Tablo 4.6: Katılımcıların Babalarının Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı.....	48
Tablo 4.7: Katılımcıların İşte Çalışma Durumları ve Ailede Girişimci Olma Durumu	49
Tablo 4.8: Katılımcıların Gelecekte Nerede Çalışmayı Düşündükleri	50
Tablo 4.9: Katılımcıların İleride Kendi İşini Kurma Durumları.....	51
Tablo 4.10: Katılımcıların Girişimcilik ile İlgili Düşünceleri	53
Tablo 4.11: Katılımcıların Girişimcilik ile İlgili Düşüncelerinin Ailelerinde Girişimci Olma Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları	55
Tablo 4.12: Katılımcıların Girişimcilik ile İlgili Düşüncelerinin Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları	56
Tablo 4.13: Girişimcilik Puanları Değerlendirme Kriterleri.....	58
Tablo 4.14: Girişimcilik Eğilimi Ölçeği Maddelerinin Ortalama ve Standart Sapmaları.....	59
Tablo 4.15: Girişimcilik Eğilimi Ölçeği Puanının Cinsiyete Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları	61
Tablo 4.16: Girişimcilik Eğilimi Ölçeği Puanının Eğitim Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	61
Tablo 4.17: Girişimcilik Eğilimi Ölçeği Puanının Anne ve Baba Eğitim Durumlarına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları	62
Tablo 4.18: Girişimcilik Eğilimi Ölçeği Puanının Katılımcıların Ailelerinde Girişimci Olma ve Çalışma Durumlarına Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları	63
Tablo 4.19: Girişimcilik Eğilimi Ölçeği Puanının Katılımcıların Gelecekte Nerede Çalışmayı Düşünmelerine ve İleride Kendi İşlerini Kurma Durumlarına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları	63
Tablo 4.20: Girişimciliği Etkileyen Faktörlerin Ortalama ve Standart Sapmaları.....	64
Tablo 4.21: Girişimciliği Etkileyen Faktörlerin Cinsiyete Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları	65
Tablo 4.22: Girişimciliği Etkileyen Faktörlerin Katılımcıların Ailelerinde Girişimci Olması Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	66

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1 Girişimcilik Eğilim Modeli.....	24
Şekil 2.2: Dünyada Yıllara Göre Uluslararası Öğrenci Sayısı (milyon).....	30
Şekil 2.3: Uluslararası Öğrenci Sayılarının Ülkelere Göre Yüzde Olarak Dağılımı .	32
Şekil 2.4: Uluslararası Öğrencilerin Menşelerinin Dağılımı (Yüzde)	33
Şekil 2.5: Türkiye'ye En Fazla Öğrenci Gönderen Ülkeler (Bin)	36
Şekil 2.6: Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'nde Öğrenim Gören Uluslararası Öğrenci Sayısı (2013-2021)	38
Şekil 2.7: Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'nde Öğrenim Gören Uluslararası Öğrencilerin Geldikleri Ülkelere Göre Dağılımı (2020-2021)	39
Şekil 4.1: Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	44
Şekil 4.2: Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	44
Şekil 4.3: Katılımcıların Annelerinin Mesleklerine Göre Dağılımı.....	45
Şekil 4.4: Katılımcıların Babalarının Mesleklerine Göre Dağılımı	46
Şekil 4.5: Katılımcıların Annelerinin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	47
Şekil 4.6: Katılımcıların Babalarının Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı.....	48
Şekil 4.7: Katılımcıların İşte Çalışma Durumları ve Ailede Girişimci Olma Durumu	49
Şekil 4.8: Katılımcıların Gelecekte Nerede Çalışmayı Düşündükleri	50
Şekil 4.9: Katılımcıların İleride Kendi İşini Kurma Durumları.....	51
Şekil 4.10: Katılımcıların Girişimcilik ile İlgili Düşünceleri.....	54

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
OECD	: Organization for Economic Cooperation and Development
SETA	: Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
vd.	: ve diğerleri
YBYS	:Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi

1. GİRİŞ

1.1 Arka Plan

Girişimcilik, genellikle bir veya daha fazla kişinin çeşitli amaçlara ulaşmak için yürüttüğü mali bir çaba olarak anlaşılmaktadır. Araştırmacılar, risk alma, yenilikçilik, istihdam yaratma ve diğer birçok faktör açısından farklı yönlerden çok sayıda girişimcilik tanımına yer vermişlerdir. Girişimci, çıkarıcı bir yaklaşım çerçevesinde risk alan ve belirsiz girişimleri verimli sonuçlara dönüştüren bir kişi olarak tanımlanmıştır. Lüthje ve Franke'e (2003) göre bu kişiler teknik veya örgütsel yenilik yoluyla piyasa fırsatlarından yararlanan girişimcilerdir.

Drucker (1970) ise risk alma doğasının altını çizmiştir. Popüler bir araştırma kapsamında girişimciliğin doksan farklı özelliği tespit edilmiştir (Gartner, 1990). Yapılan bazı araştırmalar girişimcilerin fedakar karakterleri, ahlaki değerleri ve topluma karşı empati duyguları sayesinde diğer insanlar için yararlı veya yapıcı bir şey yapmak için motive olduklarını göstermiştir (Austin vd., 2006; Choi ve Majumdar, 2014; Dacin vd., 2011; Miller vd., 2012).

İnovasyon yoluyla herhangi bir kişisel hedefe ulaşmak veya bir hayali gerçekleştirmek de girişimciliği teşvik etmektedir. Bir kişi, piyasaya bir işletme biçimi olarak yenilikçi bir şey getirerek toplumda onur ve popülerlik kazanabilmektedir (Bacq ve Alt, 2018). Girişimcilik, zahmetli işler yapma cesaretine sahip olma, hedeflere ulaşmak için güçlü niyet, zorluklarla yüzleşme ve büyüme olasılığı olan bir organizasyon kurma gibi bazı özellikleri gerektirmektedir. Girişimcilik, bir kişi için maddi kazanç elde etmek veya toplum için değerli ve yeni bir şey yapmak amacıyla gerçekleştirilen eylemler olarak açıklanabilmektedir (Kao, 1993).

Girişimcilik yaklaşımını tanımlamanın birkaç yolu bulunmaktadır (Bruyat ve Julien, 2001). Girişimcilik bir kişinin kendine güç vermek için yeni bir

iş kurmaya karar vermesi veya yaratıcılığına, cesaretine, risk yönetimine güvenerek meslek seçiminde bulunmasıdır (van Gelderen vd., 2008). Ayrıca girişimcilik önceden belirlenmiş bir davranış olarak da düşünülebilmekte (Katz ve Gartner, 1988) ve bazı deneysel verilere göre, girişimcilik eğilimi bir girişime doğru yol alma olasılığını ifade etmektedir (Chrisman, 1997).

Salman (2016), sektörün ve piyasanın ihtiyaçlarını karşılamak için yaratıcı ürünler üreten bir kişinin ülke ekonomisinin büyümesine katkı sağlayacağını öne sürmüştür. Buna göre bir girişimci, organizasyonu, hizmetleri veya ürün geliştirme yoluyla bağlı olduğu ülkeye veya topluma doğrudan veya dolaylı olarak olumlu bir katkıda bulunmaktadır. Bir ulusun ekonomik büyümesini ve üretkenliğini artırmak, yenilikçi faaliyetleri teşvik etmek ve yeni istihdam oluşturmak bakımından girişimcilik, hepsini bir arada düzenleyebilen bir süreçtir (Gerba, 2012). Nitekim birçok araştırmada ekonomik büyüme hızı ile girişimcilik arasındaki güçlü ilişki tespit edilmiştir (Praag ve Versloot, 2007). Girişimcilik bir ülkenin piyasasını yeniden yapılandırmanın itici gücü olmakta ve girişimciler o ülkenin sosyal ve ekonomik büyümesine katkıda bulunmaktadır.

Son birkaç on yılda, girişimciliğin bir ülkede istihdam ve yoksulluğun azaltılmasındaki rolünü tespit eden birçok çalışma yapılmıştır. Girişimcilik, toplumdaki yoksulluğu azaltmanın (McMullen, 2011) ve masraflarını karşılamaktan muzdarip olanlar için bir gelir kaynağı yaratmanın verimli bir yoludur (Sutter vd., 2019). Sadece gelişmekte olan ülkeler değil, aynı zamanda gelişmiş ülkeler de kendi nüfusları arasında girişimci zihinlerin evriminin arkasındaki algıları, tetikleyici faktörleri ve niyetleri incelemeye istekli olmuştur. Günümüzde girişimcilik eğitimi almak, iş inovasyonu ve ilham veren işletmeler alanında çok özel bir konuma sahiptir (Luthje ve Franke, 2003).

Son yıllarda Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa Birliği'nin gelişmiş ülkelerinde ekonomik büyümenin yavaşladığı ve inovasyon eksikliğinin söz konusu olduğu görülmektedir. Bu durumun üstesinden gelmek için, iş sektörünü genişletmek ve yatırıma yönelik yeni alanlar oluşturmak üzere ülkeler en etkili araç olarak şirket açılışlarını teşvik etmektedir. Büyüme faktörleri üzerinde derin

bir etkiye sahip olan girişimcilik ve makroekonomik ortam arasındaki güçlü ilişkiyi analiz eden birkaç çığır açan çalışma söz konusudur (Huggins ve Thompson, 2015; Schwab, 2018). Birçok araştırmaya göre girişimciler, pazara hizmet eden, ulusun beşeri sermayesini kullanan, endüstrilerin atıl segmentlerini yeniden uyandıran, komşu ülkelerle bölgesel ticareti besleyen, mevcut işletmelere yenilik getiren, hem kamu hem de finans kurumları için araştırma ve yatırım alanı oluşturan kaynakları kullanmaktadır (Pradhan vd., 2020).

Girişimciliğin bireysel, sosyal ve ulusal faydalarının kabul edilmesi, girişimcilerin zihnini inceleme dürtüsünü uyarmaktadır. Girişimcilik belirsizlikle yüzleşmek için içsel güç ve kabul gerektirdiğinden (McMullen ve Shepherd, 2006), önceki araştırmalarda girişimciliğin kişinin hayatında muazzam bir zihinsel baskı (Monsen ve Boss, 2009), kaybetme korkusu (Mitchell vd., 2011) ve başarısızlıktan kaynaklanan üzüntü (Jenkins vd., 2014) doğurabileceği öne sürülmüştür. Öte yandan işletme sahibi kişilerin hayatında bazı olumlu sonuçlar da gözlenmektedir. Örneğin bazı çalışmalar, diğerlerinden daha fazla çalışıyor ve daha az gelire sahip olsalar bile, yeni bir iş açan ve iş faaliyetlerine devam edebilen bireylerin yüksek düzeyde iş tatmini gösterdiklerini tespit etmiştir (Frey vd., 2004; Benz ve Frey, 2008).

Genel olarak girişimcilik, bir kişinin ihtiyaçlarını, yaşam hedeflerini ve beklentilerini tek bir süreç veya faaliyette bir araya getiren bir duygudur. Dolayısıyla girişimciliğin bir kişinin psikolojik hedeflerine ulaşmasına ve dolayısıyla hayatta mutluluk yaşamasına yardımcı olduğu söylenebilmektedir (Shepherd ve Patzelt, 2017). Girişimciliğin temel niteliklerine sahip olanlar, genellikle öngörülemeyen durumlara karşı cesurca hareket etmekte ve başarısızlığın sonuçlarının üstesinden gelebilmektedir. Bu tip kişiler, ortamdaki fırsatları tespit etmek için girişimci öngörüye, bir fikri hayata geçirmek için uygun zamana ve etkilenecek doğru alanı seçmeye muktedirler (Crecente-Romero vd., 2016).

Girişimciler, demografik alanları veya piyasada yeni bir strateji başlatma şansını gördüklerinde bir işe atılırlar (Grebel, 2007). Bir girişimcinin belirli bir

uzmanlık alanını seçmesinin ardındaki sebep, hâlihazırda mevcut olan bilgi, deneyim ve birikimi kendisine uygulayabilmesi ve eğitim bilgisi veya mesleki becerileriyle müşteriler, tedarikçiler, süreç seçimi hakkında bir plan yapabilmesidir (Landström vd, 2012). Kritik durumda, bireyler yine de uzmanlık alanına giren fırsatları aramayı tercih etmekte ve iyi bir seçim olarak kendine güvenmeyi düşünmekte, ancak başarısızlık riski iş geliştirme sürecini yavaşlatmaktadır (Crecente-Romero vd., 2016).

Sermaye kıtlığı nedeniyle girişimcilik eğiliminin azalmasını engellemek için bazı devletler, kişilerin zihinsel ve finansal olarak bir iş kurmayı düşünmeye devam etmeleri için tanıtım faaliyetleri düzenlemektedir (Crecente, 2011; Levie vd., 2014). Yukarıdaki çalışmaların ve gerçeklerin sonuçlarını tartıştıktan sonra, girişimcilik sürecinin nasıl kolaylaştırılabileceğini ve bireyler arasında eğilimin nasıl geliştiğini anlayabilmek için zihinsel uyarıcıların ve etkileyen faktörlerin analiz edilmesi gerekmektedir.

1.2 Problem

Girişimciliğin arka planını anlamak ve girişimci olma niteliğini taşıyan gençlerin eğilimlerini incelemek, işletme yönetimi alanındaki en önemli çalışmalardan biri haline gelmiştir. Tesadüfi girişimcilerin ortaya çıkıp bir ülkenin ekonomik büyümesine katkıda bulunmasını beklemek oldukça mantıksız bir durumdur. Bunun yerine, girişimcilerin yetiştirilmesi ve girişimci olmak için onlara nelerin ilham verdiğinin, etkili faktörlerin ve engellerin neler olduğunun bilinmesi önemlidir. Kişinin girişimcilik eğilimi, deneyimi, zihinsel özellikleri, çevreden nasıl etkilendiği ve girişimci olma sürecinde belli şeyleri kazanmak için nasıl davranmayı hedeflediği olarak anlaşılmaktadır (Joseph, 2017). Girişimci nitelikler bazı çalışmalara göre edinilebilmekte (Kuratko, 2005) ve girişimcilikle ilgili eğitimin etkisine veya girişimci olan aile, arkadaş veya akranların faaliyetlerinden etkilenmeye açık olmaktadır (Gerba, 2012).

Araştırmacılar, bir kişiyi tüm riskleri ve sonuçları bilen bir girişimci olmaya iten uyarıcı faktörleri araştırmıştır. Öncelikle, bir kişi ihtiyaçlarını karşılamak ve kendi ticari varlığına sahip olmak için para kazanma çabası içindedir. İşletmeler topluma ve millete hizmet etse de, son araştırmalar insanların ekonominin ve toplumun büyümesine yardımcı olmak için girişimciler haline geldiği gerçeğini reddetmektedir (Kimmitt ve Muñoz, 2018). Mali açıdan zengin olmanın yanı sıra, kişi genellikle kişisel tatmin ve bağımsızlığa sahip olmak için girişimciliği denemekte (Dey ve Lehner, 2017) ve bazen yüksek bir statüye ulaşmak istemektedir (Desjardins vd., 2015).

Bireyin girişimcilik eğilimini analiz etmek için birçok araştırma yapılmıştır. Bunlar arasında en çok bilinen modeller ve teoriler şunlardır: Shapero'nun girişimcilik etkinliği modeli (Shapero ve Sokol, 1982), Ajzen'in planlı davranış teorisi (Ajzen, 1991), planlı davranış girişimci modeli teorisi ve sosyal bilişsel kariyer teorisi (Lent vd., 1994). Uluslararası öğrencilerin girişimci karar faktörlerini analiz etmek için çeşitli araştırmalar yapılmıştır (örneğin, Frank vd., 2007; Naffziger vd., 1994; Segal vd., 2005), ancak bunlardan çok azı sınır ötesi bağlamda girişimcilik eğilimini etkileyen faktörleri kavramaya odaklanmıştır (Giacomin vd., 2011). Gelişmiş ülkeler çoğunlukla önceki araştırmalara odaklanmış (Jones, vd., 2008; Wu ve Wu, 2008), kültürler arası çalışmanın gerekliliği ele alınmış olsa da (Nabi ve Holden, 2008), gelişmiş ve geri ülkeler arasında karşılaştırma eksikliği bulunmaktadır (Nguyen, vd., 2009).

Girişimcilik çalışmaları, kişinin davranışları, kültürü gibi özellikleri ile girişimcilik arasındaki ilişkileri keşfetmek için daha fazla kültürler arası analiz yapılması gerekliliği üzerinde durmuştur (Lingelbach vd., 2005). Akademik araştırmacılar için girişimcilik eğilimlerini incelemek önde gelen fenomenlerden birisi olmuştur (Krueger vd., 2000). Girişimci eğilim çalışmasına ilişkin birçok teori arasında, planlı davranış teorisi çevresel ve kişisel faktörler arasındaki etkileşimi açıklamaya uygun olduğu için en çok benimsenen teori olarak dikkat çekmektedir (van Gelderen, vd., 2008).

Bilgi dağıtım merkezleri olan üniversiteler genç beyinler inşa etmektedir. Üniversiteler, bilgi işlemenin para kazanma aracı olduğu ekonomik yapıda önemli bir bileşen olarak kabul edilmektedir (Czarnitzki vd., 2016). Üniversiteler, nitelikli insan kaynakları yaratmanın yanı sıra, toplum ve ekonomi için değerli olabilecek bilgileri aktarmada büyük çaba göstermektedir. Başka bir deyişle üniversiteler teknoloji transferi alanı olarak faaliyet göstermektedir (Fischer vd., 2019). Üniversitelerin eğitim düzenlemelerinin, bilim insanlarının girişimcilik faaliyetlerini teşvik eden bilgilerle çalışabilecekleri bir ortam sağlaması da önerilmektedir (Marzocchi vd., 2019). Ayrıca üniversiteler, gençler arasında girişimciliğin geliştirilmesine yardımcı olan kaynaklar ve yetenekler açısından geniş bir çeşitlilik yelpazesi sunmaktadır (Beyhan ve Fındık, 2017).

Son yıllarda araştırmacılar üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin incelenmesine odaklanmıştır. Üniversite öğrencileri geleceğin girişimcileri olarak değerlendirildiği için üniversite öğrencilerinin girişimci faaliyetlerini yorumlamada merkezi değişken girişimcilik eğilimleri olmuştur (Krueger vd., 2000). İlgili literatüre göre, üniversite öğrencilerinin girişimci eğilimlerini belirleyeci faktörler iki gruba ayrılmaktadır: İç faktörler (mikro seviyede) ve dış faktörler (makro seviyede) (Garavan ve O' Cinneide, 1994).

Mikro seviyedeki faktörler kişisel özellikleri, psikolojik tutumları, okul deneyimlerini, girişimcilik uzmanlığını ve becerilerini, makro seviyedeki faktörler ise sosyo kültürel normları, politik ortamı, ekonomik statüyü, kişisel sosyal ağı, aile bağlamını ve girişimcilik eğitimini içine almaktadır. Önceki çalışmalarda (Shapiro ve Sokol, 1982; Shaver ve Scott, 1992) ve eğilim modellerinde, yazarlar tarafından girişimci eğilimlerini belirlemek için yalnızca iç faktörler dikkate alınmıştır. Bununla birlikte, sonradan diğer yazarlar dış faktörlerin iç faktörler kadar önemli olduğunu tespit etmiştir (Ajzen, 1991; Shook, 2003). Girişimcilik amacı yalnızca taşıyıcı değişkenler (bireysel faktörler) ve durumsal değişkenler (dış faktörler) birlikte çalıştığında desteklenebilmektedir.

Ajzen'in (1991) planlı davranış teorisi modelinde girişimcilik eğilimi üzerine bir araştırma yapmak için bunların iyi bir kombinasyonu yapılmıştır.

Bununla birlikte, öğrencilerin girişimcilik eğilimi üzerine çalışma yapmak için diğer modellere kıyasla çoğu yazar, öğrencilerin girişimcilik eğilimini oluşturmanın arkasındaki ana faktörleri belirleyen ana değişkenleri içerdiği için değiştirilmiş planlı davranış teorisini tercih etmiştir (Roy vd., 2017; Maresch, vd., 2016).

Öğrenciler farklı bir ülkeye taşındıklarında farklı bir atmosfere adım atmakta, bu nedenle bu kişiler o ülkenin yerli vatandaşlarıyla aynı koşulları paylaşmamaktadır. Üniversitelerdeki uluslararası öğrenciler, girişimcilik eğilimleri bakımından engel oluşturabilecek birçok sorunla karşı karşıya kalmaktadır. Örneğin Göteborg'daki Chalmers Girişimcilik Okulu'nda gerçekleştirilen McGill Konferansı'nda İsveçli yabancı öğrencilerin karşılaştıkları güçlükleri tetikleyen ve girişimcilik eğilimleri için engel oluşturan üç neden tespit edilmiştir. Bunlar makro düzeyde, uluslararası öğrenciler, dil engeli, ilgili bilgileri bulma sorunu, düzenlemeler veya yasal destekler veya finansal fırsatlar gibi yeni kültür nedeniyle sorunlarla karşılaşmaktadır (Macarthy ve Yang, 2017).

Diğer kategori, grupların azınlığının ekip oluşturması veya potansiyel önyargı yaratması nedeniyle oluşan mikro faktör seviyesidir. Öte yandan, Sohrabpour vd. (2013) uluslararası öğrencilerin sorunlarını kültürel, dil ve akademik olmak üzere üç seviyeye ayırmıştır. Ancak bu çalışmada yazarlar, İsveç'teki uluslararası öğrencilere Ajzen'in Planlı Davranış Teorisini uygulayarak bu engellere rağmen öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini nasıl oluşturduklarına odaklanmaya çalışmışlardır. Üniversite öğrencilerinin bir kariyer yolu seçme zorunluluğu esas alındığında, üniversitelerde okuyan uluslararası öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini analiz etmenin önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Son yıllarda Orta Doğu ve Türki Cumhuriyetler'den çok sayıda öğrenci yükseköğrenim için Türkiye'ye gelmiştir. Türkiye'deki devlet üniversitelerinde ve özel üniversitelerde uluslararası öğrencilere belli sayıda kontenjan ayrılmakta ve binlerce uluslararası öğrenci Türk üniversitelerinde okumaktadır. Türkiye'de artan uluslararası öğrenci sayısı, beraberinde bu kişilerin yaşamlarına ve Türkiye'ye

uyum sürecine, ayrıca girişimcilik eğilimlerine olan ilgiyi de beraberinde getirmiştir (Snoubar, 2017).

Uluslararası öğrencilerin düşüncelerini ve eğilimlerini incelemek, yüksek rekabet piyasasında kaç kişinin iş için sıraya gireceğini ve kaçının girişimci olmayı planladığını bilmek bakımından çok önemlidir. Yukarıda bahsedilen tartışma, girişimcilik ve araştırmacıların üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini incelemeye olan ilgisinin önemini göstermektedir. Farklı bir ülkede yaşayan üniversite öğrencileri için koşullar karmaşıktır ve girişimciliğe olan eğilimlerini incelemek ilginç görünmektedir.

Planlı davranış teorisinin algılanan davranışsal kontrol kapsamına giren unsurları incelenerek uluslararası öğrencilerin girişimcilik hakkındaki algıları yapılandırılmış bir şekilde öğrenilebilmektedir. Girişimciliğin zorlukları ve ödülleri hakkındaki inançları, uluslararası öğrencilerin planlı davranış teorisi kapsamındaki tutum unsurları ile ilgili görüş veya fikirleri incelenerek öğrenilebilir. Üniversite öğrencileri farklı sosyal ve kültürel geçmişlerden gelmektedir ve bu onların girişimcilikle ilgili düşüncelerini ve kararlarını etkileyebilmektedir. Bu dış baskıların rolü, planlı davranış teorisi kapsamındaki öznel normların faktörlerine ilişkin görüş veya ifadeler incelenerek öğrenilebilir.

1.3 Amaç

Bu araştırmanın temel amacı, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'ndeki uluslararası öğrencilerin girişimci eğilimlerini incelemek, bir iş sahibi olma isteklerini ve kararlarını şekillendiren faktörleri tespit etmektir. Özellikle kar elde etmek veya bir planı gerçekleştirmek için bir şirket kurmak söz konusu olduğunda yabancı öğrencilerin normları, inançları ve koşulları tipik olarak yerlilerden farklı olmaktadır. Bu çalışmada, uluslararası öğrencilerin girişimcilik eğilimini oluşturmada veya engellemede etkili faktörleri tespit etmek için bir grup uluslararası öğrencinin yaklaşımları analiz edilmiştir.

1.4 Önem

Girişimcilik eğilimleri üzerine yapılan araştırmaların çoğu planlı davranış teorisini veya değiştirilmiş halini kullanmış, üniversite öğrencilerini incelemek araştırmacılar için her zaman önemli olmuştur. Önceki çalışmalar, üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirleyen ve etkileyen faktörleri incelemiş ve farklı ülkelerdeki öğrenciler arasındaki kültürler arası veya farklılığa odaklanan önemli sayıda çalışma yapılmıştır. Girişimcilik eğilimlerinin analiz edildiği araştırmalarda, gelişmekte olan ülkelerin öğrencileri ile gelişmiş ülke öğrencileri arasında karşılaştırmalar yapılmıştır.

Önemli sayıda araştırmacı, bilgiye, kapasiteye ve isteğe sahip oldukları için üniversite öğrencilerinin geleceğin potansiyel girişimcileri olduklarından ve üniversiteden mezun olan gençlerin bir ekonomi için üretken faaliyetlere daha yatkın olduğundan bahsetmiştir (Morianio vd., 2011; Tong vd., 2011). Davidsson (2006), 34 yaşın altındaki gençlerin kendi işlerini kurmaya daha istekli olduklarını, ancak yaşları biraz daha yüksek olmasına rağmen genel olarak genç çevreye ait öğrencileri incelemenin daha kapsayıcı olabileceğini öne sürmüştür. Stiegler ve Thanhäuser (2016) üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini incelemiş ancak uluslararası öğrencilere odaklanmamıştır. Sjöstrand ve Shadloo (2013) İsveçli öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini oradaki üniversitelerde okuyan Namıbyalı öğrencilerle karşılaştırmıştır. Durst ve Sedenka (2016), örneklem popülasyonunun karışık olduğu ancak İsveç yerlilerinin (% 85,3) hâkim olduğu çok sayıda üniversite öğrencisinin girişimcilik eğilimlerini incelemişlerdir. Çalışmalarında, girişimcilik eğilimi eğitiminin yanı sıra, öğrencilerin eğilimli olduğu girişimcilik türleri ve üniversiteler tarafından sağlanan girişimcilik eğitimi gibi geniş perspektifler de ele alınmıştır. Bununla birlikte, yapılan literatür taraması neticesinde Türkiye’de okuyan uluslararası üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri üzerine çalışma bulunmadığı tespit edilmiş olup, bu çalışma sayesinde literatürde önemli bir boşluğun doldurulacağı değerlendirilmiştir.

1.5 Hipotezler

Araştırmanın amacına bağlı olarak test edilmek için aşağıdaki hipotezler geliştirilmiştir:

H₁= Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimi cinsiyete göre anlamlı farklılaşmaktadır.

H₂= Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimi öğrencilerin annelerinin mesleklerine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır.

H₃= Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimi öğrencilerin babalarının mesleklerine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır.

H₄= Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimi öğrencilerin ailelerinde girişimci olması durumuna göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır.

1.6 Sınırlılıklar

Araştırma belirli bir zaman aralığında yapılmış olması, belirli bir coğrafi bölgede uygulanması ve ankete katılanların algılarına dayalı olması açısından bazı sınırlılıklar içermektedir. Ayrıca çalışmanın başlangıcında değişik üniversitelerde okuyan uluslararası öğrencilerin incelenmesi amaçlanmış, ancak çalışma süresinin kısalığı ve öğrencilerle görüşmenin daha kolay olacağı düşüncesiyle çalışma Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'nde okuyan 107 uluslararası öğrenci ile sınırlandırılmıştır.

1.7 Tanımlar

Girişimcilik Eğilimi: İnsanların ne kadar denemek istediklerine, ne kadar çaba göstermeyi planladıklarına ve ne kadar faaliyet gösterdiklerine yönelik bulgular Ajzen (1991).

Kişisel Tutum: Bireylerin davranışlarının olumsuz, olumlu veya yararlı / daha az yararlı değerlendirilmesinin derecesi (Liñán ve Chen, 2006).

2. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

2.1 Girişimcilik Kavramı ve Önemi

Girişimcilik kavramı eski bir kavramdır. Fransız dilinde ilk kez on altıncı yüzyılın başında kullanılmıştır. Daha sonra, askeri keşif kampanyalarına eşlik eden risk ve zorluklara katlanmanın anlamını içeren “girişimcilik” terimi İngiliz literatüründe popüler hale gelmiştir (Murphy, 1986). Ondokuzuncu yüzyılda girişimci sermaye sahibinden ayrılmış, zira mucitler buluşlarını finanse edecek para bulamamıştır. Aksine, çeşitli kaynaklardan para elde etmiş, ancak yeni bir şey ortaya koymuşlardır. Bu kişiler sermaye sahibi olarak değil girişimci olarak ortaya çıkmışlardır. Bu bağlamda 1934 yılında Joseph Schumpeter, girişimciyi ekonomik kalkınmanın temel taşı olarak gören ve girişimcilik kavramına yeni bir boyut kazandıran görüşlerini ifade etmiştir.

Girişimcilik kavramı, ekonomide "yaratıcı yıkım" terimini popülerleştiren Avusturyalı bir politik ekonomist olan Joseph Schumpeter'e dayanmakta ve girişimciyi “yeni bir fikri veya yeni bir buluşu başarılı bir yeniliğe dönüştürme yeteneğine ve iradesine sahip olan kişi” olarak tanımlamaktadır (Backhaus, 2006). Schumpeter “Girişimcilik, mütevazı bir ürünü kısmen veya tamamen pazarlarda ve endüstriyel dünyada en kaliteli bir ürünle / en yüksek kalitede ürünle değiştirmek için yaratıcı yıkım fırtınası denilen şeyi kullanır” görüşünü savunmuştur. Bu nedenle, yaratıcı yıkım, uzun vadede ekonomik büyümenin önemli bir unsuru olarak görülmüştür (Sobel, 2000).

Girişimcilik, çeşitli alanlardaki yenilikçileri belirtmek için kullanılan eski ancak yenilenmiş bir olgudur. Girişimcilik, ekonomi, psikoloji, pazarlama, sosyoloji, tarih, stratejik yönetim ve insan bilimlerinden etkilenerek değişik yorumların ve çok sayıda teorinin gelişimine yol açmıştır. Bu nedenle girişimcilik kavramının tanımı konusunda fikir birliği bulunmamaktadır (Hoselitz, 1952). Girişimcilik, gelişmiş sanayi ülkelerinin ve gelişmekte olan ülkelerin

ekonomilerinde önemli alanlardan biri olarak görülmektedir. Bu nedenle girişimcilik projeleri tüm ülkelerde kapsamlı ekonomik kalkınmanın genişlemesine aktif katkı sağlamaktadır (Seth, 2019).

1948 yılında Harvard Üniversitesi'nde girişimcilik tarihi araştırma merkezini kuran ilk kişi olarak kabul edilen Arthur Cole, girişimciliğin, iş organizasyonunun oluşturulması ve endüstrileri geliştirmek ve ulusal ekonomiyi kalkındırmak için bunlara yatırım yapmak yoluyla elde edildiğine işaret etmiştir (Hughes, 1983). Bireysel düzeyde bir girişimcilik projesi, kişisel gelir kazanılmasını ve kendini gerçekleştirmeyi sağlamakta, ayrıca yeni işlerin geliştirilmesine, toplumdaki işsizlik düzeylerinin azaltılmasına katkıda bulunmaktadır. Yeni mal ve ürünlere ek olarak yeni ortaya çıkan hizmetler, yeni pazarların oluşturulmasına yol açmakta ve tüm ülkelerin ekonomilerindeki boşlukların azaltılmasına katkıda bulunmaktadır.

Frank Hyneman Knight ve Peter Ferdinand Drucker, girişimciliğin risk almaya odaklandığını, girişimcinin davranışlarının, fikrini uygulayarak ve daha fazla zaman vermek suretiyle uygulamaya koyarak kariyerini ve yüksek finansal durumunu geliştirmek için sahip olduğu yetenek türünü yansıttığını belirtmişlerdir. (Astebro vd., 2014). Bazı girişimciler, girişimciliğin, fırsatların belirlenmesi ve yeni maceralar için yenilikçi fikirlerin uygulanması amacıyla kaynakların ve yeteneklerin kullanılması anlamına geldiğini belirtirken, diğerleri, pazarda rekabetçi bir pozisyon almaya yardımcı olan ve tüketici ihtiyaçlarını karşılamak için kuruluşun iş modelini ortaya koyan stratejik bir seçim olduğunu iddia etmiştir (Sobel, 2000).

Son yıllarda özellikle iş ortamındaki değişimin hızı ve kurumlar arası rekabetin artması ile girişimciliğe ilgi artmıştır. Bu konu, kuruluşların rekabet ve değişim gerekliliklerini benimsemek ve uyum sağlamak için başvurdukları seçeneklerden biri olarak giderek daha önemli hale gelmektedir. Bu nedenle ortaya çıkan herhangi bir proje, talep oluşturmanın, yeni pazarlar ve istihdam yaratmanın etkili bir yolu olarak görülmektedir (Shane ve Venkataraman, 2000).

Girişimcilik, pek çok nedenden dolayı çok önemli bir konu olarak kabul edilmektedir. Buna göre girişimcilik, yaratıcılık ve özellikle teknik değişim yaratır ve böylece ekonomik büyümeyi sağlamaya çalışır (Shane ve Venkataraman, 2000). Girişimcilik, arz ve talebin dengelendiği bir süreçtir (Shane ve Venkataraman, 2000). Girişimcilik, bilginin yeni ürün ve hizmetlere dönüştürüldüğü bir süreçtir. Girişimcilik, büyüme ve rekabet avantajı için bir strateji olarak işletmeler için önemli bir itibar kaynağıdır (Tan ve Tan, 2004). Girişimcilik, ekonomik istikrara yardımcı olduğu için ekonomi ve toplum üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir. Joseph Schumpeter, “Ekonomik Kalkınma Teorisi” adlı kitabında bunu ilk kez ifade eden kişi olmuştur (Barringer, 2015).

2.2 Girişimcilik Eğilim Modeli

Giriřimcilik eğilimi çalışmaları birçok araştırmacının ilgisini çekmiştir. Pek çok araştırmacı girişimcilik eğilimi ile serbest mesleğe fiili giriş arasındaki ilişkiyi incelemiş, dolayısıyla girişimcilik eğilimi girişimcilik davranışının en iyi kılavuzu olarak değerlendirilmiştir (Kolvereid ve Isaksen, 2006, Lińán ve Fayolle, 2015). Bununla birlikte, Giriřimcilik Olay Modeli (Shapero ve Sokol, 1982) ve Planlı Davranış Teorisinin (Ajzen, 1991) girişimci davranış üzerine uyarlanması, girişimci davranışsal eğilim yöntemini başarıyla takip eden ilk modellerdir (Miralles vd., 2015). Araştırma bulgularının bu tür modellerin kullanımı için daha fazla gerekçe sunması koşuluyla, girişimcilik eylemlerini araştırmak için niyet temelli modellerin oluşturulması, girişimcilik alanındaki akademisyenler tarafından geniş çapta benimsenmiştir (Fayolle ve Lińán, 2014).

Bununla birlikte, planlı davranış teorisi eğilim modelleri, girişimci eylemlerin ve amacın araştırılması için bir rehber haline gelmiştir (Schlaegel ve Koenig, 2014). Bu model, üç ana faktörden etkilenen örgütsel veya bireysel davranışa odaklanmaktadır: Kişisel tutumlar, öznel normlar ve algılanan davranışsal kontrol. Ayrıca, planlı davranış teorisi, 1991 yılında Icek Ajzen

tarafından, bireylerin veya kuruluşların davranışlarını incelemek için geliştirilen Akılcı Eylem Teorisinin bir iyileştirmesi olarak geliştirilmiştir. Bu teori girişimcilik de dâhil olmak üzere bilimsel konularda insan davranışını ölçmek için gerekli bir araç olmayı başarmıştır.

Planlı davranış teorisi, girişimcilik eğilimini anlamak için daha önceki çalışmalarda sıklıkla kullanılmıştır (van Gelderen, vd., 2008). Bu modelde çevresel ve kişisel faktörler arasındaki etkileşim etkili bir şekilde açıklanmaktadır. Bu teorinin öncülleri olan kişisel tutumlar, öznel normlar ve algılanan davranışsal kontrol bireyin davranışını etkileyen faktörlerdir (Ajzen, 1991). Bu teorinin bu faktörleri, bir bireyin hazırlığının, hedeflenen göreve ne kadar yatırım yapabileceklerinin öngörüsü olarak işlev görmektedir. Zira belirli bir eyleme katılma arzusu ne kadar fazlaysa, sonunda o belirli davranışı uygulama şansı o kadar yüksek olmaktadır.

2.3 Planlı Davranış Teorisi

Girişimcilik araştırmacıları, uzun süredir girişimcilik eğilimini açıklamak için Ajzen'in (1991) planlı davranış teorisini kullanmıştır (Liñán ve Chen, 2009; Entrialgo ve Iglesias, 2016). Ancak günümüzde bu teori sadece bu alanda değil, aynı zamanda pazarlama, psikoloji, boş zaman çalışmaları, sağlık bilimleri gibi diğer alan veya araştırmalarda da kullanılmaktadır. Ajzen ve Fishbein'in (1980) makul eylem teorisinin bir uzantısı olan planlı davranış teorisi 1988'de Ajzen tarafından geliştirilmiş, 1991'de 'Deneysel Sosyal Psikolojideki Gelişmeler' dergisinde bir makale olarak yayımlandıktan sonra yaygınlık kazanmaya başlamıştır (Stiegler ve Thanhäuser, 2016).

Planlı davranış teorisinde insan davranışını etkileyen içsel ve dışsal iki faktörün olduğu belirtilmektedir (Purusottama, 2019). İnsan tutumu, bireylerin içgörülerinden ve sahip oldukları deneyimlerden gelen bir iç faktördür ve dış faktörler, bireylerin çevreden etkilendiği faktörlerdir. Ayrıca, Barton vd. (2018),

Farooq vd. (2018) gibi birçok çalışma planlı davranış teorisi modelini kullanarak araştırma yapmış ve bu teorinin araştırmacıların çeşitli davranış biçimleri üzerinde çalışma yapmaları için en iyi şekilde kullanılabilceğini kanıtlamışlardır.

Ajzen'e (2002) göre, belirli bir davranışı gerçekleştirmenin önceki etkinliği, bireyin davranışı gerçekleştirme eğilimidir. Buna göre davranışa yönelik eğilim ne kadar güçlüyse, gerçek davranışın başarı olasılığı o kadar fazladır. Dahası, planlanan davranışların çoğu sadece eğilimleriyle öngörülmektedir (Krueger vd., 2000; Kolvareid ve Isaksen, 2006). De Pillis ve Reardon'a (2007) göre girişimcilik eğilimi, "işe başlama eğilimi"dir. Öte yandan, Wilson vd. (2007), girişimcilik eğilimi bireyin girişimci olması ve kendi yeni işini kurmasına yönelik bilinçli ve kasıtlı bir karardır ve zaman, planlama ve yüksek bilişsel işlem gerektirmektedir (Ozaralli ve Rivenburgh, 2016).

Bu nedenle girişimci olmaya yönelik kariyer kararı, planlı davranış teorisi eğilim modeliyle atılabilecek planlı bir davranış olarak da değerlendirilmektedir. Planlı davranış teorisi, girişimcilik eğilimlerini öngörmeye yardımcı olabilecek birbiriyle bağlantılı üç faktör tespit etmiştir: Kişisel tutumlar (girişimciliğin kişisel olumlu/olumsuz değerlendirmesi), öznel normlar (diğer önemli kişiler tarafından eylemin onaylanması veya onaylanmaması) ve algılanan davranışsal kontrol (girişimci olarak gerçekleştirme becerilerinin algılanması) (Ajzen ve Sheikh, 2016). Planlı davranış teorisinin öncülleri hakkında bazı tartışmalar yaşanmış ve daha önce yapılan birçok çalışma bunların girişimcilik eğilimi üzerinde yakın bir etkiye sahip olduklarını göstermiştir.

2.3.1 Girişimcilik Eğilimi

Psikoloji araştırmacıları tarafından girişimcilik üzerine yapılan çalışmalar, girişimcilerin yeni iş kurmalarına yönelik psikolojilerini anlamaya çalışmıştır (Usman ve Yennita, 2019). Ayrıca araştırmacılar, girişimcilerin psikolojisini ve karşılaştıkları durumları bir araya getirmeye çalışmışlardır. Zira

girişimcilerin girişimciliğe olan ilgisi, psikolojilerini ve girişimcilik faaliyetlerini birleştirdiği için çok güçlüdür (Sheppard vd, 1988).

Ajzen (1991) girişimcilik eğilimini “insanların ne kadar denemek istediklerine, ne kadar çaba göstermeyi planladıklarına ve ne kadar faaliyet gösterdiklerine yönelik bulgular” olarak açıklamıştır. Bir başka yazar Alferaih (2017) girişimcilik eğilimini, yeni bir iş kuracak kişinin hedefi olarak tanımlamıştır. Ek olarak, Frago vd. (2019) girişimcilik eğilimini, kişinin girişimcilik kariyerini en iyi ilerleme aracı olarak ele alması anlamına geldiğini ve iş ama hedefi ile kendisine yeni bir yol belirlediğini belirtmiştir. Ancak, ğrencilerin özel olarak niversite ğrencilerinin girişimcilik eğilimi konusundaki davranışlarının belirlenmesi ve araştırılması konusunda çok sayıda araştırma yapılmıştır (rneğin, Palmer vd., 2015; Patache ve Mitran, 2014).

Nasip vd. (2017) araştırmalarında, belirsizlikleri daha fazla tolere edebilen öğrencilerin kendi girişimlerini kurmaya yönelik eğilimlerinin daha yüksek olduğunu bulmuş, ayrıca öğrencilerin yenilikçilik, kendine güven ve risk alma yeteneği ile desteklenip hazırlanmaları gerektiğini öne sürmüştür. Yakın zamanda yapılan bir araştırmaya (Biraglia ve Kadile, 2017) göre, girişimcilik eğilimi tutku ve yaratıcılık gibi iki unsura dayanmaktadır. Girişimcilik tutkusu, bir kişi iş faaliyetini anlamlı bir şekilde yürüttüğünde aktif olarak hissedilen ve bir iş insanı olarak kimliğini pekiştiren olumlu bir duygudur (Cardon ve Kirk, 2015). Yaratıcılık, bireyin kendisi ve evre arasında etkileşim kurarak yeni fikirler geliştirmesini ifade etmektedir (Hunter vd., 2007).

Farklı araştırmalarda yazarlar girişimcilik eğilimlerini belirlemek için farklı göstergeler seçmişlerdir. Örneğin Armitage ve Conner (2001), istek (yapmak istiyorum), kendi kendine tahmin (ne kadar olasıdır) ve davranışsal eğilim (yapmak niyetindeyim) kullanmış, diğerlerinde ise girişimcilik eğilimini ölçmek için kişisel çekicilik kullanılmıştır (Kolvereid, 1996). Ancak Armitage ve Conner'a göre (2001) girişimcilik eğilimlerini net olarak anlamak zordur, ancak girişimcilik eğilimlerini anlamak için istek, öz-öngörü ve davranışsal eğilim çok yararlı olmaktadır.

2.3.2 Kişisel Tutum

Kişisel tutum, bireylerin davranışlarının olumsuz, olumlu veya yararlı / daha az yararlı değerlendirilmesinin derecesi olarak bilinmektedir (Liñán ve Chen, 2006). Dahası, kişilerin tutumları ve güveni onların içgörülerine veya deneyimlerine bağlıdır. Kişisel tutumlar iki gösterge ile ölçülebilmektedir: deneyimsel ve araçsal tutumlar (Wang vd., 2016). Wan vd.'e göre (2014) deneysel tutum, bir kişinin önceki deneyimlerine veya bir bireyin genel deneyimlerini olumlu veya olumsuz olarak nasıl değerlendirdiğine bağlıdır. Önceki bir eylemin sonucu olumlu veya iyi olduğunda, bu onlara olumlu bir sinyal verir ve bunun tersi de geçerlidir.

Öte yandan, kişi herhangi bir tutumu öğrendiğinde buna araçsal tutum denir. Girişimcilik anlamında deneyimsel ve araçsal tutum, iş faaliyetlerinin yürütülmesinde insan deneyiminin bilgisi ve dönüşümüdür. Bu arada, bireyler girişimcilik deneyiminden ve dönüşümünden olumlu ve iyi bir fayda sağladığında, bu durum bireyden olumlu yanıt alınmasına yardımcı olmakta (Purusottama, 2019) ve tutum inançlardaki değişiklik nedeniyle değiştirilebilmektedir.

Bu nedenle, girişimcilik faaliyetlerinde bir kişinin olumlu veya olumsuz bir tepki üretmesi veya tepkiyi öğrenmesi girişimci tutum olarak adlandırılmaktadır (Liñán vd., 2011). Daha ayrıntılı olarak, bireyler işten fayda elde ettiklerinde olumlu tepki vermekte, aksi durumda olumsuz tepki vermektedirler. Öte yandan, mesleki çekim bağlamında tutum, bir şirkette çalışan olarak çalışmaktan çok, bir bireyin kendi hesabına çalışma eğilimi olarak açıklanabilmektedir (Souitaris vd., 2007). Ayrıca birçok araştırmacı, öğrencilerin girişimcilik eğilimi için girişimcilik tutumunun en güçlü faktörlerden biri olduğunu, dolayısıyla tutum ve girişimciliğin güçlü bir ilişki içinde olduğunu bulmuştur (Peng vd., 2012; Ferreira vd., 2012).

Girişimcilik eğilimi çerçevesinde kişisel tutumu etkileyen birçok faktör söz konusudur. Douglas ve Shepherd (2002) bireyin özerkliğe yönelik tutumunun girişimcilik eğilimi ile ilgili olduğunu tespit etmişlerdir. Van Gelderen vd.'ye (2008) göre öğrencilerin çoğu arasında özerklik çok değerlidir. Öğrenciler ya girişimci ya da kurumsal çalışan olmak istemekte, işyerinde daha fazla özerklik ya da kendi işini yönetme fırsatını tercih etmektedirler. Ayrıca Douglas ve Shepherd (2002) risk, iş yükü veya gelire yönelik kişisel tutumun bireyin girişimci kararıyla bağlantılı olduğunu tespit etmiştir. Riske yönelik tutum, girişimci eğilimlerle olumlu bir şekilde ilişkilidir. Araştırmalar, risk almaya karşı olumlu bir tutuma sahip olanların kendi girişimlerine karşı daha olumlu bir tutuma sahip olduklarını göstermiştir (Townsend vd., 2010).

Öte yandan, girişimcilik eğilimi ile iş yüküne yönelik tutum olumsuz yönde ilişkilidir. İş yükünden kaçınma öğrencilerin girişimcilik eğilimi geliştirmemelerine neden olan konulardan biridir (Van Gelderen vd., 2008). Bu durum öğrencilerin girişimci olmaktan çok iş sahibi olmak için kariyer seçmelerine yol açmaktadır. Öte yandan, gelire yönelik tutum, öğrencilerin girişimcilik eğilimi için çekici bir gösterge olarak kanıtlanmıştır. Ojiaku vd.'ye (2018) göre, insanlar girişimci olmak istemektedir çünkü yeni başlayan girişimciler daha fazla para veya servet kazanma olasılığını artırmaktadır. Bu yaklaşıma göre herhangi bir organizasyonda çalışmak kazancın nispeten sabit olduğu anlamına gelmektedir.

Davidsson (1995) tarafından yapılan başka bir çalışmada, girişimcilik eğilimi, bireyin başarıya yönelik tutumundan etkilenebileceği ve girişimcilik eğilimi ile ilgili olabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Zorluklara yönelik tutum, girişimcilik eğiliminin önemli bir göstergesi olan cesareti kullanarak gelecekteki engelleri aşma güveni demektir. Bununla birlikte, başarı ihtiyacı, bireyin başarılı olma veya amacına ulaşma eğilimini örten kişilik özelliklerinden biridir. Ancak Popescu vd. (2017), başarıya yönelik tutumun öğrencileri veya yeni başlayanlar için genç nesli önemli ölçüde etkilediğini tespit etmişlerdir.

2.3.3 Öznel Norm

Öznel norm, bir bireyin davranışını onaylayan veya onaylamayan diğer insanların (aile, arkadaşlar, rol modeller, diğer insanlar) sosyal baskısıdır (Liñán ve Chen, 2009; Ajzen, 2005). Normatif güven ve uyum sağlama motivasyonu, öznel normları anlamak ve ölçmek için kullanılmaktadır (Usman ve Yennita, 2019). Fayolle ve Gailly (2004), normatif inanç göstergelerini kullanarak bireyin davranış performansının nasıl etkilendiğini anlamaya çalışmıştır. Bu durum, referans verilen insanların (güvenilen insanlar) yargısının bireyin davranışı üzerindeki etkisi anlamına gelmektedir. Yazarlar bir bireyin güvenilen veya referans gösterilen gruptan olumlu yanıt alması durumunda, davranışın benimsenen veya güvenilen değerlere uygun olduğunu, bireylerin de buna olumlu yanıt verdiğini tespit etmişlerdir. Referans grubun bireylerin yapması gerektiğini düşündüğü motivasyonlar için de aynı koşul geçerli olmuştur.

Girişimcilik bağlamında öznel normlar, yakınları hakkında ne ölçüde düşündüklerini ve yakınlarından ne kadar destek aldıklarını sorarak, girişimci olmaları için bireyler üzerindeki sosyal baskıyı ölçmek için bir araç olarak görülmektedir (Liñán vd., 2011; Liñán ve Chen, 2009; Ajzen, 2001). Planlı davranış teorisine göre bireyin eğilimi yakınlarının motivasyonu ve görüşleri ile değiştirilebilmektedir (Ajzen, 2005). DINC ve Budic'e (2016) göre öğrencilerin girişimcilik zihniyeti, kültürel ve sosyal sorunların veya öznel normların olumlu etkisinin bir sonucudur.

Aileler ve arkadaşlar, bireylerin girişimcilik eğilimi konusunda oldukça güvenilir gruplardır (Van Gelderen vd., 2008; Astuti ve Martdianty, 2012). Meoli vd.'ye göre (2020) aile, girişimcilikte mezun öğrenciler için çok önemli bir unsurdur. Öte yandan, arkadaşlar veya akranlar öğrencilere ikinci destektir, daha önceki faaliyetleri veya girişimcilik deneyimleri onları girişimcilik eğilimini inşa etme konusunda olumlu yönde etkilemekte ve becerilerini ve bilgilerini artırmalarına yardımcı olmaktadır (Hayter vd., 2017).

Dahası, Drennan vd.'ye (2005) göre, ebeveyn iş deneyimi, bir bireyin öznel normu için en etkili gösterge olabilmektedir. Ebeveynlerin iş deneyiminden hareketle, kişiler çocukluktan itibaren girişimcilik eğilimi geliştirmelerine veya girişimcilik kariyerini seçmelerine yardımcı olabilecek deneyimleri edinmektedir (Tatarko ve Schmidt, 2016). Bu nedenle, ebeveyn iş deneyimi, girişimcilik eğilimini etkileyen öznel normların önemli göstergelerinden biri olarak kabul edilmektedir. Öte yandan, kültürel farklılıklar da bireylerin girişimcilik eğilimi konusunda güçlü bir etkiye sahiptir (De Pillis ve Reardon, 2007). Önceki çalışmalarda (Garcia-Rodriguez vd. 2015; De Pillis ve Reardon, 2007) kültürel farklılığın bireyleri farklı şekilde etkilediği, öğrencilerin girişimcilik eğilimi inşa etmede kültürel çeşitliliğin etkisinin bulunduğu tespit edilmiştir.

2.3.4 Algılanan Davranışsal Kontrol

Algılanan davranışsal kontrol, bireyin algılanan yeteneklerini yansıtmakta, yani amaçlanan davranışı gerçekleştirme kolaylığı veya zorluğu anlamına gelmekte ve öz-yeterlik niteliği taşımaktadır (Usman ve Yennita, 2019). Diğer bir deyişle algılanan davranışsal kontrol, fırsatların ve kaynakların mevcudiyeti, daha fazla kaynak ve fırsat, daha fazla davranışsal kontrol ile bireyin eylem ve niyetlerini ilişkilendiren bir faktördür (Ajzen, 2005). Algılanan davranışsal kontrol, kontrol inancı ve algılanan güç ile ölçülebilmektedir. Veciana vd.'ye (2005) göre kontrol inancı, Bandura'nın (1997) öz-yeterlik teorisine de yakın bir psikolojik kavramdır. Bandura'ya (1997) göre öz-yeterlik, kişinin kendi hissinden, düşüncesinden, ilhamından veya davranışından etkilenen, belirli bir performans sergileme yeteneği hakkındaki inancıdır.

Ancak Armitage ve Conner (2001), bireyin bir eylem için cesaretlendirmesinin ve cesaretinin kırılmasının sınırlamadan etkilendiğini tespit etmiştir. Daha fazla sınırlama, düşük kontrol inancına, düşük sınırlama ise yüksek cesaretlendirmeye meyillidir. Girişimcilikte sınırlamalar hem somut hem de soyut

anlama gelmektedir. Öte yandan, algılanan güç, bir davranışı gerçekleştirme güçlüğü yani, daha fazla zorluk, daha fazla bireysel olumsuz tepki anlamına gelmektedir. Genel olarak algılanan davranışsal kontrol, girişimcilik eğilimi ile davranışı birbirine bağlamaktadır (Siu ve Lo, 2013). Ayrıca algılanan davranışsal kontrol, bir bireyin girişimci olmasının zorluk düzeyini ifade ederken (Liñán vd., 2011) ve Potishuk ve Kratzer'e (2017) göre bireylerin algılanan davranışsal kontrolü, bireyleri girişimciliğe yönelik güçlü bir şekilde etkilemektedir.

Ajzen'e (1991) göre algılanan davranışsal kontrol, Bandura'nın algılanan öz-yeterlik ilkesiyle tutarlıdır ve birçok araştırmacı öz-yeterlik ile girişimcilik eğilimi arasındaki ilişkiye deneysel destek sunmuştur (Kolvereid, 1996; Krueger vd., 2000). Bununla birlikte, öz-yeterlik, bireyin kendi belirli bir hedefi gerçekleştirme yeteneği hakkındaki inancı anlamına gelmekte; girişimcilik faaliyeti söz konusu olduğunda, girişimci öz-yeterlik olarak adlandırılmaktadır (McGee vd., 2009). Öz-yeterlik ve girişimcilik eğilimi arasındaki ilişki üzerine yapılan çeşitli araştırmalar, çok olumlu bir bağlantıya sahip olduklarını ve genç neslin girişimcilik eğilimi inşa etmeye yardımcı olduklarını kanıtlamıştır (Adekiya ve İbrahim, 2016). Van Gelderen vd. (2008) tarafından yapılan başka bir çalışmada, girişim eğilimini etkileyen girişimsel uyanıklık, yaratıcılık ve azim (Armitage ve Conner, 2001) ayrıca algılanan davranışsal kontrolün diğer güçlü göstergelerini ortaya koymuştur.

Bununla birlikte, girişimci uyanıklık, girişimcilik fırsatlarından yararlanmak için çevreden bilgiyi dönüştürme, seçme veya biriktirme hissi anlamına gelmektedir. Van Gelderen vd. (2008), kişinin girişimcilik niyetinin girişimcilik eğilimini artırdığını belirtmiştir. Öte yandan yaratıcılık, yeni bir şeyi yenilemek için yararlı ve yeni fikirleri kullanmaktır (Zampetakis, 2008). Dahası, yaratıcılık ve girişimcilik eğilimi yakından ilişkilidir ve bu da bireyleri yeni girişimlere teşvik etmektedir (Hansen vd., 2011). Azim, bireyin “başladığım işi genellikle bitiririm” anlamına gelen eğilimini ya da tüm zorluklarla yüzleşerek hedefi bitirmek için sürekli çaba sarf etme becerisini gösteren algılanan davranışsal kontrolün önemli bir bileşenidir (Duckworth vd., 2007).

2.4 Planlı Davranış Teorisi ve Girişimcilik Eğilimi

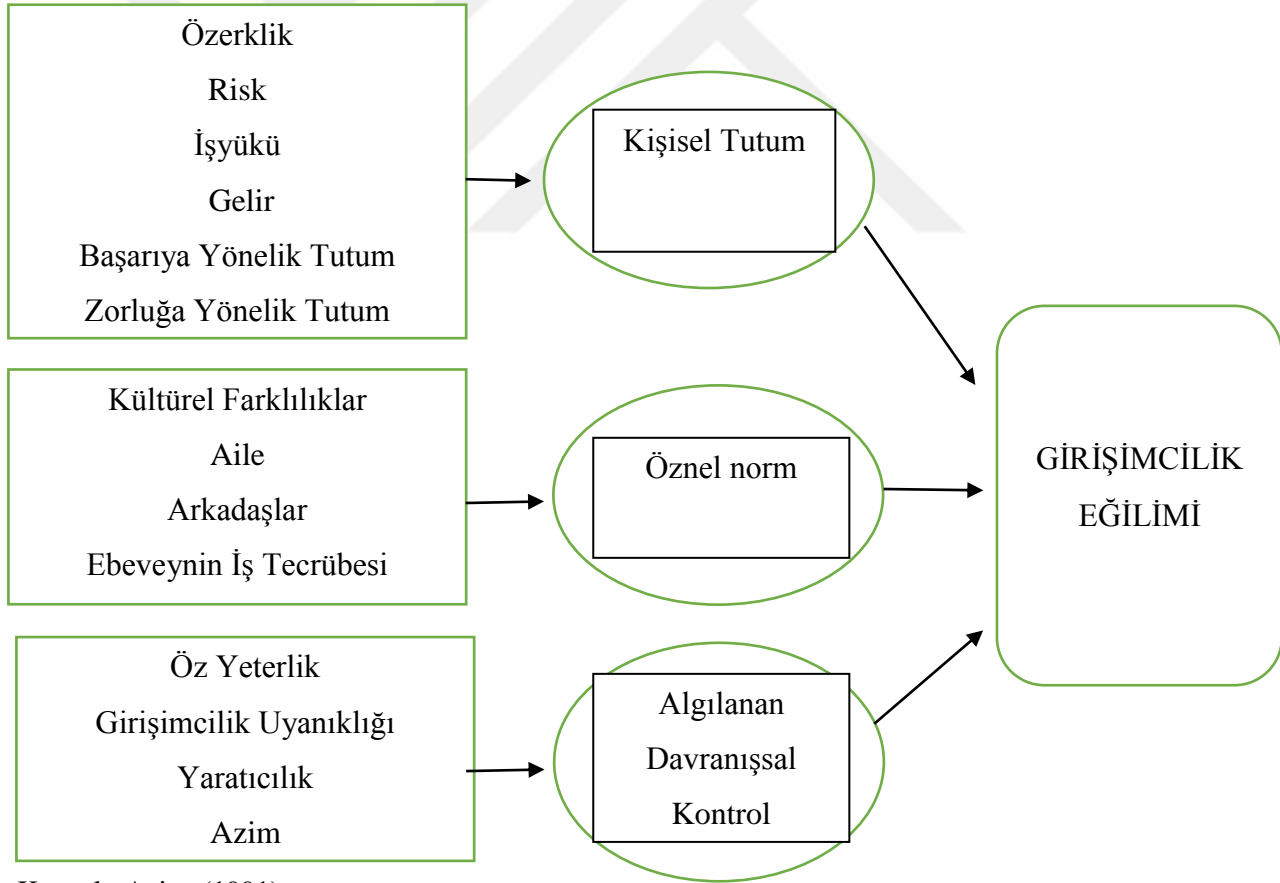
Planlı davranış teorisi, girişimcilik eğilimi üzerindeki güçlü etkisi nedeniyle girişimcilik için öngörü tesis eden bir teori haline gelmiş olup, girişimcilik eğilimi araştırmacıları bu modeli kullanmaktadır (Fayolle ve Liñán, 2014). Ayrıca bu teori, araştırmacılar tarafından demografik veya coğrafi ölçümleri vasıtasıyla bireylerin veya kuruluşların davranışlarını incelemek için de kullanılmaktadır (Küttim vd., 2014). Planlı davranış teorisi, girişimcilik davranışının cinsiyet etkileri (Leroy vd., 2009), yeni ortaya çıkan girişimcilik (Nishimura ve Tristán, 2011) ve diğer girişimcilik eğilimi modelleri (Krueger vd., 2000) gibi çeşitli yönlerini değerlendirebilmektedir.

Purusottama (2019) tarafından Endonezya'daki üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimi üzerine yapılan bir araştırmada, girişimcilik üzerinde öznel normun hiçbir etkisinin olmadığı, algılanan davranışsal kontrolden çok tutumların etkili olduğunu ortaya koymuştur. Moriano vd., (2011) girişimcilik eğilimi çalışmalarını incelemek için planlı davranış teorisini kullanmış ve tutumun ve algılanan davranışsal kontrolün girişimcilik davranışını öznel normdan daha fazla etkilediğini bulmuştur. Farklı ülke kültürleri, bireyin girişimcilik hakkındaki görüşünü etkilemekte ve bu da daha sonra bireylerin girişimcilik eğilimlerini de tesir altına almaktadır. Bununla birlikte, aynı durum Maes vd. (2014) tarafından cinsiyet konusunu göz önünde bulundurarak farklı çalışmalarda uygulanmıştır. Buna göre bireylerin girişimcilik eğilimlerinin tutum ve algılanan davranışsal kontrolden subjektif norma kıyasla daha fazla etkilendiği tespit edilmiştir. Kız öğrencilerin erkeklerden daha az girişimcilik eğilimine sahip oldukları ve öznel normdan etkilenmedikleri sonucuna varılmıştır.

Ayrıca, Paco vd. (2011) orta sınıf öğrencilerinin girişimciliğe ilgisinin ardındaki faktörleri bulmak için planlı davranış teorisi modelini kullanmıştır. Yazarlar tutum ve algılanan davranışsal kontrol arasında, tutumun algılanan davranışsal kontrolden daha etkili olduğunu ve öznel normun etkisinin olmadığını

bulmuşlardır. Iakovleva vd. (2011) planlı davranış teorisini kullanarak gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında girişimcilik eğilimlerini karşılaştırmış, gelişmekte olan ülkelerde girişimcilik eğiliminin gelişmiş ülkelere göre daha yüksek olduğu sonucuna varmışlardır. Ayrıca planlı davranış teorisindeki üç değişkenin (tutum, öznel norm ve algılanan davranışsal kontrol) girişimcilik eğilimi üzerinde olumlu ve güçlü bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Aynı sonuç bireylerin girişimcilik deneyimi üzerine çalışma yapan Miralles vd. (2015) tarafından da tespit edilmiştir. Kişisel tutum, öznel norm, algılanan davranışsal kontrol ve girişimcilik eğilimi arasındaki ilişki Şekil 2.1'de gösterilmiştir.

Şekil 2.1 Girişimcilik Eğilim Modeli

Kaynak: Azjen (1991)

2.5 Uluslararası Öğrencilerin Genel Görünümü

2.5.1 Uluslararası Öğrenci Kavramı

Uluslararasılaşma, yükseköğretimde önemli bir tema haline gelmiş ve uluslararası eğitim sektörü son yıllarda önemli ölçüde büyümüştür. Son yirmi yılda, üniversitelerin uluslararası faaliyetleri hacim, kapsam ve karmaşıklık bakımından çarpıcı biçimde genişlemiştir. Artan sayıda yükseköğretim kurumu, uluslararasılaşmayı kalite göstergesi olarak kurumsal misyonlarına dâhil etmiştir. Uluslararasılaşma için sıklıkla kullanılan performans göstergelerinden biri, üniversitelere kayıtlı uluslararası öğrenci sayısıdır (de Wit, 2011).

Türkiye’de “uluslararası öğrenci” kavramı yerine “yabancı öğrenci, deniz aşırı öğrenci, misafir öğrenci” gibi farklı kavramlar da kullanılmaktadır. Organization for Economic Cooperation and Development, uluslararası öğrenciler kavramını “vize ya da özel izinler çerçevesinde kendi ülkesi dışında akredite bir kurumda belli bir öğrenim programına katılma hakkı verilen kişi” olarak tanımlarken, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü aynı kavramı “eğitim amacıyla ulusal ya da bölgesel sınırların dışına çıkan ve uyruğu bulunduğu ülke dışında öğrenci olarak kayıtlı kişi” biçiminde tarif etmektedir (Türkiye Cumhuriyeti Kalkınma Bakanlığı, 2015: 18).

Türkiye’de ise konu hakkında ilk düzenleme 1985 yılında yayınlanmış ve yabancı öğrenciler, “her derece ve daldaki eğitim kurumlarında öğrenim gören veya Türkçe kurslarına katılan T.C. uyruğunda bulunmayan kişi” şeklinde betimlenmiştir. 2010 yılında yenilenen düzenlemede ise yabancı öğrenciler, “kamu kurum ve kuruluşlarınca ülkemizde eğitim görmesi uygun görülenler ile uluslararası anlaşmalar çerçevesinde eğitim amacıyla Türkiye’ye gelen yabancı uyruklu öğrenci” biçiminde tarif edilmiştir (T.C. Kalkınma Bakanlığı, 2015: 19). Bununla birlikte zaman içinde yabancı öğrenci tanımlamasının, gelen öğrencileri

dışlayıcı bir dil oluşturabileceği kaygısı nedeniyle, yabancı öğrenci yerine uluslararası öğrenci kavramı tercih edilmiştir.

Geleneksel alıcı ülkelere ek olarak, diğer ülkelerdeki üniversiteler, gelir elde etmek ve öğrenci topluluğuna çeşitlilik eklemek için daha fazla uluslararası öğrenciyi çekme yönünde çeşitli çabalar sarf etmektedir (Altbach ve Knight, 2007). Sonuç olarak, uluslararası hareketliliğin ilk aşamalarından bu yana dünyadaki toplam yabancı öğrenci sayısında önemli bir artış olmuştur. Örneğin vatandaşı oldukları ülke dışından kayıt yaptıran öğrenci sayısı 1975 yılında 0,8 milyon ve 2000 yılında 2,1 milyon iken, 2012 yılında bu sayı 4,5 milyona yükselmiştir (OECD, 2014).

Bu değişen öğrenci hareketliliği bağlamında, yeni eğilimlerin kampüs ortamları üzerinde önemli bir etkisi olmaktadır. Geleneksel üniversite öğrencilerinin artan kayıtları ile birlikte, dünya çapında güçlü bir öğrenci göçü yaşanmakta ve bu nedenle kampüsler daha çeşitli, geleneksel olmayan bir öğrenci topluluğuna ev sahipliği yapmaktadır. Uluslararası öğrencilerin kampüs yaşamına katılımı, kampüsün uluslararasılaşması için bir ön koşul olarak algılanmaktadır. Uluslararası öğrencilerin varlığı, sınıf ortamını farklı kültürlerden çeşitli deneyimler ve hikâyelerle zenginleştirmektedir (Pandit, 2007). Yükseköğretim, kültürler arası etkileşim için fırsatlar sağlayabilmekte ve böylece tüm öğrencilerin uluslararası ve kültürlerarası becerilerini geliştirebilmektedir. Ancak araştırmacılar bunun kolay bir iş olmadığı ve zorunlu çoğulculuğu gerçekleştirmenin yükseköğretimin karşılaştığı en önemli zorluk olduğu konusunda hemfikirdir (Kuh, 2008).

Uluslararası öğrenciler ve ev sahibi ülke arasındaki kendiliğinden kültürlerarası etkileşim olağandışıdır ve farklı kültürlerden insanları aynı yere yerleştirmek, aynı sokakta yaşamak bir topluluk oluşturmasından daha fazla uluslararasılaşmaya yol açmamaktadır (Thom, 2010). Farklı ulusal ve kültürel geçmişlerden gelen öğrenciler genellikle “gönüllü olarak” sosyalleşmeye zorlanmaktadır. Bununla birlikte, sosyal kabul edilebilirlik, akademik başarı, dil ve iletişim becerileri gibi konular, öğrencilerin ulusal ve kültürel sınırlar ötesinde

sosyal ve akademik ilişkiler kurmada ne ölçüde başarılı olabilecekleri üzerinde kalıcı etkiler oluşturmaktadır (de Vita, 2007; Harrison ve Peacock, 2010; Sovic, 2009). Dil engelleri, günlük uygulamalara aşına olmama, yanlış anlaşılma ve görmezden gelinme korkusu gibi faktörler uluslararası öğrencileri daha küçük gruplar oluşturmaya itmektedir (Ippolito, 2007). Genel olarak, uluslararası ve yerli öğrencilerin çok az teması bulunmakta ve bu da uluslararasılaşmanın önünde önemli bir engel teşkil etmektedir.

Yurtdışında eğitim başvurudan mezuniyete kadar çeşitli süreçleri içermektedir. Başvuru prosedürleri, vize gereksinimleri, konaklama, dil, eğitim programları, ev sahibi kurumdaki personel ve öğrenciler, kampüs ortamı ve şehir, yurtdışında eğitim deneyimini şekillendiren faktörler arasındadır. Yeni ve yabancı bir ülkeye gelmek genellikle heyecan verici bir olay olsa da, deneyim, belirsizlik ve yeni kültürler ve sosyal beklentiler şaşkınlık yaratabilmektedir. Birçok öğrenci bu zorluklarla başa çıkmanın yollarını bulurken, bazıları hem akademik hem de sosyal yaşamlarında başarısız olmaktadır (Ramachandran, 2011). Bu nedenle, uluslararası öğrencilerin yönetimi ve rehberliği için ve çok kültürlü bir kampüs ortamı yaratmak için yenilikçi ve iyi kavramsallaştırılmış programların geliştirilmesine fazlasıyla ihtiyaç duyulmaktadır (Chapman, 1999).

Mazzarol ve Soutar (2002)'e göre, yurtdışında eğitim gören öğrenciler için motivasyon faktörleri iki kategoriye ayrılmaktadır: itici ve çekici faktörler. İtici faktörler, anavatandan kaynaklanan ve insanların daha yüksek uluslararası eğitim arama kararını başlatan faktörler olarak tanımlanan faktörlerdir (Mazzarol ve Soutar, 2002). Araştırmacılar, ev sahibi ülke seçim kriterlerini etkileyen faktörleri incelemiş (Chen, 2008; Mazzarol ve Soutar, 2002; Radmard, 2012) ve kendi ülkelerinde yaşadıkları ekonomik ve sosyal sorunların öğrencileri başka bir ülkede yükseköğrenim arayışına ittiği sonucuna varmıştır. Nitekim gelişmekte olan ülkelere gelen öğrenciler, ülkelerinde çok fazla imkâna sahip değildir ve yeni destinasyonlar arama arzusuna sahiptirler.

Çekici faktörler ise ev sahibi ülkeyi öğrenciler için çekici kılan faktörler olarak görülmektedir. Eğitim kalitesi, program çeşitliliği, eğitim personelinin

uzmanlığı ve aile tavsiyeleri, öğrencileri yeni bir destinasyona çeken çok önemli çekici faktörlerdir. Özellikle bulgular, uluslararası öğrenciler için diğer etkili faktörlerin üniversitenin itibarı, yüksek kaliteli personel ve üniversiteye kayıtlı öğrenci sayısı olduğunu da ortaya koymuştur (Mazzarol ve Soutar, 2002).

Uluslararası öğrencilerin üniversite tercihlerinde birçok kritik çekici faktör bulunmaktadır. Akademik itibar bunlardan biridir. İlk araştırmalar, okul prestijinin ve bölümün kalitesinin uluslararası öğrencilerin üniversite seçiminde kilit faktörler olarak tanımlandığını göstermiştir (Bowers ve Pugh, 1972). Diğer araştırmalar, akademik itibarın uluslararası eğitim literatüründe hala çok önemli bir değişken olduğunu doğrulamıştır (Mazzarol vd., 2001; Padlee, Kamaruddin ve Baharun, 2010).

Akademik itibara ek olarak, çalışmalar öğrencilerin karar verme süreci için programların ve konu çeşitliliğinin önemini göstermiştir (Daily vd., 2010; James-MacEachern ve Yun, 2017; Joseph ve Joseph, 2000). Mazzarol ve Soutar (2002)'a göre, ev sahibi kurumların uluslararası öğrenciler tarafından seçilebilmesi için yüksek akademik itibara sahip olması gerekir. Kapsamlı ders seçenekleri sunmak, uluslararası öğrencileri belirli bir kuruma karar verme konusunda cezbetmektedir (Özoğlu vd., 2015). Okuldaki profesörlerin kalitesinin önemi çeşitli araştırmalarla desteklenmiş olup, bu husus uluslararası öğrencilerin ev sahibi kurum ve ev sahibi ülkeyi seçme kararını etkilemektedir (James-MacEachern ve Yun, 2017; Mazzarol ve Soutar, 2002).

Maliyetler ve harçlar da uluslararası öğrencilerin üniversite seçim sürecini etkileyen çok önemli faktörlerdir. Öğrenciler, ücretleri karşılayabilecekleri üniversitelere kaydolma eğilimindedir (Chen, 2008; Joseph ve Joseph, 2000; Özoğlu vd., 2015). Ayrıca öğrenciler yükseköğrenimleri için burs imkânları aramaktadırlar (Joseph ve Joseph, 2000). Farklı ülkelerden gelen öğrencilerin farklı maliyet sorunları vardır ve bazı öğrenciler ev sahibi ülkede para kazanmak için yarı zamanlı iş fırsatları ararlar (Mazzarol ve Soutar, 2002). Daily vd. (2010), öğrencilerin yükseköğretime devam etme kararlarını etkileyen en önemli faktörlerden birinin maddi yardım olduğunu belirtmiştir. Dolayısıyla burs

imkanı önemli bir faktördür (Alfattal, 2017; Kondakçı, 2011; Nkoko, 2016). Jiani (2016) ayrıca geliştirmekte olan ülkelerden gelen öğrencilerin burs olanakları için yurt dışında okumayı tercih ettiği bulgularını desteklemiştir. Ayrıca bölgede yaşamının maliyeti de okul seçiminde önemli bir faktör olarak bulunmuştur (Chen, 2008; Daily vd., 2010; Özoğlu vd., 2015).

Aile ve arkadaş tavsiyeleri, uluslararası öğrencilerin karar verme sürecini etkileyen diğer önemli faktörlerdir (Chen, 2008; Daily vd., 2010; Joseph ve Joseph, 2000; Özoğlu vd., 2015). Mazzarol ve Soutar (2002) yakın akrabalarından gelen kişisel tavsiyelerin yurtdışında eğitim alma kararını etkilediğini iddia etmiştir. Ayrıca, ebeveynlerin ve akrabaların, mezun oldukları veya deneyim sahibi oldukları kurumları tavsiye etme olasılıkları yüksektir (Mazzarol ve Soutar, 2002). Anavatana yakınlık literatürde bir diğer önemli faktör olarak kabul edilmektedir (Kondakçı, 2011; Soutar ve Turner, 2002). Ayrıca uluslararası öğrenci sayısı, ülke veya şehrin güvenliği ve mezuniyet sonrası iş imkanı da uluslararası öğrenciler için önemli olan faktörlerdir (Alfattal, 2017; Daily vd., 2010; Kondakçı, 2011; Mazzarol ve Soutar, 2002; Özoğlu vd., 2015).

2.5.2 Dünyada Uluslararası Öğrenciler

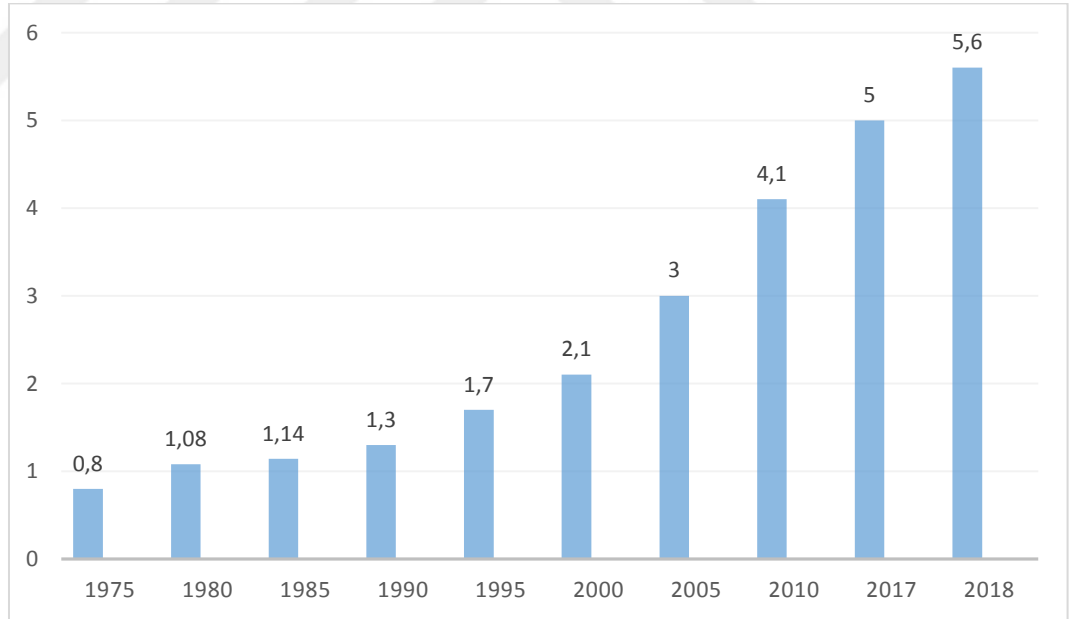
İnsanlar tarih boyunca eğitim için yaşadıkları yerleri terk edip başka yerlere göç etmişlerdir. Üniversitelerin açılması, milletlerin ortaya çıkması ve uluslararası hareketlilik kavramının doğuşu uluslararası öğrenci hareketliliğinin önemli milatlarıdır. Öte yandan uluslararası öğrenci hareketliliği temelde İkinci Dünya Savaşı sonrasında başlamıştır.

Söz konusu dönem bir taraftan sosyal devletin yükselişe geçtiği ve üniversitelerin daha fazla halka açılmaya başladığı bir dönemi temsil ederken, diğer taraftan ise “eğitimin piyasalaşma” olgusunun yaşandığı bir dönemdir. Uluslararası öğrenci hareketliliği nitelikli “beyin göçü, ekonomik gelir, batı-dışı

ülkelerin eğitim alanlarını dönüştürme ve batı üniversite sistemine entegre etme” gibi temel fonksiyonlara sahiptir.

Küresel çapta örgütlerin yeni kurulduğu söz konusu dönemde, müşterek bir kapsam içinde ülkelerin hangi sayıda öğrenciye ev sahipliği yaptığına ilişkin bilgilere ulaşmak mümkün değildir. İlgili dönemin uluslararası öğrenci sayıları net olmamakla birlikte UNESCO 1975 yılında dünyadaki uluslararası öğrenci sayısının yaklaşık 800 bin olduğunu belirtmektedir. Öte yandan dünyada uluslararası öğrenci sayısı, küreselleşmenin etkisini artırdığı 1990’lı yıllardan sonra hızlı bir artış göstermiştir. Şekil 2.2 dünyada 1975 yılından 2018 yılına kadar uluslararası öğrenci sayılarını yansıtmaktadır.

Şekil 2.2: Dünyada Yıllara Göre Uluslararası Öğrenci Sayısı (milyon)

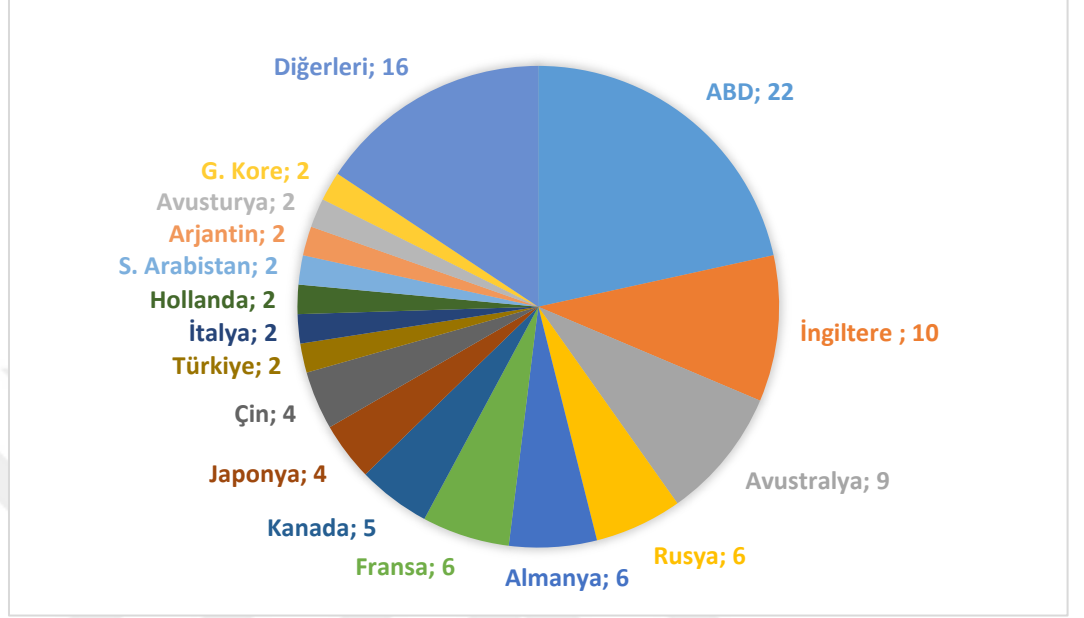
Kaynak: OECD, 2020.

Söz konusu sayıların yanı sıra, bunların ülkelere göre dağılımı da önemlidir. Ülkelerin uluslararası öğrenci sayıları incelendiğinde, ülkeler arasında

alıcı ve gönderici ülkeler ayrımının meydana geldiği görülmektedir. ABD, İngiltere, Avustralya, Almanya ve Kanada 2018 yılında en çok öğrenciye ev sahipliği yapan, yani alıcı beş ülke olarak sıralanmaktadır. Çin ve Hindistan ise en çok öğrenci gönderen ülkeler olarak dikkat çekmektedir. Şekil 2.2’de de görüldüğü üzere, dünyada uluslararası öğrenci sayısında 1990 sonrasında önemli bir artış yaşanmış, 2000’li yıllardan itibaren ise iki kattan fazla gelişim sağlanmıştır. Söz konusu hareketlilik içerisinde ülkeler arasındaki ekonomik farklılık etkisinin ön planda olduğu görülmektedir.

Görüldüğü üzere uluslararası öğrenciler eğitim için genelde gelişmiş ülkelerini tercih etmekte, % 40’tan fazlasının ABD, İngiltere, Avustralya ve Kanada’da bulunduğu görülmektedir (OECD, 2019). OECD’nin 2017 verilerine göre 5 milyon uluslararası öğrencinin 985 bini ABD’de, 436 bini İngiltere’de, 381 bini Avustralya’da ve 210 bini ise Kanada’da eğitim görmüştür. Türkiye’de ise 2017 yılında 108 bin ve 2020’de 185 bin uluslararası öğrenci sayısı ile toplam uluslararası öğrenci sayısının yaklaşık yüzde 2’sini barındırdığı (Şekil 2.3) dikkate alındığında rakiplerine göre bu oranların çok yetersiz olduğu anlaşılmaktadır (Erdoğan, 2019).

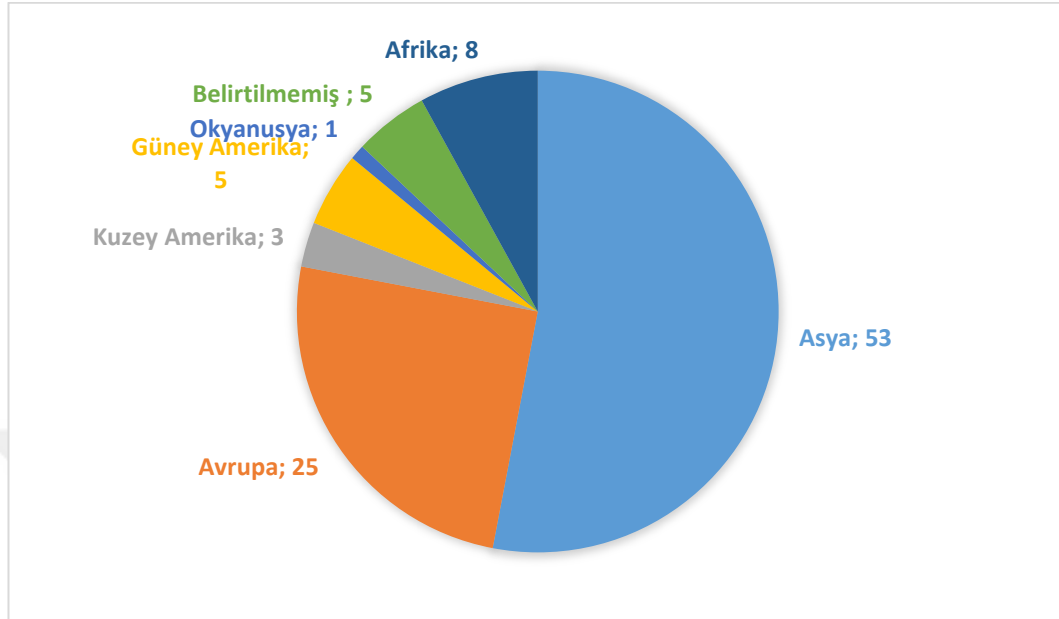
Şekil 2.3: Uluslararası Öğrenci Sayılarının Ülkelere Göre Yüzde Olarak Dağılımı

Kaynak: OECD, 2019.

Uluslararası eğitime katılım en fazla Asya ve Avrupa ülkelerinden olurken, öteki coğrafi bölgelerden katılımın çok düşük olduğu anlaşılmaktadır (Şekil 2.4).

Şekil 2.4: Uluslararası Öğrencilerin Menşelerinin Dağılımı (Yüzde)

Kaynak: OECD, 2019.

2.5.3 Türkiye’de Uluslararası Öğrenciler

Türkiye, uluslararası istihdamı artırmaya ve bölgesel bir yükseköğretim merkezi olmaya çalışan ülkeler arasında yer almaktadır. 1992 yılında başlayan ve Türki Cumhuriyetler ve Akraba Topluluklardan öğrencilere burs sağlayan “Büyük Öğrenci Projesi” bu anlamda bir çıkış noktası olmuş ve uluslararası öğrenciler açısından önemli gelişmelere yol açmıştır. Türk üniversiteleri o zamandan beri birçok uluslararası öğrenciye ev sahipliği yapmaktadır. Ancak bu programdan yararlanan öğrenci sayısı o yıllarda istikrarlı bir artış kaydetmemiş ve Projeye ayrılan burslar tam olarak kullanılamamıştır. Ayrıca öğrencilerin mezuniyet oranları düşük kalmıştır. Böylece programın başarısı sorgulanmış ve 2010 yılından itibaren daha etkin bir uluslararası öğrenci stratejisi izlenmesi için yeni politika ve düzenlemeler yapılmıştır (Vural Yılmaz, 2014).

Bu kapsamda öncelikle kurumsal bir yeniden yapılanmaya gidilmiştir. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2010 yılında kurulmuş ve Türkiye Bursları adı altında uluslararası burslar bu kurumun sorumluluğuna verilmiştir. Kurumun görevlerinden biri de Türkiye'de burs almaya hak kazanan uluslararası öğrencilerin eğitim süreçlerinin başarılı bir şekilde yürütülmesi, eğitimleri sırasında ve sonrasında ilişkilerin sürdürülmesine yönelik esasların belirlenmesidir. Türkiye Bursları, dünyanın her yerinden öğrencilere çok çeşitli disiplinlerde burslar sunmaktadır (Türkiye Bursları, 2017).

Bursların yanı sıra ücretli öğrencilerle ilgili yeni düzenlemeler de yapılmıştır. Öğrenci kabulü üniversitelere bırakılmış ve başvuru/seçme işlemleri kolaylaşmıştır. Türkiye'de eğitim görmek isteyen uluslararası öğrencilerin işlemlerini kolaylaştırmak için en önemli gelişmeler kaliteden taviz verilmemesi, 2010 yılında merkezi seçim sınavının kaldırılması ve bu kapsamda üniversitelere kendi uluslararası öğrencilerini seçme yetkisinin verilmesi olmuştur. Öğrenci Seçme Yerleştirme Sistemi gibi merkezi bir sınav sistemi öğrenciler için caydırıcı bir unsur olarak görüldüğünden, 2010 yılından itibaren uluslararası öğrenci sayısı artmıştır. Bu sistemdeki esneklik meyvelerini vermeye başlamış ve “Türkiye'de Eğitim” projesi ile bu süreç hızlanmıştır. “Türkiye'de Eğitim” markasıyla bir proje geliştirilmiş ve Türkiye'nin uluslararasılaşma stratejisini tanıtan bir mekanizma aracılığıyla tüm devlet ve vakıf üniversitelerinin sunulduğu bir platform oluşturulmuştur. Türkiye'ye öğrenci çekmeye yönelik özel bir kuruluş olan Türkiye Üniversiteleri Tanıtma Ajansı'nın öncülük ettiği bu çaba, Türk yükseköğretiminde çeşitli paydaşlardan destek almıştır (Vural Yılmaz, 2014).

2020-2021 eğitim öğretim yılında Türkiye'deki üniversitelerde öğrenim gören uluslararası öğrenci sayısı 224.048 olup (Tablo 2.1), ülkenin potansiyeli dikkate alındığında bu sayı yetersiz bir sayıdır (Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi, 2021).

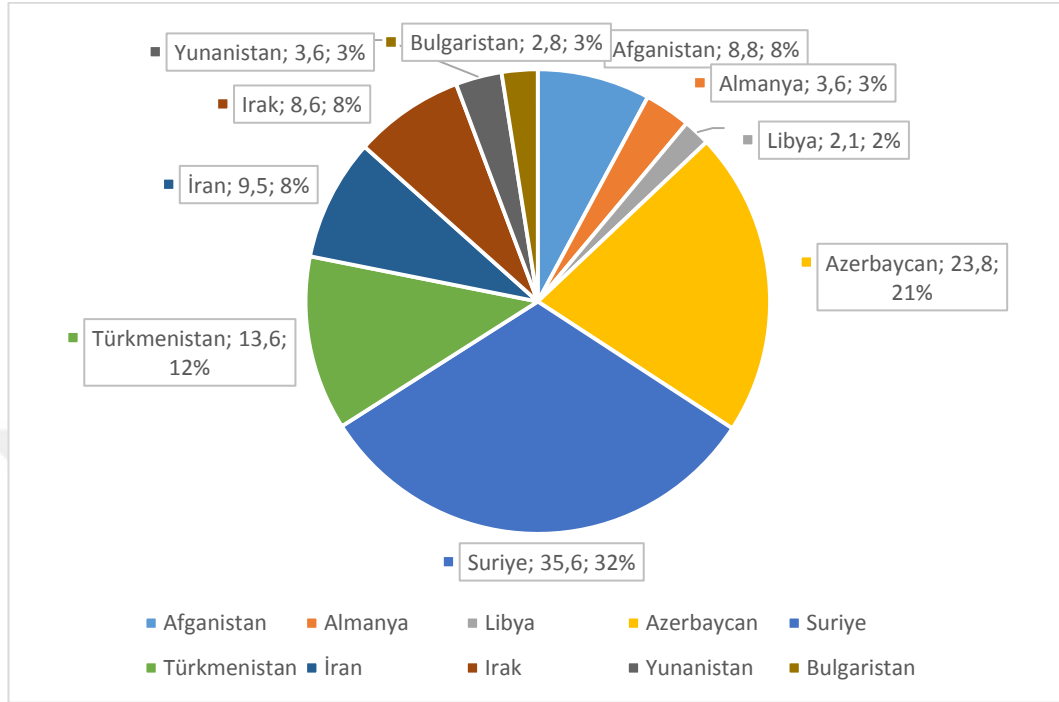
Tablo 2.1: Türkiye’de 2011-2021 Yılları Arasında Toplam Uluslararası Öğrenci Sayıları

Dönem	Öğrenci Sayısı
2011-2012	31.170
2012-2013	43.251
2013-2014	48.183
2014-2015	72.178
2015-2016	87.903
2016-2017	108.076
2017-2018	125.138
2018-2019	154.446
2019-2020	185.001
2020-2021	224.048

Kaynak: YBYS, 2021

Türkiye’ye en fazla öğrenci gönderen ilk on ülke Şekil 2.5'te gösterilmiştir. Suriye Türkiye’de en fazla öğrenciye sahip ülkedir, onu Azerbaycan, Türkmenistan, İran, Afganistan ve Irak izlemektedir. Bunları Almanya, Yunanistan, Bulgaristan ve Libya takip etmektedir. Bu on ülkeden gelen uluslararası öğrenci sayısı, Türkiye’deki toplam uluslararası öğrencilerin yaklaşık %65’ini oluşturmaktadır. Dolayısıyla, Türkiye’nin ağırlıklı olarak komşu ülkelerden ve Orta Asya’daki ülkelere öğrenci çektiği anlaşılmaktadır.

Şekil 2.5: Türkiye'ye En Fazla Öğrenci Gönderen Ülkeler (Bin)

Kaynak: YBYS, 2021

Uluslararası Öğrenciler Dairesi'nin verilerine göre Türkiye, küresel bir eğitim merkezi olma yolunda verdiği uluslararası burs miktarını da artırmıştır. 2020 yılında ise 176 ülkeden 159.000'e yakın başvuru yapılmış ve bugüne kadarki en yüksek sayıya ulaşılmış ve Türkiye'deki üniversitelere kayıtlı 3.680 uluslararası öğrenciye devlet bursu sağlanmıştır (Türkiye Bursları, 2020). Böylece Türkiye'nin uluslararası öğrenciler açısından önemli adımlar attığı ve bunun karşılığında uluslararası öğrenci alımında artış eğilimine yol açtığı söylenebilmektedir.

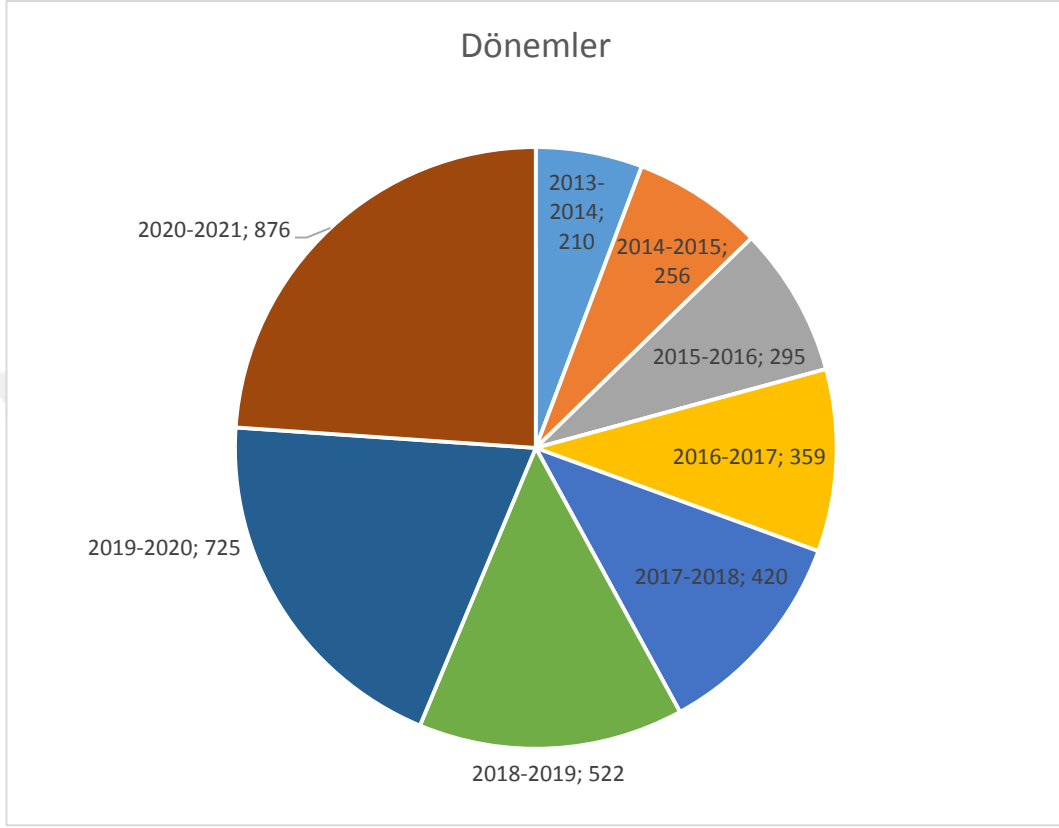
2012 yılında Türkiye, küresel eğilimler ve Türkiye'deki uluslararası öğrenciler hakkında bir rapor yayınlamıştır. Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı tarafından hazırlanan rapor, uluslararası öğrencilerin karar verme sürecini incelemek için nitel bir çalışma gerçekleştirmiştir. Sonuçlar, diğer Türk Cumhuriyetlerinden öğrencilerin coğrafi ve kültürel yakınlık nedeniyle Türk üniversitelerini tercih ettiğini ortaya koymuştur. Bu öğrencilerin çoğu daha önce

Türkiye ile ilgili deneyimlere sahip olmuş ve aileleri yükseköğrenim için Türkiye'yi seçmelerinde onları desteklemiştir. Ayrıca coğrafi yakınlık, kültürel ve tarihi bağlantılar Balkan ülkelerinden gelen öğrencileri etkilemektedir. Benzer şekilde, Ortadoğu'dan gelen öğrenciler de Türkiye'yi tercih etmekte çünkü tanıdıkları tarafından tavsiye edilmektedir.

Kondakçı (2011) uluslararası öğrenciler üzerinde bir araştırma yapmış ve araştırma Rusya, Ukrayna ve Baltık ülkelerinden öğrencilerin daha iyi bir iş bulmak için Türkiye'yi tercih ettiğini ortaya koymuştur. Ayrıca, Azerbaycan ve Orta Asya'dan gelen öğrencilerin kendi ülkelerine yakınlığı nedeniyle Türkiye'yi seçme olasılıkları daha yüksek olmaktadır. Dahası, Türk üniversitelerinin akademik kalitesi, Doğu Avrupa'dan gelen öğrenciler için etkili bir faktördür. Son olarak, Kondakçı (2011) Türki cumhuriyetlerden gelen öğrencilerin yükseköğrenim için burs imkânlarına daha fazla önem verdiklerini iddia etmiştir. Benzer şekilde Nkoko (2016) yaptığı bir tez çalışmasında Afrikalı ve Balkan öğrencilerinin maddi yardım (Türkiye bursu) nedeniyle Türkiye'yi tercih ettiğini bulmuştur. Burs imkânının yanı sıra Balkan ülkelerinden gelen öğrenciler yüksek eğitim kalitesi nedeniyle Türkiye'yi tercih etmektedirler (Nkoko, 2016). Son olarak Asyalı öğrenciler, eğitim destinasyonu olarak Türkiye'yi seçmede hem burs olanaklarının hem de eğitimin kalitesinin en önemli faktör olduğunu belirtmişlerdir.

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'nin 2013-2014 öğretim yılındaki uluslararası öğrenci sayısı sadece 210 iken, 2020-2021 öğretim döneminde bu sayının 546'sı erkek, 330'u kadın olmak üzere toplamda 876 olduğu görülmektedir (Şekil 2.6). Bu rakamlar Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'nde okuyan uluslararası öğrenci sayısının her geçem yıl arttığını göstermektedir.

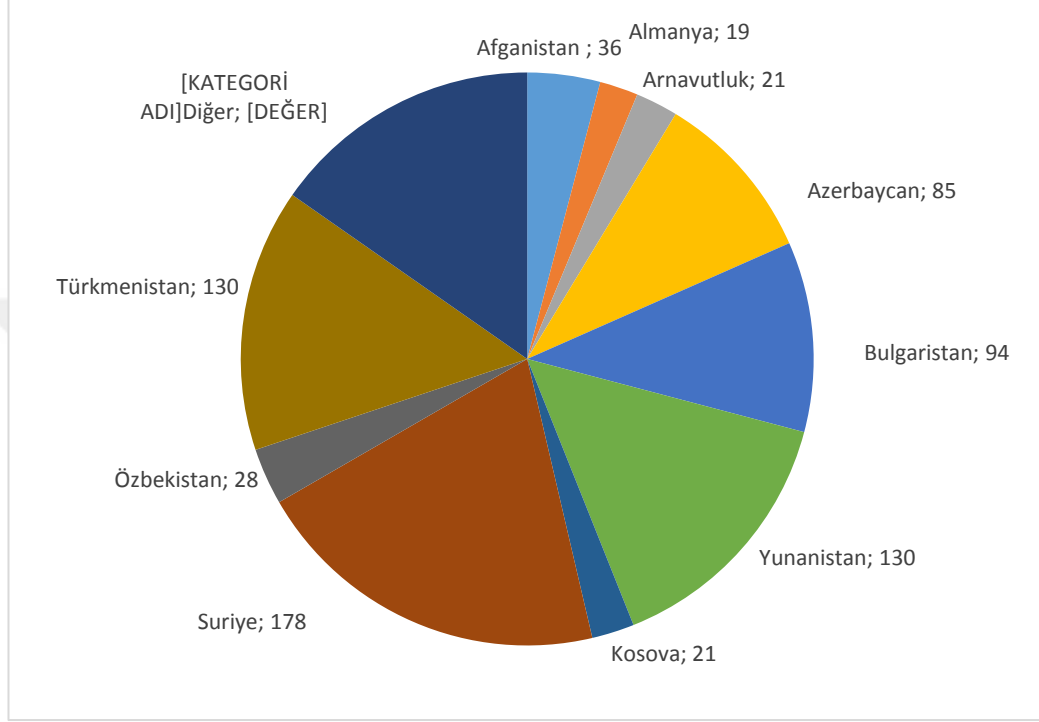
Şekil 2.6: Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'nde Öğrenim Gören Uluslararası Öğrenci Sayısı (2013-2021)

Kaynak: YBYS, 2021

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'nin 2020-2021 öğretim döneminde okuyan uluslararası öğrencilerin geldiği ülkeler dikkate alındığında en fazla öğrencinin Suriye, Türkmenistan, Yunanistan ve Azerbaycan'dan geldiği dikkat çekmektedir (Şekil 2.7).

Şekil 2.7: Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'nde Öğrenim Gören Uluslararası Öğrencilerin Geldikleri Ülkelere Göre Dağılımı (2020-2021)

Kaynak: YBYS, 2021

3. YÖNTEM

3.1 Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni Türkiye'deki uluslararası üniversite öğrencileridir. Araştırmanın örneklemi ise Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'nde okuyan 107 uluslararası üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Bu 107 uluslararası üniversite öğrencisi cinsiyet, sınıf, anne, baba eğitim durumları gibi değişkenlerinin dengeli olarak dağılımına özen gösterilerek seçilmeye çalışılmıştır. Araştırmada çeşitli demografik özellikteki katılımcılara online anket uygulanmıştır.

3.2 Veri Toplama Araçları

Anket formunda katılımcılar hakkında demografik verilere ulaşılabilen 11 soru yöneltilmiştir. Katılımcıların cinsiyetleri, sınıfları, anne ve baba meslekleri, anne ve baba eğitim durumları, ailede girişimci olması durumu, işte çalışma durumu, gelecekte nerede çalışmayı düşündükleri ve ileride kendi işlerini kurma durumları katılımcılara sorulmuştur. Bunun yanında katılımcılara girişimcilik ile ilgili yaklaşımlarını öğrenmeye yönelik 12 soru yöneltilmiştir.

Sonrasında ise katılımcılara 5'li Likert Tipi (1. Hiçbir zaman, 2. Nadiren, 3. Bazen, 4. Sık sık, 5. Çok sık) olarak ölçeklendirilen ve 36 maddeden oluşan Girişimcilik Eğilimi Ölçeği uygulanmış, 5'li Likert Tipi (1. Çok Önemli Değil, 2. Önemli Değil, 3. Kısmen Önemli, 4. Önemli, 5. Çok Önemli) olarak ölçeklendirilen ve 14 maddeden oluşan girişimciliği etkileyen faktörler sorulmuştur. Likert tipi ölçeklendirme kolay, uygulanabilir ve güvenilir olduğu için tercih edilmiştir.

3.3 Veri Analiz Yöntemi

Araştırmadan elde edilen veriler Statistical Package for the Social Sciences 22 programına aktarılarak analiz edilmiştir. Burada her bölümdeki sorulardan alınan sonuçlara ilişkin frekans dağılımları hesaplanmıştır. Frekans tabloları sorulara verilen cevapların dağılımlarını ve yüzdelerini göstermektedir. Sonrasında demografik verilerin ölçekler üzerindeki etkisini ölçmek için Mann Whitney U Testi ve Kruskal Wallis H Testi kullanılmıştır.

Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek amacıyla Likert tipi ölçekler için en uygun olan Cronbach's Alpha Katsayısı SPSS programıyla hesaplanmıştır. Bu analizde

$0,00 < 0,40$ ise ölçeğin güvenilir olmadığı

$0,40 < 0,50$ ise ölçek çok düşük güvenilirlikte

$0,50 < 0,60$ ise ölçek düşük güvenilirlikte

$0,60 < 0,70$ ise ölçek yeterli güven düzeyinde

$0,70 < 0,90$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir

$0,90 < 1,00$ ise ölçek çok yüksek derecede güvenilir

kabul edilmektedir (Özdamar, 2015).

Yapılan güvenilirlik analizinde Cronbach's alpha katsayısı Girişimcilik Eğilimi sorularında 0,992, Girişimciliği Etkileyen Faktörler sorularında 0,965 ve tüm Likert-tipi sorularda 0,987 olarak hesaplanmış olup, bu sonuç anket sorularının ve araştırma verilerinin güvenilir olduğunu göstermektedir (Tablo 3.1).

Tablo 3.1: Ölçekler için Yapılan Güvenilirlik Analizi Sonuçları

	Soru Sayısı	Güvenilirlik Katsayısı (α)
Girişimcilik Eğilimi Ölçeği	36	0,992
Girişimciliği Etkileyen Faktörler	14	0,965
Tüm Likert-tipi Sorular	50	0,987

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın bulgularına ilişkin analizlere yer verilmiştir. İlk olarak ankete katılan kişilerin demografik bilgileri ile ilgili tanıtıcı istatistikler ve analizler yer almaktadır. Bu kapsamda katılımcıların cinsiyetleri, sınıfları, anne ve baba meslekleri, anne ve baba eğitim durumları, ailede girişimci olması durumu, işte çalışma durumu, gelecekte nerede çalışmayı düşündükleri, ileride kendi işlerini kurma durumları ile ilgili frekans analizlerine yer verilmiştir. Sonrasında katılımcıların girişimcilik ile ilgili düşünceleri ile ilgili soruların frekans analizleri yapılmıştır. Devamında girişimcilik eğilimi ölçeğinin maddelerinin tanımlayıcı istatistiklerinin analizi yapılmış ve demografik veriler ile farkındalıkları Mann Whitney U Testi ve Kruskal Wallis Testi kullanılarak incelenmiştir.

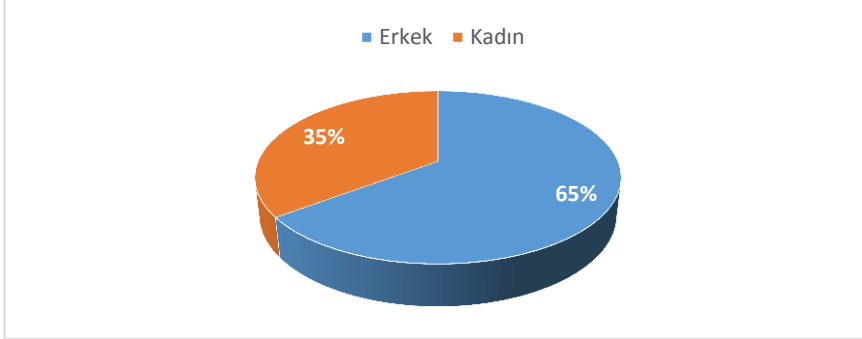
4.1 Demografik Bulgular

Katılımcıların % 64,8'i erkek iken % 35,2'si kadındır (Tablo 4.1, Şekil 4.1).

Tablo 4.1: Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

	N (Sayı)	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Erkek	68	63,6	64,8	64,8
Kadın	37	34,6	35,2	100
Toplam	105	98,1	100,0	
Kayıp	2	1,9		
Toplam	107	100		

Şekil 4.1: Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Katılımcıların % 88,7'si lisans eğitimi alırken, % 11,3'ü yüksek lisans veya doktora yapmaktadır (Tablo 4.2, Şekil 4.2).

Tablo 4.2: Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

	N (Sayı)	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Lisans	94	87,9	88,7	88,7
Lisansüstü	12	11,2	11,3	100,0
Toplam	106	99,1	100,0	
Kayıp	1	0,9		
Toplam	107	100,0		

Şekil 4.2: Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

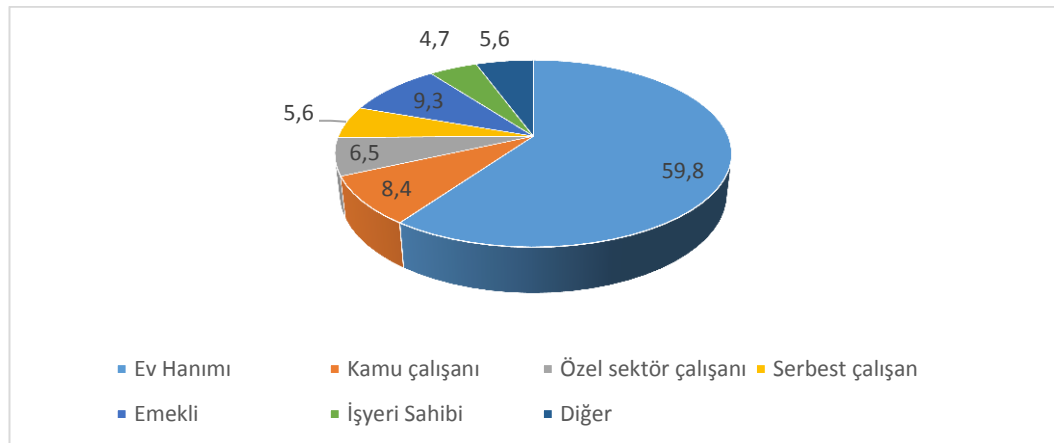

Katılımcıların annelerinin % 59,8'i ev hanımı, % 9,3'ü emekli, % 8,4'ü kamu çalışanı, % 6,5'i özel sektör çalışanı, % 5,6'sı serbest çalışan ve % 4,7'si işyeri sahibi olup, % 5,6'sı diğer mesleklerde çalışmaktadır (Tablo 4.3, Şekil 4.3).

Tablo 4.3: Katılımcıların Annelerinin Mesleklerine Göre Dağılımı

	N (Sayı)	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Ev Hanımı	64	59,8	59,8	59,8
Kamu çalışanı	9	8,4	8,4	68,2
Özel sektör çalışanı	7	6,5	6,5	74,8
Serbest çalışan	6	5,6	5,6	80,4
Emekli	10	9,3	9,3	89,7
İşyeri Sahibi	5	4,7	4,7	94,4
Diğer	6	5,6	5,6	100,0
Toplam	107	100,0	100,0	

Şekil 4.3: Katılımcıların Annelerinin Mesleklerine Göre Dağılımı

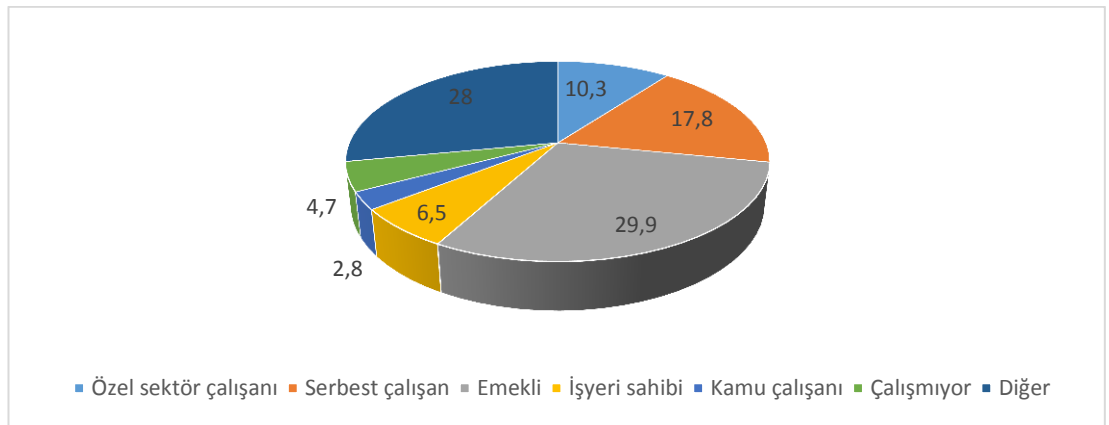

Katılımcıların babalarının % 29,9'u emekli, % 17,8'i serbest çalışan, % 10,3'ü özel sektör çalışanı ve % 6,5'i işyeri sahibi olup, % 28'i diğer işlerde çalışmakta, % 4,7'si ise çalışmamaktadır (Tablo 4.4, Şekil 4.4).

Tablo 4.4: Katılımcıların Babalarının Mesleklerine Göre Dağılımı

	N (Sayı)	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Özel sektör çalışanı	11	10,3	10,3	10,3
Serbest çalışan	19	17,8	17,8	28,0
Emekli	32	29,9	29,9	57,9
İşyeri sahibi	7	6,5	6,5	64,5
Kamu çalışanı	3	2,8	2,8	67,3
Çalışmıyor	5	4,7	4,7	72,0
Diğer	30	28,0	28,0	100,0
Toplam	107	100,0	100,0	

Şekil 4.4: Katılımcıların Babalarının Mesleklerine Göre Dağılımı

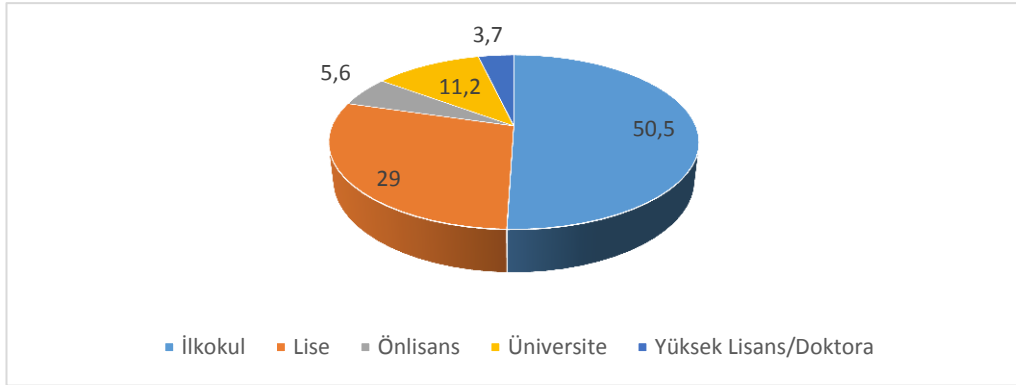

Katılımcıların annelerinin % 50,i ilkokul mezunu, % 29'u lise mezunu, % 11,2'si üniversite mezunu, % 5,6'sı önlisans mezunu ve % 3,7'si yüksek lisans/doktora mezunudur (Tablo 4.5, Şekil 4.5).

Tablo 4.5: Katılımcıların Annelerinin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

	N (Sayı)	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
İlkokul	54	50,5	50,5	50,5
Lise	31	29,0	29,0	79,4
Önlisans	6	5,6	5,6	85,0
Üniversite	12	11,2	11,2	96,3
Yüksek Lisans/Doktora	4	3,7	3,7	100,0
Toplam	107	100,0	100,0	

Şekil 4.5: Katılımcıların Annelerinin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

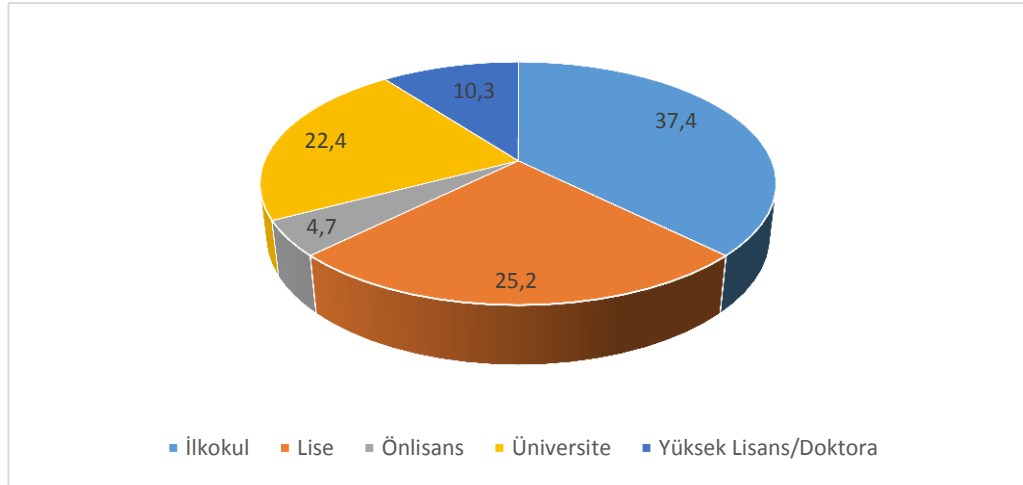

Katılımcıların babalarının % 37,4'ü ilkokul mezunu, % 25,2'si lise mezunu, % 22,4'ü üniversite mezunu, % 4,7'si önlisans mezunu ve % 10,3'ü yüksek lisans/doktora mezunudur (Tablo 4.6, Şekil 4.6).

Tablo 4.6: Katılımcıların Babalarının Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

	N (Sayı)	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
İlkokul	40	37,4	37,4	37,4
Lise	27	25,2	25,2	62,6
Önlisans	5	4,7	4,7	67,3
Üniversite	24	22,4	22,4	89,7
Yüksek Lisans/Doktora	11	10,3	10,3	100,0
Toplam	107	100,0	100,0	

Şekil 4.6: Katılımcıların Babalarının Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

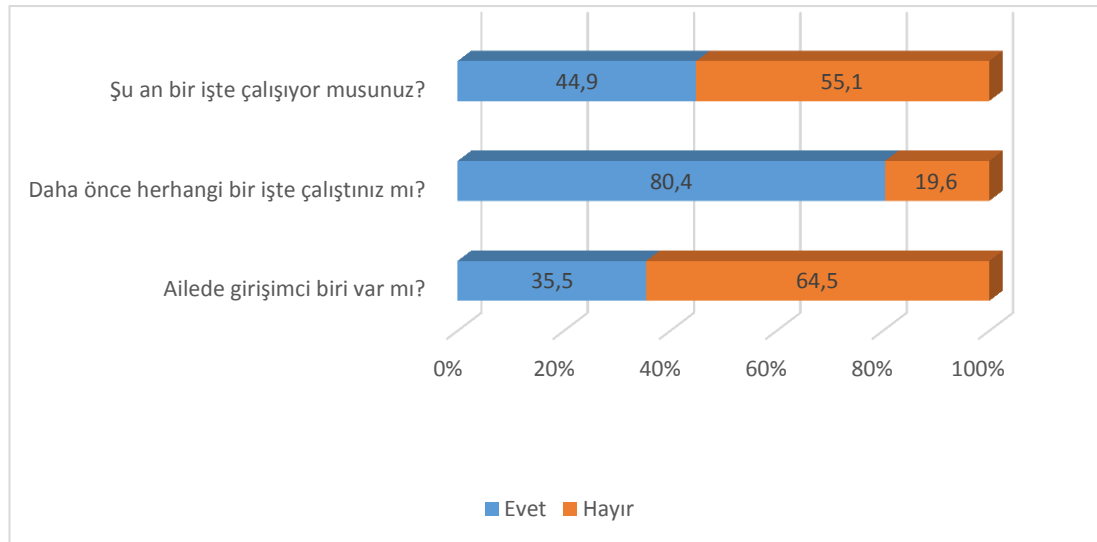

Katılımcıların % 44,9'u bir işte çalışmaktadır. Katılımcıların % 80,4'ü daha önce bir işte çalışmıştır. Katılımcıların % 35,5'inin ailesinde girişimci biri vardır (Tablo 4.7, Şekil 4.7).

Tablo 4.7: Katılımcıların İşte Çalışma Durumları ve Ailede Girişimci Olma Durumu

	Evet		Hayır	
	f	%	f	%
Ailede girişimci biri var mı?	38	35,5	69	64,5
Daha önce herhangi bir işte çalıştınız mı?	86	80,4	21	19,6
Şu an bir işte çalışıyor musunuz?	48	44,9	59	55,1

Şekil 4.7: Katılımcıların İşte Çalışma Durumları ve Ailede Girişimci Olma Durumu

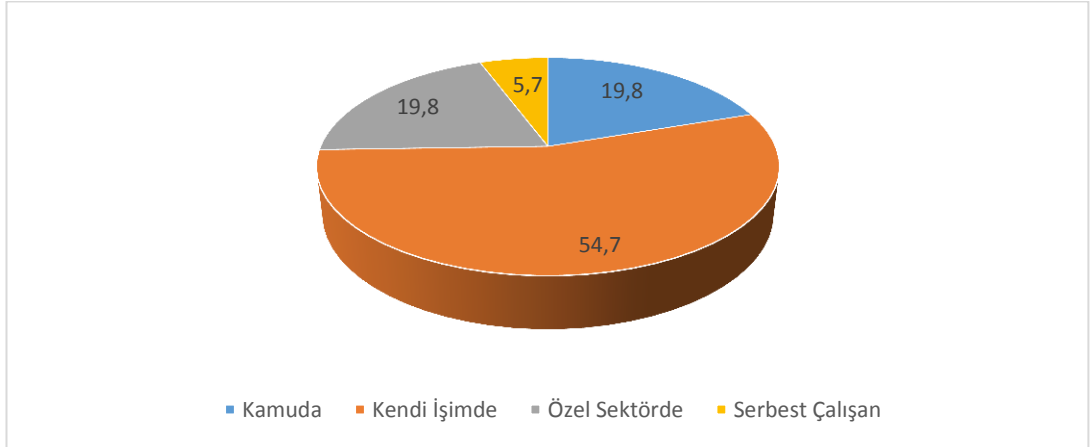

Katılımcıların % 54,7'si gelecekte kendi işinde, % 19,8'i kamuda, % 19,8'i özel sektörde ve % 5,7'si serbest çalışmak istemektedir (Tablo 4.8, Şekil 4.8).

Tablo 4.8: Katılımcıların Gelecekte Nerede Çalışmayı Düşündükleri

	N (Sayı)	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Kamuda	21	19,6	19,8	19,8
Kendi İşimde	58	54,2	54,7	74,5
Özel Sektörde	21	19,6	19,8	94,3
Serbest Çalışan	6	5,6	5,7	100,0
Toplam	106	99,1	100,0	
Kayıp	1	,9		
Toplam	107	100,0		

Şekil 4.8: Katılımcıların Gelecekte Nerede Çalışmayı Düşündükleri

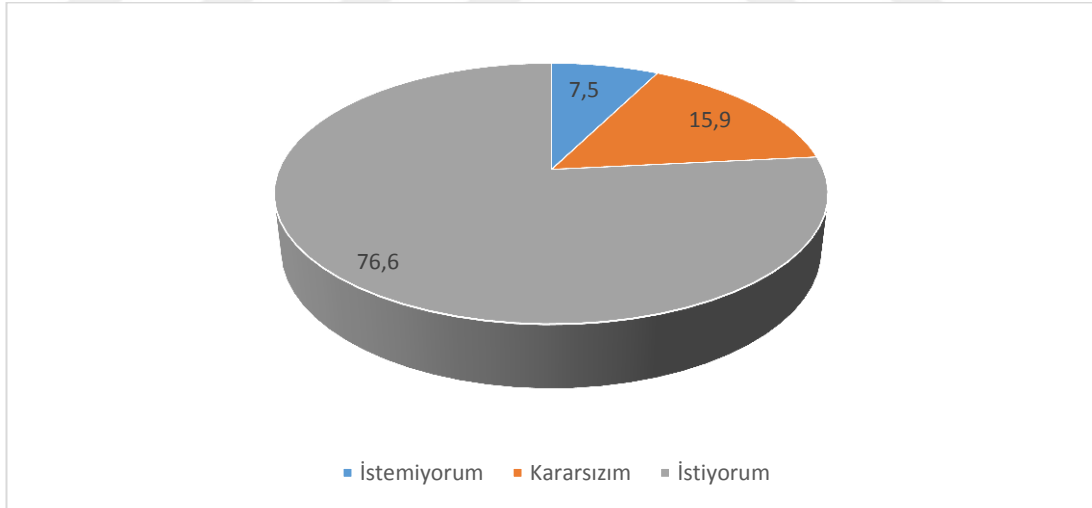

Katılımcıların % 7,5'i ileride kendi işini kurmak istememekte, % 15,9'u bu konuda kararsız kalmakta ve % 76,6'sı kendi işini kurmak istemektedir (Tablo 4.9, Şekil 4.9).

Tablo 4.9: Katılımcıların İleride Kendi İşini Kurma Durumları

	N (Sayı)	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
İstemiyorum	8	7,5	7,5	7,5
Kararsızım	17	15,9	15,9	23,4
İstiyorum	82	76,6	76,6	100,0
Toplam	107	100,0	100,0	

Şekil 4.9: Katılımcıların İleride Kendi İşini Kurma Durumları

4.2 Katılımcıların Girişimcilik ile İlgili Düşüncelerine Yönelik Bulgular

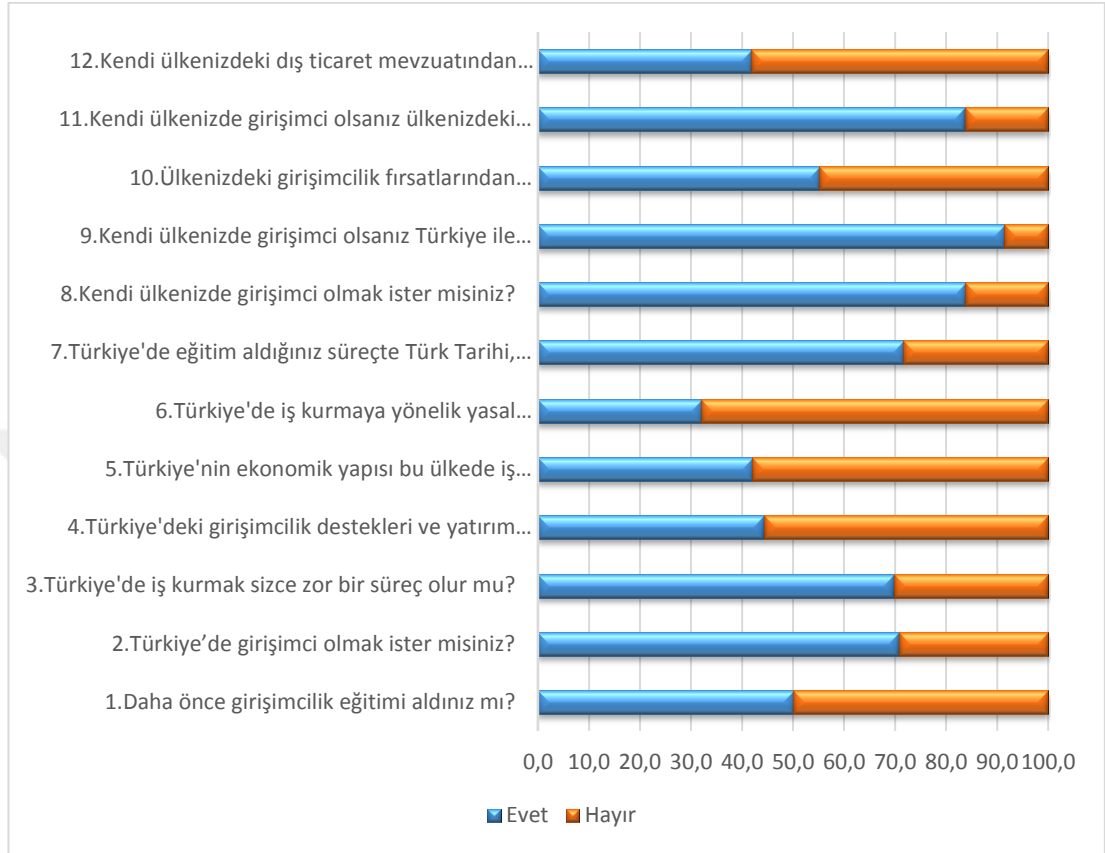
Katılımcılara 12 soruda girişimcilik ile ilgili düşünceleri sorulmuştur. Katılımcıların % 11,2'si daha önce girişimcilik eğitimi aldıklarını ifade etmiş olup bu soruya katılımcıların % 77,6'sı cevap vermemiştir. Katılımcıların % 15,9'u Türkiye'de girişimci olmak istediklerini ifade etmiş olup, bu soruya da katılımcıların % 77,6'sı cevap vermemiştir. Katılımcıların % 69,8'i Türkiye'de iş kurmanın zor bir süreç olduğuna inanmaktadır. Katılımcıların % 55,1'i Türkiye'deki girişimcilik desteklerinden ve yatırım teşvik fırsatlarından haberdar olmadıklarını ifade etmiştir. Katılımcıların % 58'i Türkiye'nin ekonomik yapısının Türkiye'de iş kurmayı kolaylaştırmayacağını düşünmektedir. Katılımcıların % 67,9'u Türkiye'de iş kurmaya yönelik yasal mevzuattan haberdar değildir.

Katılımcıların % 71,7'si Türkiye'de eğitim aldıkları süreçte Türk tarihi, ekonomi, girişimcilik gibi dersler almanın Türkiye'de girişimci olma ya da Türkiye ile dış ticaret yapma potansiyellerine katkı sağlayacağını düşünmektedir. Katılımcıların % 83,8'i kendi ülkelerinde girişimci olmak istemektedir. Katılımcıların % 91,5'i kendi ülkelerinde girişimci olma durumunda Türkiye ile ticari faaliyet gerçekleştirmek isteyeceklerini belirtmektedir. Katılımcıların % 55,2'si ülkelerindeki girişimcilik faaliyetlerinden haberdardır. Katılımcıların % 83,7'si kendi ülkelerinde girişimci olma durumunda ülkelerindeki fırsatlar ile Türkiye ekonomisi arasında katma değer yaratıcı bağ kurabileceklerini belirtmektedir. Katılımcıların % 58,1'i kendi ülkelerindeki dış ticaret mevzuatından haberdar değildir (Tablo 4.10, Şekil 4.10).

Tablo 4.10: Katılımcıların Girişimcilik ile İlgili Düşünceleri

Girişimcilik ile İlgili Düşünceler	Evet			Hayır		
	f	%	Geç. %	f	%	Geç. %
1.Daha önce girişimcilik eğitimi aldınız mı?	12	11,2	50,0	12	11,2	50,0
2.Türkiye’de girişimci olmak ister misiniz?	17	15,9	70,8	7	6,5	29,2
3.Türkiye’de iş kurmak sizce zor bir süreç olur mu?	74	69,2	69,8	32	29,9	30,2
4.Türkiye’deki girişimcilik destekleri ve yatırım teşvik fırsatlarından haberdar mısınız?	47	43,9	44,3	59	55,1	55,7
5.Türkiye’nin ekonomik yapısı bu ülkede iş kurmanızı kolaylaştırabilir mi?	42	39,3	42,0	58	54,2	58,0
6.Türkiye’de iş kurmaya yönelik yasal mevzuattan haberdar mısınız?	34	31,8	32,1	72	67,3	67,9
7.Türkiye’de eğitim aldığınız süreçte Türk Tarihi, ekonomi, girişimcilik gibi dersler almanın Türkiye’de girişimci olma ya da Türkiye ile dış ticaret yapma potansiyelinize katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz?	76	71	71,7	30	28	28,3
8.Kendi ülkenizde girişimci olmak ister misiniz?	88	82,2	83,8	17	15,9	16,2
9.Kendi ülkenizde girişimci olsanız Türkiye ile herhangi bir ticari faaliyet gerçekleştirmek ister misiniz?	97	90,7	91,5	9	8,4	8,5
10.Ülkenizdeki girişimcilik fırsatlarından haberdar mısınız?	58	54,2	55,2	47	43,9	44,8
11.Kendi ülkenizde girişimci olsanız ülkenizdeki fırsatlar ile Türkiye ekonomisi arasında katma değer yaratıcı bağ kurabilir misiniz?	87	81,3	83,7	17	15,9	16,3
12.Kendi ülkenizdeki dış ticaret mevzuatından haberdar mısınız?	44	41,1	41,9	61	57	58,1

Şekil 4.10: Katılımcıların Girişimcilik ile İlgili Düşünceleri

Katılımcıların girişimcilik ile ilgili düşüncelerinin ailelerinde girişimci olup olmamasına göre değişiklik gösterme durumunu test etmek için Mann Whitney U Testi kullanılmıştır. Mann Whitney U Testi parametrik olmayan 2 bağımsız grup arasında anlamlı farklılık olup olmadığını test etmek için kullanılmaktadır. Bazı grupların sayıları 30'un altında olduğu için parametrik olmayan testler tercih edilmiştir. Test sonuçlarına göre ailelerinde girişimci olan ve olmayan katılımcılar arasında 5., 6. ve 10. sorularda anlamlı farklılık vardır. ($p < 0,05$) Ailelerinde girişimci olan katılımcılar olmayanlara göre daha çok Türkiye'nin ekonomik yapısının Türkiye'de iş kurmayı kolaylaştıracağını düşünmektedir. Ailesinde girişimci olan katılımcılar Türkiye'deki yasal mevzuattan daha çok haberdardırlar. Ailelerinde girişimci olan katılımcılar ülkelerindeki girişimcilik fırsatlarından daha çok haberdardırlar. (Tablo 4.11).

Tablo 4.11: Katılımcıların Girişimcilik ile İlgili Düşüncelerinin Ailelerinde Girişimci Olma Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Ailede girişimci biri var mı?		N	Ort.	S.S.	Ort. Sıra	Z	p
1.Daha önce girişimcilik eğitimi aldınız mı?	Hayır	17	1,53	0,51	12,85	-0,440	0,660
	Evet	7	1,43	0,53	11,64		
2.Türkiye’de girişimci olmak ister misiniz?	Hayır	17	1,82	0,39	13,88	-1,894	0,058
	Evet	7	1,43	0,53	9,14		
3.Türkiye’de iş kurmak sizce zor bir süreç olur mu?	Hayır	69	1,68	0,47	52,60	-0,517	0,605
	Evet	37	1,73	0,45	55,18		
4.Türkiye’deki girişimcilik destekleri ve yatırım teşvik fırsatlarından haberdar mısınız?	Hayır	69	1,39	0,49	50,74	-1,467	,142
	Evet	37	1,54	0,51	58,65		
5.Türkiye’nin ekonomik yapısı bu ülkede iş kurmanızı kolaylaştırabilir mi?	Hayır	63	1,30	0,46	44,58	-3,115	0,002
	Evet	37	1,62	0,49	60,58		
6.Türkiye’de iş kurmaya yönelik yasal mevzuattan haberdar mısınız?	Hayır	69	1,25	0,43	49,56	-2,230	0,026
	Evet	37	1,46	0,51	60,85		
7.Türkiye’de eğitim aldığınız süreçte Türk Tarihi, ekonomi, girişimcilik gibi dersler almanın Türkiye’de girişimci olma ya da Türkiye ile dış ticaret yapma potansiyelinize katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz?	Hayır	69	1,72	0,45	53,91	-0,238	0,812
	Evet	37	1,70	0,46	52,74		
8.Kendi ülkenizde girişimci olmak ister misiniz?	Hayır	68	1,87	0,34	54,55	-1,109	0,267
	Evet	37	1,78	0,42	50,15		
9.Kendi ülkenizde girişimci olsanız Türkiye ile herhangi bir ticari faaliyet gerçekleştirmek ister misiniz?	Hayır	69	1,90	0,30	52,62	-0,831	0,406
	Evet	37	1,95	0,23	55,14		
10.Ülkenizdeki girişimcilik fırsatlarından	Hayır	69	1,42	0,50	46,07	-3,751	<0,001

haberdar mısınız?	Evet	36	1,81	0,40	66,29		
11.Kendi ülkenizde girişimci olsanız ülkenizdeki fırsatlar ile Türkiye ekonomisi arasında katma değer yaratıcı bağ kurabilir misiniz?	Hayır	68	1,81	0,40	51,06	-1,045	0,296
	Evet	36	1,89	0,32	55,22		
12.Kendi ülkenizdeki dış ticaret mevzuatından haberdar mısınız?	Hayır	68	1,37	0,49	50,30	-1,440	0,150
	Evet	37	1,51	0,51	57,96		

Katılımcılara girişimcilik ile ilgili düşüncelerinin katılımcıların cinsiyetlerine göre değişiklik gösterme durumunu test etmek için Mann Whitney U Testi kullanılmıştır. Test sonuçlarına göre erkek ve kadın katılımcılar arasında sadece 4. soruda anlamlı farklılık vardır. ($p < 0,05$) Kadın katılımcılar erkek yatırımcılara göre Türkiye'deki girişimcilik destekleri ve yatırım teşvik fırsatlarından daha çok haberdardır (Tablo 4.12).

Tablo 4.12: Katılımcıların Girişimcilik ile İlgili Düşüncelerinin Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Ailede girişimci biri var mı?		N	Ort.	S.S.	Ort. Sıra	t	p
1.Daha önce girişimcilik eğitimi aldınız mı?	Erkek	18	1,56	0,51	13,17	-0,923	0,356
	Kadın	6	1,33	0,52	10,50		
2.Türkiye'de girişimci olmak ister misiniz?	Erkek	18	1,72	0,46	12,67	-0,254	0,800
	Kadın	6	1,67	0,52	12,00		
3.Türkiye'de iş kurmak sizce zor bir süreç olur mu?	Erkek	67	1,70	0,46	52,48	-0,013	0,990
	Kadın	37	1,70	0,46	52,54		
4.Türkiye'deki girişimcilik destekleri ve yatırım teşvik fırsatlarından haberdar mısınız?	Erkek	67	1,36	0,48	48,13	-2,313	0,021
	Kadın	37	1,59	0,50	60,42		
5.Türkiye'nin ekonomik yapısı bu ülkede iş kurmanızı	Erkek	61	1,48	0,50	51,80	-1,197	0,231
	Kadın	37	1,35	0,48	45,72		

kolaylaştırabilir mi?							
6.Türkiye'de iş kurmaya yönelik yasal mevzuattan haberdar mısınız?	Erkek	67	1,31	0,47	52,30	-0,114	0,909
	Kadın	37	1,32	0,47	52,86		
7.Türkiye'de eğitim aldığınız süreçte Türk Tarihi, ekonomi, girişimcilik gibi dersler almanın Türkiye'de girişimci olma ya da Türkiye ile dış ticaret yapma potansiyelinize katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz?	Erkek	67	1,72	0,45	52,25	-0,144	0,885
	Kadın	37	1,73	0,45	52,95		
8.Kendi ülkenizde girişimci olmak ister misiniz?	Erkek	66	1,80	0,40	49,86	-1,550	0,121
	Kadın	37	1,92	0,28	55,82		
9.Kendi ülkenizde girişimci olsanız Türkiye ile herhangi bir ticari faaliyet gerçekleştirmek ister misiniz?	Erkek	67	1,93	0,26	52,62	-0,118	0,906
	Kadın	37	1,92	0,28	52,28		
10.Ülkenizdeki girişimcilik fırsatlarından haberdar mısınız?	Erkek	66	1,55	0,50	51,59	-0,216	0,829
	Kadın	37	1,57	0,50	52,73		
11.Kendi ülkenizde girişimci olsanız ülkenizdeki fırsatlar ile Türkiye ekonomisi arasında katma değer yaratıcı bağ kurabilir misiniz?	Erkek	65	1,85	0,36	51,65	-0,110	0,912
	Kadın	37	1,84	0,37	51,23		
12.Kendi ülkenizdeki dış ticaret mevzuatından haberdar mısınız?	Erkek	66	1,41	0,50	51,57	-0,229	0,819
	Kadın	37	1,43	0,50	52,77		

4.3 Girişimcilik Eğilimi Ölçeğine Yönelik Bulgular

Girişimcilik Eğilimi Ölçeği, öğrencilerin girişimci özelliklerini saptamak amacıyla, Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından gerçekleştirilmiştir. 5’li Likert Tipi (1. Hiçbir zaman, 2. Nadiren, 3. Bazen, 4. Sık sık, 5. Çok sık) olarak ölçeklendirilen ve 36 maddeden oluşan ölçek tek alt boyuttan oluşmaktadır. Girişimcilik eğilimi puanı olarak tüm maddelerin toplamı alınmış ve öğrencilerin girişimcilik puanlarının değerlendirilmesinde aşağıdaki kriterler esas alınmıştır (Tablo 4.13):

Tablo 4.13: Girişimcilik Puanları Değerlendirme Kriterleri

Puan	Değerlendirme
36-64	Çok Düşük Girişimcilik
65-92	Düşük Girişimcilik
93-123	Orta Düzeyde Girişimcilik
124-151	Yüksek Girişimcilik
152-180	Çok Yüksek Girişimcilik

Kaynak: Yılmaz ve Sünbül (2009).

Katılımcıların verdiklere cevaplara göre öğrencilerin girişimcilik puanları ortalaması $127,71 \pm 42,61$ olup, bu puana göre öğrenciler yüksek girişimcilik düzeyindedir. Girişimcilik Eğilimi Ölçeği maddelerinin ortalama ve standart sapmaları Tablo 4.14’te verilmiştir:

Tablo 4.14: Girişimcilik Eğilimi Ölçeği Maddelerinin Ortalama ve Standart Sapmaları

Maddeler	Ort.	S.S.
1. İşimde geçmiş performansımdan daha iyi olabilmek için daha çok çaba harcamaya çalışırım.	4,01	1,38
2. Görevimin son derece zor olduğu zamanlarda elimden gelenin en iyisini yaparım.	3,98	1,43
3. İstedğim şeyi elde ettiğim zaman bunun sebebinin genellikle kendi yeteneklerim olduğunu düşünürüm.	3,33	1,33
4. İşlerimde kendi kararlarım etkilidir.	3,60	1,30
5. İleride kendi işimi kurabilirim.	3,58	1,36
6. İleride işimden zorunlu olarak ayrılırsam işle ilgili kendime seçenekler oluşturabilirim.	3,44	1,42
7. Zor durumda seçenekler oluşturabilirim.	3,53	1,41
8. Farklı insanlarla dostluk kurabilirim.	3,74	1,42
9. Denemediklerimi denemekten çekinmem.	3,63	1,28
10. Kendimde farklı işler yapabilecek enerjiyi hissedirim.	3,59	1,40
11. Arkadaşlarıma değişik iş projelerinden söz ederim.	3,36	1,37
12. Yeteneklerimi uygulayabilecek alanlar oluştururum.	3,50	1,27
13. Arkadaşlarımdan gelen bazı projelere katılmaktan çekinmem.	3,44	1,26
14. Hayatımı dış etkenlere bırakmam.	3,64	1,28
15. Kararlarımla hayatımı şekillendirebileceğimi düşünüyorum.	3,75	1,36
16. Risk almaktan çekinmem.	3,36	1,35
17. Geleceği görerek ona dönük hazırlıklar yapabilirim.	3,58	1,28
18. Yeni bir şeyleri denememe imkan veren projeler üzerinde çalışmayı severim.	3,74	1,24
19. Eski fikirlere ve uygulamalara meydan okumayı ve daha iyilerini araştırmayı severim.	3,68	1,29
20. Yeni bir perspektiften bakmama imkan sağlayan proje ve işlerle uğraşırım.	3,72	1,28
21. Geçmişte başkaları tarafından kullanılmamış yeni yöntemlerle çalışmayı denerim.	3,59	1,18
22. Yeterli çabayla her türlü sorunu ortadan kaldıracaklarız.	3,64	1,33
23. Yaptığım planları yürütebileceğimden çoğunlukla eminimdir.	3,70	1,23
24. Yeni bir durum ve uygulamaya adapte olmaktan sorun yaşamam.	3,60	1,34
25. Üzerinde çalıştığım bir konuda hata yapmaktan çekinmem.	3,40	1,33
26. Her işin bir riski vardır. İşimde her türlü riski göze alabilirim.	3,43	1,23
27. Başarıyı sağlayacak uygun yöntem ve tekniklerin arayışı içerisindeyim.	3,69	1,30
28. Karşıma çıkan fırsatları değerlendirebilirim.	3,72	1,33
29. Elimdeki kaynakları bir araya getirerek verimliliğe dönüştürebilirim.	3,60	1,31
30. İşimde ve çalışmalarımdaya ortaya çıkan değişimlere açıgımdır.	3,63	1,29
31. İşimi severek ve azimle yapacağıma inanıyorum.	3,81	1,37
32. İşimde yaratıcılık yönümü kullanacağımı düşünüyorum.	3,68	1,41
33. İşimi gerçekleştirirken, herhangi bir ekip ya da kişiyle çalışırken uyum sağlayabileceğime inanıyorum.	3,82	1,38
34. Bir işte ya da uygulamada liderliği ele almaktan çekinmem.	3,64	1,43
35. İş konusunda gelecekle ilgili etkili kararlar alabileceğime inanıyorum.	3,67	1,33
36. Farklı işlere yönelik motivasyonum ve eğilimlerim güçlüdür.	3,61	1,39

Girişimcilik Eğilimi leği maddelerinin ortalamaları incelendiğinde en yüksek ortalamaya sahip yani en fazla kabul gören 5 madde şu şekildedir:

1. İşimde geçmiş performansımdan daha iyi olabilmek için daha çok çaba harcamaya çalışırım. (4,01)
2. Görevimin son derece zor olduğu zamanlarda elimden gelenin en iyisini yaparım. (3,98)
33. İşimi gerçekleştirirken, herhangi bir ekip ya da kişiyle çalışırken uyum sağlayabileceğime inanıyorum. (3,82)
31. İşimi severek ve azimle yapacağıma inanıyorum. (3,81)
15. Kararlarımıla hayatımı şekillendirebileceğimi düşünüyorum. (3,75)

En düşük ortalamaya sahip yani en az kabul gören 5 madde ise şu şekildedir:

26. Her işin bir riski vardır. İşimde her türlü riski göze alabilirim. (3,43)
25. zerinde alıştığım bir konuda hata yapmaktan çekinmem. (3,40)
16. Risk almaktan çekinmem. (3,36)
11. Arkadaşlarıma değişik iş projelerinden söz ederim. (3,36)
3. İstediğim şeyi elde ettiğim zaman bunun sebebinin genellikle kendi yeteneklerim olduğunu düşünürüm. (3,33)

Girişimcilik Eğilimi leği puanının cinsiyete göre farklılığını ölçmek için Mann Whitney U Testi kullanılmıştır. Test sonuçlarına göre erkek ve kadın katılımcılar arasında girişimcilik eğilimi puanında anlamlı farklılık vardır. ($p < 0,05$) Test sonuçlarına göre kadın katılımcıların ortalaması erkek katılımcılardan daha yüksek olup bu sonuca göre kadın katılımcıların girişimcilik eğilimi erkek katılımcılardan daha yüksektir. Bu sonuca göre H_1 hipotezi kabul edilmiştir (Tablo 4.15).

Tablo 4.15: Girişimcilik Eğilimi Ölçeği Puanının Cinsiyete Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Cinsiyet		N	Ort	S.S.	Ort. Sıra	Z	p
GEÖ	Erkek	51	118,10	48,33	36,99	-2,392	0,017
	Kadın	32	143,28	25,01	49,98		

Girişimcilik Eğilimi Ölçeği puanının katılımcıların eğitim durumlarına göre farklılığını ölçmek için Mann Whitney U Testi kullanılmıştır. Test sonuçlarına göre lisans ve lisansüstü/doktora okuyan öğrenciler arasında Girişimcilik Eğilimi puanında anlamlı farklılık yoktur. ($p>0,05$) (Tablo 4.16).

Tablo 4.16: Girişimcilik Eğilimi Ölçeği Puanının Eğitim Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Cinsiyet		N	Ort	S.S.	Ort. Sıra	Z	p
GEÖ	Lisans	76	128,91	48,33	42,25	-1,288	0,198
	Lisansüstü/Doktora	8	109,75	25,01	43,38		

Girişimcilik Eğilimi Ölçeği puanının katılımcıların anne ve babalarının eğitim durumlarına göre farklılığını ölçmek için Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır. Kruskal Wallis Testi parametrik olmayan üç veya daha fazla grup arasında anlamlı fark olup olmadığını ölçmek için kullanılmaktadır. Test sonuçlarına göre katılımcıların anne ve babalarının eğitim düzeylerine göre Girişimcilik Eğilimi puanında anlamlı farklılık yoktur. ($p>0,05$) Bu sonuca göre H_2 ve H_3 hipotezleri reddedilmiştir. (Tablo 4.17).

Tablo 4.17: Girişimcilik Eğilimi Ölçeği Puanının Anne ve Baba Eğitim Durumlarına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

		N	Ort.	S.S.	Ort. Sıra	Ki-Kare	p
Anne Eğitim Düzeyi	İlköğretim	41	127,85	40,08	41,39	2,688	0,611
	Lise	24	129,38	46,87	45,19		
	Önlisans	6	132,33	36,87	42,33		
	Lisans	11	134,09	38,97	49,45		
	Yüksek Lisans/Doktora	3	79,67	63,89	25,17		
	Toplam	85	127,71	42,61			
Baba Eğitim Düzeyi	İlköğretim	41	127,85	40,08	38,55	8,755	0,068
	Lise	24	129,38	46,87	52,88		
	Önlisans	6	132,33	36,87	57,60		
	Lisans	11	134,09	38,97	34,72		
	Yüksek Lisans/Doktora	3	79,67	63,89	39,56		
	Toplam	85	127,71	42,61			

Girişimcilik Eğilimi Ölçeği puanının katılımcıların ailelerinde girişimci olması durumuna göre farklılığını ölçmek için Mann Whitney U Testi kullanılmıştır. Test sonuçlarına göre ailelerinde girişimci olan ve olmayan katılımcılar arasında Girişimcilik Eğilimi puanı bakımından anlamlı farklılık yoktur. ($p>0,05$) Bu sonuca göre H_4 hipotezi reddedilmiştir. (Tablo 4.18).

Daha önce herhangi bir işte çalışan ve çalışmayan katılımcıların girişimcilik puanları arasında da anlamlı farklılık yoktur. ($p>0,05$) Katılımcıların şu an bir işte çalışma durumlarına göre girişimcilik eğilimi ölçeği puanlarında anlamlı farklılık vardır. ($p<0,05$) Şu an bir işte çalışan katılımcıların girişimcilik eğilimi ortalamaları daha yüksek olup şu an bir işte çalışan katılımcıların girişimcilik eğilimleri çalışmayanlara göre daha yüksektir (Tablo 4.18).

Tablo 4.18: Girişimcilik Eğilimi Ölçeği Puanının Katılımcıların Ailelerinde Girişimci Olma ve Çalışma Durumlarına Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

		N	Ort	S.S.	Ort. Sıra	Z	p
Ailede girişimci biri var mı?	Hayır	55	122,69	41,79	39,41	-1,817	0,069
	Evet	30	136,90	43,26	49,58		
Daha önce herhangi bir işte çalıştınız mı?	Hayır	15	127,00	29,88	36,87	-1,061	0,289
	Evet	70	127,86	45,04	44,31		
Şu an bir işte çalışıyor musunuz?	Hayır	46	118,33	41,27	35,24	-3,150	0,002
	Evet	39	138,77	41,99	52,15		

Girişimcilik Eğilimi Ölçeği puanının katılımcıların gelecekte nerede çalışmayı düşündüklerine göre farklılığını ölçmek için Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır. Test sonuçlarına göre katılımcıların gelecekte nerede çalışmayı düşünmelerine göre girişimcilik eğilimi puanında anlamlı farklılık yoktur. ($p>0,05$) (Tablo 4.19). Buna karşın katılımcıların ileride kendi işlerini kurma durumlarına göre girişimcilik eğilimi puanlarında anlamlı farklılık vardır. ($p<0,05$) İleride kendi işini kurmayı düşünen katılımcıların girişimcilik eğilimleri puanları kendi işini kurmayı düşünmeyen ve kararsızlara göre daha yüksektir (Tablo 4.19).

Tablo 4.19: Girişimcilik Eğilimi Ölçeği Puanının Katılımcıların Gelecekte Nerede Çalışmayı Düşünmelerine ve İleride Kendi İşlerini Kurma Durumlarına Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

		N	Ort.	S.S.	Ort. Sıra	Ki-Kare	p
Gelecekte Nerede Çalışmayı Düşünüyorsunuz?	Kamuda	19	118,89	33,94	33,66	7,370	0,061
	Kendi İşimde	45	136,13	42,27	49,71		
	Özel Sektörde	17	115,94	47,87	36,24		
	Serbest Çalışan	4	124,75	55,98	40,63		
	Toplam	85	127,71	42,61			
İleride Kendi İşinizi Kurmayı	İstemiyorum	7	107,29	28,75	26,93	6,684	0,035
	Kararsızım	13	118,00	35,16	32,85		

Düşünüyor musunuz?	İstiyorum	65	131,85	44,62	46,76		
	Toplam	85	127,71	42,61			

4.4 Girişimciliği Etkileyen Faktörlere Yönelik Bulgular

Girişimciliği etkileyen faktörler, 5'li Likert Tipi (1. Çok Önemli Değil, 2. Önemli Değil, 3. Kısmen Önemli, 4. Önemli, 5. Çok Önemli) olarak ölçeklendirilmekte olup 14 maddeden oluşmaktadır. Girişimciliği etkileyen faktörlerin ortalama ve standart sapmaları Tablo 20'de verilmiştir:

Tablo 4.20: Girişimciliği Etkileyen Faktörlerin Ortalama ve Standart Sapmaları

Girişimciliği Etkileyen Faktörler	Ort.	S.S.
1.Fırsatlara açık olması	3,96	1,33
2.Yabancı girişimcilere destek verilmesi	3,92	1,00
3.Girişimcilik eğitimlerine önem verilmesi	4,21	1,06
4.Girişimciliğin akademik olarak sürekli desteklenmesi	4,08	1,05
5.Gelişmekte olan bir ülke olması	3,91	1,24
6.Teknolojik imkânların yeterliliği	4,13	1,15
7.Diğer ülkeler ile ticari ulaşımın kolay olması	4,07	1,27
8.İş kurmayı zorlaştırmayan yasalar	4,00	1,39
9.Ar-Ge harcamalarının büyüklüğü	3,92	1,18
10.Coğrafi konum	3,76	1,25
11.İstihdam ihtiyacı ve işgücü	4,12	1,13
12.İstikrarlı bir ekonomi olması	4,11	1,09
13.Devletin yapısı ve işleyişi	4,10	1,23
14.Kültürel çeşitlilik, insan ilişkileri	3,92	1,33

Katılımcıların verdikleri cevaplara göre girişimciliği en fazla etkileyen 3 faktör şu şekildedir:

3.Girişimcilik eğitimlerine önem verilmesi 4,21

6.Teknolojik imkânların yeterliliği 4,13

11.İstihdam ihtiyacı ve işgücü 4,12

Girişimciliği en fazla etkileyen faktörler girişimcilik eğitimlerine önem verilmesi, teknolojik imkânların yeterliliği ve istihdam ihtiyacı ve işgücüdür. Katılımcıların verdikleri cevaplara göre girişimciliği en az etkileyen 3 faktör şu şekildedir:

9.Ar-Ge harcamalarının büyüklüğü 3,92

5.Gelişmekte olan bir ülke olması 3,91

10.Coğrafi konum 3,76

Girişimciliği etkileyen faktörlerin cinsiyete göre farklılığını incelemek için Mann Whitney U Testi kullanılmıştır. Test sonuçlarına göre erkek ve kadın katılımcılar arasında fırsatlara açık olması ve gelişmekte olan bir ülke olması maddelerinde anlamlı farklılık vardır. ($p<0,05$) Bu iki maddede kadın katılımcıların ortalamaları erkek katılımcılardan daha yüksektir (Tablo 4.21).

Tablo 4.21: Girişimciliği Etkileyen Faktörlerin Cinsiyete Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Cinsiyet		N	Ort.	S.S.	Ort. Sıra	Z	p
1.Fırsatlara açık olması	Erkek	63	3,79	1,37	46,12	-2,117	0,034
	Kadın	37	4,27	1,22	57,96		
2.Yabancı girişimcilere destek verilmesi	Erkek	63	3,81	1,09	48,15	-1,125	0,261
	Kadın	37	4,11	0,81	54,50		
3.Girişimcilik eğitimlerine önem verilmesi	Erkek	63	4,08	1,13	46,84	-1,801	0,072
	Kadın	37	4,43	0,90	56,73		
4.Girişimciliğin akademik olarak sürekli desteklenmesi	Erkek	63	3,97	1,06	47,00	-1,679	0,093
	Kadın	37	4,27	1,02	56,46		

5.Gelişmekte olan bir ülke olması	Erkek	62	3,71	1,27	45,15	-2,091	0,036
	Kadın	36	4,19	1,14	56,99		
6.Teknolojik imkânların yeterliliği	Erkek	63	3,95	1,22	46,17	-1,905	0,057
	Kadın	36	4,39	0,99	56,71		
7.Diğer ülkeler ile ticari ulaşımın kolay olması	Erkek	63	4,02	1,31	48,90	-0,303	0,762
	Kadın	35	4,11	1,23	50,57		
8.İş kurmayı zorlaştırmayan yasalar	Erkek	63	3,89	1,49	49,29	-0,358	0,720
	Kadın	36	4,14	1,20	51,25		
9.Ar-Ge harcamalarının büyüklüğü	Erkek	62	3,74	1,20	45,57	-1,891	0,059
	Kadın	36	4,17	1,11	56,26		
10.Coğrafi konum	Erkek	63	3,70	1,33	49,75	-0,118	0,906
	Kadın	36	3,81	1,12	50,43		
11.İstihdam ihtiyacı ve işgücü	Erkek	63	4,05	1,18	48,84	-0,572	0,567
	Kadın	36	4,19	1,06	52,03		
12.İstikrarlı bir ekonomi olması	Erkek	63	4,02	1,14	48,19	-0,893	0,372
	Kadın	36	4,22	0,99	53,17		
13.Devletin yapısı ve işleyişi	Erkek	61	3,93	1,34	46,07	-1,459	0,145
	Kadın	36	4,33	1,01	53,97		
14.Kültürel çeşitlilik, insan ilişkileri	Erkek	64	3,70	1,45	47,12	-1,652	0,099
	Kadın	36	4,25	1,00	56,51		

Girişimciliği etkileyen faktörlerin katılımcıların ailelerinde girişimci olması durumuna göre farklılığını incelemek için Mann Whitney U Testi kullanılmıştır. Test sonuçlarına göre ailelerinde girişimci olan ve olmayan katılımcılar arasında girişimciliği etkileyen faktörlerde anlamlı farklılık yoktur. ($p>0,05$) (Tablo 4.22).

Tablo 4.22: Girişimciliği Etkileyen Faktörlerin Katılımcıların Ailelerinde Girişimci Olması Durumuna Göre Mann Whitney U Testi Sonuçları

Ailede girişimci biri var mı?		N	Ort.	S.S.	Ort. Sıra	Z	p
1.Fırsatlara açık olması	Hayır	67	3,85	1,40	49,07	-1,230	0,219
	Evet	35	4,17	1,20	56,14		
2.Yabancı girişimcilere destek verilmesi	Hayır	67	3,87	1,00	49,81	-0,847	0,397
	Evet	35	4,03	1,01	54,73		
3.Girişimcilik eğitimlerine önem verilmesi	Hayır	67	4,16	1,02	49,25	-1,163	0,245
	Evet	35	4,29	1,13	55,81		
4.Girişimciliğin akademik olarak sürekli desteklenmesi	Hayır	67	4,01	1,02	49,04	-1,240	0,215
	Evet	35	4,20	1,11	56,21		
5.Gelişmekte olan bir ülke olması	Hayır	67	3,85	1,18	48,01	-1,288	0,198
	Evet	33	4,03	1,36	55,55		

6.Teknolojik imkânların yeterliliği	Hayır	67	4,06	1,17	48,63	-1,244	0,214
	Evet	34	4,26	1,14	55,68		
7.Diğer ülkeler ile ticari ulaşımın kolay olması	Hayır	66	3,98	1,28	47,98	-1,320	0,187
	Evet	34	4,24	1,26	55,38		
8.İş kurmayı zorlaştırmayan yasalar	Hayır	67	3,96	1,48	50,88	-0,063	0,950
	Evet	34	4,09	1,19	51,24		
9.Ar-Ge harcamalarının büyüklüğü	Hayır	67	3,90	1,14	49,43	-0,558	0,577
	Evet	33	3,97	1,26	52,68		
10.Coğrafi konum	Hayır	67	3,76	1,18	50,22	-0,390	0,696
	Evet	34	3,76	1,39	52,53		
11.İstihdam ihtiyacı ve işgücü	Hayır	67	4,13	1,10	50,78	-0,117	0,907
	Evet	34	4,09	1,22	51,44		
12.İstikrarlı bir ekonomi olması	Hayır	67	4,10	1,07	50,60	-0,209	0,834
	Evet	34	4,12	1,12	51,79		
13.Devletin yapısı ve işleyişi	Hayır	67	4,16	1,14	50,60	-0,328	0,743
	Evet	32	3,97	1,43	48,75		
14.Kültürel çeşitlilik, insan ilişkileri	Hayır	67	3,85	1,35	49,84	-0,834	0,404
	Evet	35	4,06	1,28	54,67		

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmanın temel amacı, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi'ndeki uluslararası öğrencilerin girişimci eğilimlerini incelemek, bir iş sahibi olma isteklerini ve kararlarını şekillendiren faktörleri tespit etmektir. Bu çalışmada, uluslararası öğrencilerin girişimcilik eğilimini oluşturmada veya engellemede etkili faktörleri tespit etmek için bir grup uluslararası öğrencinin yaklaşımları analiz edilmiştir.

Bu kapsamda 107 uluslararası üniversite öğrencisine anket uygulanmıştır. Anket formunda katılımcılar hakkında demografik verilere ulaşılabilen 11 soru sorulmuştur. Katılımcıların cinsiyetleri, sınıfları, anne ve baba meslekleri, anne ve baba eğitim durumları, ailede girişimci olması durumu, işte çalışma durumu, gelecekte nerede çalışmayı düşündükleri, ileride kendi işlerini kurma durumları hususlarında katılımcılara sorular yöneltilmiştir. Bunun yanında 12 soruda katılımcıların girişimcilik ile ilgili düşünceleri sorulmuştur. Sonrasında ise katılımcılara Girişimcilik Eğilimi Ölçeği uygulanmış ve girişimciliği etkileyen faktörler sorulmuştur.

Demografik bulgulara göre katılımcıların % 64,8'i erkek iken % 35,2'si kadındır. Katılımcıların % 88,7'si üniversitede okurken, % 11,3'ü yüksek lisans veya doktora yapmaktadır. Katılımcıların annelerinin % 59,8'i ev hanımı, % 9,3'ü emekli, % 8,4'ü kamu çalışanı, % 6,5'i özel sektör çalışanı, % 5,6'sı serbest çalışan, % 4,7'si işyeri sahibi iken, % 5,6'sı diğer mesleklerde çalışmaktadır. Katılımcıların babalarının % 29,9'u emekli, % 17,8'i serbest çalışan, % 10,3'ü özel sektör çalışanı, % 6,5 işyeri sahibi iken, % 28'i diğer işlerde çalışmakta, % 4,7'si ise çalışmamaktadır.

Katılımcıların annelerinin % 50'si ilkokul mezunu, % 29'u lise mezunu, % 11,2'si üniversite mezunu, % 5,6'sı önlisans mezunu ve % 3,7'si yüksek lisans/doktora mezunudur. Katılımcıların babalarının % 37,4'ü ilkokul mezunu, %

25,2'si lise mezunu, % 22,4'ü üniversite mezunu, % 4,7'si önlisans mezunu ve % 10,3'ü yüksek lisans/doktora mezunudur.

Katılımcıların % 44,9'u şu an bir işte çalışmaktadır. Katılımcıların % 80,4'ü daha önce bir işte çalışmıştır. Katılımcıların % 35,5'inin ailesinde girişimci biri vardır. Katılımcıların % 54,7'si gelecekte kendi işinde, % 19,8'i kamuda, % 19,8'i özel sektörde ve % 5,7'si serbest çalışmak istemektedir. Katılımcıların % 7,5'i ileride kendi işini kurmak istememekte, % 15,9'u bu konuda kararsız ve % 76,6'sı kendi işini kurmak istemektedir.

Katılımcılara 12 soruda girişimcilik ile ilgili düşünceleri sorulmuştur. Katılımcıların % 11,2'si daha önce girişimcilik eğitimi aldıklarını ifade etmiş olup bu soruya katılımcıların % 77,6'sı cevap vermemiştir. Katılımcıların % 15,9'u Türkiye'de girişimci olmak istediklerini ifade etmiş, bu soruya da katılımcıların % 77,6'sı cevap vermemiştir. Katılımcıların % 69,8'i Türkiye'de iş kurmanın zor bir süreç olduğuna inanmaktadır. Katılımcıların % 55,1'i Türkiye'deki girişimcilik destekleri ve yatırım teşvik fırsatlarından haberdar olmadıklarını ifade etmiştir. Katılımcıların % 58'i Türkiye'nin ekonomik yapısının Türkiye'de iş kurmayı kolaylaştırmayacağını düşünmektedir. Katılımcıların % 67,9'u Türkiye'de iş kurmaya yönelik yasal mevzuattan haberdar değildir. Katılımcıların % 71,7'si Türkiye'de eğitim aldıkları süreçte Türk tarihi, ekonomi, girişimcilik gibi dersler almanın Türkiye'de girişimci olmaya ya da Türkiye ile dış ticaret yapma potansiyellerine katkı sağlayacağını düşünmektedir. Katılımcıların % 83,8'i kendi ülkelerinde girişimci olmak istemektedir. Katılımcıların % 91,5'i kendi ülkelerinde girişimci olma durumunda Türkiye ile ticari faaliyet gerçekleştirmek isteyeceklerini belirtmiştir. Katılımcıların % 55,2'si ülkelerindeki girişimcilik faaliyetlerinden haberdardır. Katılımcıların % 83,7'si kendi ülkelerinde girişimci olma durumunda ülkelerindeki fırsatlar ile Türkiye ekonomisi arasında katma değer yaratıcı bağ kurabileceklerini belirtmiştir. Katılımcıların % 58,1'i kendi ülkelerindeki dış ticaret mevzuundan haberdar değildir.

Katılımcıların girişimcilik ile ilgili düşüncelerinin ailelerinde girişimci olup olmamasına göre değişiklik gösterme durumu incelenmiştir. Buna göre

ailelerinde girişimci olan katılımcılar olmayanlara göre daha çok Türkiye'nin ekonomik yapısının Türkiye'de iş kurmayı kolaylaştıracağını düşünmektedir. Ailesinde girişimci olan katılımcılar Türkiye'deki yasal mevzuattan daha çok haberdardır. Ailelerinde girişimci olan katılımcılar ülkelerindeki girişimcilik fırsatlarından daha çok haberdardır. Katılımcıların girişimcilik ile ilgili düşüncelerinin cinsiyetlerine göre değişiklik gösterme durumu incelenmiştir. Buna göre kadın katılımcıların erkek yatırımcılara göre Türkiye'deki girişimcilik desteklerinden ve yatırım teşvik fırsatlarından daha çok haberdar olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilere 5'li Likert Tipi (1. Hiçbir zaman, 2. Nadiren, 3. Bazen, 4. Sık sık, 5. Çok sık) olarak ölçeklendirilen ve 36 maddeden oluşan Girişimcilik Eğilimi Ölçeği uygulanmıştır. Öğrencilerin verdiklere cevaplara göre girişimcilik puanları ortalaması $127,71 \pm 42,61$ olup, bu puana göre öğrencilerin yüksek girişimcilik düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Bu bulgunun literatür ile uyumlu olduğu görülmektedir. Konuyla ilgili olarak üniversite öğrencileri üzerinde yapılan çalışmalar dikkate alındığında öğrencilerin genel olarak yüksek düzeyde girişimcilik özelliğine sahip oldukları bulunmuştur.

Örnek olarak Korkmaz (2012)'ın, işletme bölümü öğrencilerinin girişimci bir kişiliğe sahip olup olmadıklarını belirlemek ve girişimcilik eğilimlerinde etkili olan psikolojik, demografik ve aile faktörlerinin neler olduğunu tespit etmek amacıyla yaptığı çalışmada öğrencilerin girişimci bir kişiliğe sahip oldukları sonucuna varılmıştır. Benzer biçimde Yılmaz ve Sünbül (2009)'ün eğitim ve mesleki eğitim fakültesi öğrencileri üzerinde yürüttüğü çalışma ile Maya vd. (2012)'nin meslek yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin farklı kaynaklardan algılanan sosyal destek tarafından anlamlı bir şekilde yordanıp yordanmadığının belirlenmesi amacıyla yürüttüğü çalışmada da öğrencilerin yüksek düzeyde girişimcilik eğilimine sahip olduğu bulunmuştur.

Risk alma ve yenilikçi bir yapıya sahip olma (Kılıç vd., 2012) gibi girişimcilik özellikleri bakımından erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha yüksek girişimcilik puanlarına sahip olduğu görülmektedir. Maes vd. (2014) kadın

öğrencilerin erkeklerden daha az girişimcilik eğilimine sahip olduklarını tespit etmiştir. Öte yandan üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin cinsiyet bakımından anlamlı bir farklılık oluşturmadığı da tespit edilmiştir (Yılmaz ve Sünbül, 2009). Bu çalışmada ise erkek ve kadın katılımcılar arasında girişimcilik eğilimi puanında anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Test sonuçlarına göre kadın katılımcıların ortalaması erkek katılımcılardan daha yüksek olup bu sonuca göre kadın katılımcıların girişimcilik eğilimi erkek katılımcılardan daha yüksek çıkmıştır. Bu farklılığın nedeninin çalışmaya katılan katılımcıların kültürel farklılığından kaynaklanabileceği değerlendirilmektedir.

Literatüre göre aileler ve arkadaşlar, bireylerin girişimcilik eğilimi konusunda oldukça güvenilir gruplardır (Van Gelderen vd., 2008; Astuti ve Martdianty, 2012). Meoli vd.'ye göre (2020) ailede girişimci birilerinin olması, girişimcilikte öğrenciler için çok önemli bir unsurdur. Dahası, Drennan vd.'ye (2005) göre, ebeveyn iş deneyimi, bir bireyin öznel normu için en etkili gösterge olabilmektedir. Ebeveynlerin iş deneyiminden hareketle, kişiler çocukluktan itibaren girişimcilik eğilimi geliştirmelerine veya girişimcilik kariyerini seçmelerine yardımcı olabilecek deneyimleri edinmektedir (Tatarko ve Schmidt, 2016). Bu nedenle, ebeveyn iş deneyimi, girişimcilik eğilimini etkileyen öznel normların önemli göstergelerinden biri olarak kabul edilmektedir.

Bununla birlikte bu çalışmada ailelerinde girişimci olan ve olmayan katılımcılar arasında girişimcilik eğilimi puanı bakımından anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bu farklılığın nedeninin çalışmaya katılan katılımcıların kültürel farklılığından kaynaklanabileceği değerlendirilmektedir. Nitekim De Pillis ve Reardon (2007)'a göre kültürel farklılıklar bireylerin girişimcilik eğilimi konusunda güçlü bir etkiye sahiptir. Önceki çalışmalarda (Garcia-Rodriguez vd. 2015; De Pillis ve Reardon, 2007) kültürel farklılığın bireyleri farklı şekilde etkilediği, öğrencilerin girişimcilik eğilimi inşa etmede kültürel çeşitliliğin etkisinin bulunduğu tespit edilmiştir.

Lisansüstü/doktora okuyan öğrenciler arasında girişimcilik eğilimi puanında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Katılımcıların anne ve babalarının

eğitim düzeylerine göre girişimcilik eğilimi puanında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Daha önce herhangi bir işte çalışan ve çalışmayan katılımcıların girişimcilik puanları arasında da anlamlı farklılık görülmemiştir. Öte yandan katılımcıların şu an bir işte çalışma durumlarına göre girişimcilik eğilimi leği puanlarında anlamlı farklılık vardır. Buna göre, şu an bir işte çalışan katılımcıların girişimcilik eğilimi ortalamaları daha yüksek olup, şu an bir işte çalışan katılımcıların girişimcilik eğilimleri çalışmayanlara göre daha yüksektir.

Katılımcıların gelecekte nerede çalışmayı düşünmelerine göre girişimcilik eğilimi puanında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Buna karşın katılımcıların ileride kendi işlerini kurma durumlarına göre girişimcilik eğilimi puanlarında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Buna göre ileride kendi işini kurmayı düşünen katılımcıların puanları kendi işini kurmayı düşünmeyen ve kararsızlara göre daha yüksektir.

Katılımcıların verdikleri cevaplara göre girişimciliği en fazla etkileyen faktörler girişimcilik eğitimlerine önem verilmesi, teknolojik imkânların yeterliliği ve istihdam ihtiyacı ve işgücüdür. En az etkileyen faktörler ise Ar-Ge harcamalarının büyüklüğü, gelişmekte olan bir ülke olması ve coğrafi konumdur.

Girişimciliği etkileyen faktörlerin cinsiyete göre farklılığı incelenmiş, test sonuçlarına göre erkek ve kadın katılımcılar arasında fırsatlara açık olması ve gelişmekte olan bir ülke olması maddelerinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu iki maddede kadın katılımcıların ortalamaları erkek katılımcılardan daha yüksek çıkmıştır. Ayrıca girişimciliği etkileyen faktörlerin katılımcıların ailelerinde girişimci olması durumuna göre farklılığı incelenmiş, test sonuçlarına göre ailelerinde girişimci olan ve olmayan katılımcılar arasında girişimciliği etkileyen faktörlerde anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Türkiye gibi gelişmekte olan ekonomilerde başarılı girişimcilere olan ihtiyaç oldukça fazladır. Bunun için uluslararası öğrencilere yönelik girişimcilik eğitimlerine ağırlık verilmesi, bu bağlamda niversite-sanayi işbirliğinden azami derecede faydalanılması önerilmektedir. Küçük ve Orta lekli işletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) gibi kuruluşlar

vasıtasıyla uluslararası öğrencilere yönelik uygulamalı eğitim programları yaygınlaştırılmalı, lisans seviyesinde girişimcilik ders sayısı artırılmalı ve lisansüstü düzeyde uluslararası öğrencilere yönelik girişimcilik enstitüleri kurularak girişimci üniversiteler kurulmalıdır.

KAYNAKÇA

- Adekiya, A. and Ibrahim, F. (2016). Entrepreneurship intention among students. The antecedent role of culture and entrepreneurship training and development. *The International Journal of Management Education*, 14(2), 116–132.
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179–211. [https://doi.org/10.1016/0749-5978\(91\)90020-T](https://doi.org/10.1016/0749-5978(91)90020-T).
- Ajzen, I. and Fishbein, M. (1980). *Understanding attitudes and predicting social behavior*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
- Ajzen, I. (2002). Perceived behavioral control, self-efficacy, locus of control, and the theory of planned behavior. *Journal of Applied Social Psychology*, 32(4), 665–683. <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2002.tb00236.x>
- Ajzen, I. and Sheikh, S. (2016). Action versus inaction: anticipated affect in the theory of planned behavior: Erratum. *Journal of Applied Social Psychology*, 46(5), 313–314. <https://doi.org/10.1111/jasp.12384>.
- Alfattal, E. (2017). *Globalization, internationalization, marketing, and college choice: key factors affecting international students' mobility* (Unpublished Doctoral Dissertation). California State University-San Bernardino, California.
- Alferaih, A. (2017). Weight-and meta-analysis of empirical literature on entrepreneurship: Towards a conceptualization of entrepreneurial intention and behaviour. *The International Journal of Entrepreneurship and Innovation*, 18(3), 195–209.
- Altbach, P. G., and Knight, J. (2007). The internationalization of higher education: Motivations and realities. *Journal of Studies in International Education*, 11(3/4), 290–305.
- Armitage, C. J. and Conner, M. (2001). Efficacy of the theory of planned behaviour: A meta-analytic review. *British Journal of Social Psychology*, 40(4), 471-499. <https://doi.org/10.1348/014466601164939>

- Astebro, T., Herz, H., Nanda, R., and Weber, R. A. (2014). Seeking the roots of entrepreneurship: Insights from behavioral economics. *Journal of Economic Perspectives*, 28(3), 49-70. <https://doi.org/10.1257/jep.28.3.49>.
- Astuti, R. and Martdianty, F. (2012). Students' entrepreneurial intentions by using theory of planned behavior: The case in Indonesia. *The South East Asian Journal of Management*, 6(2). <http://journal.ui.ac.id/index.php/tseajm/article/view/1317>.
- Austin, J., Stevenson, H. and Wei-Skillern, J. (2006). Social and commercial entrepreneurship: Same, different, or both? *Entrepreneurship Theory and Practice*, 30(1), 1—22.
- Backhaus, J. G. (2006). Joseph Alois Schumpeter: entrepreneurship, style and vision (Vol. 1). *Springer Science & Business Media*.
- Bacq, S., and Alt, E. (2018). Feeling capable and valued: A prosocial perspective on the link between empathy and social entrepreneurial intentions. *Journal of Business Venturing*, 33, 333-350.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York, NY: Freeman.
- Barringer, B. R. (2015). *Entrepreneurship: Successfully launching new ventures*. Pearson Education India.
- Barton, M., Schaefer, R., and Canavati, S. (2018). To be or not to be a social entrepreneur: Motivational drivers amongst American business students. *Entrepreneurial Business and Economics Review*, 6(1), 9-35.
- Benz, M., and Frey, B. S. (2008). The value of doing what you like: Evidence from the self-employed in 23 countries. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 68(3-4), 445–455. <https://doi.org/10.1016/j.jebo.2006.10.014>.
- Beyhan, B. and Findik, D. (2017). Student and graduate entrepreneurship: ambidextrous universities create more nascent entrepreneurs. *Journal of Technology Transfer*, 1-29. [10.1007/s10961-017-9590-z](https://doi.org/10.1007/s10961-017-9590-z).
- Biraglia, A. and Kadile, V. (2017). The role of entrepreneurial passion and creativity in developing entrepreneurial intentions: insights from American homebrewers. *Journal of Small Business Management*, 55(1), 170-188.

- Bowers, T. A., and Pugh, R. C. (1972). A Comparison of Factors Underlying College Choice by Students and Parents. *American Educational Research Association Annual Meeting*, Chicago.
- Bruyat, C. and Julien, P. A. (2001). Defining the field of research in entrepreneurship. *Journal of Business Venturing*, 16, 165-180. 10.1016/S0883-9026(99)00043-9.
- Cardon, M.S. and Kirk, C. P. (2015). Entrepreneurial passion as mediator of the self-efficacy to persistence relationship. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 39(5), 1027-1050. doi: 10.1111/etap. 12089.
- Chapman, M. P. (1999). The campus at the millennium: a plea for community and place. *Planning for Higher Education* 2, 25–31.
- Chen, L. H. (2008). Internationalization or international marketing? Two frameworks for understanding international students' choice of Canadian universities. *Journal of Marketing for Higher Education*, 18(1), 1-33.
- Choi, N. and Majumdar, S. (2014). Social entrepreneurship as an essentially contested concept: Opening a new avenue for systematic future research. *Journal of Business Venturing*, 29, 363–376.
- Chrisman, J. J. (1997). Program evaluation and the venture development program at the University of Calgary: A research note. In *Entrepreneurship Theory and Practice* (pp. 59- 73).
- Crecente, B. (2011). *Call of duty: Modern warfare 3 shatters all sales records nears half a billion dollars in day one sales*. Kotaku. <https://kotaku.com/call-of-duty-modern-warfare-3-shatters-all-sales-recor-5857400>.
- Crecente-Romero, F., Giménez-Baldazo, M. and Rivera-Galicia, L. F. (2016). Subjective perception of entrepreneurship. Differences among countries. *Journal of Business Research*, 69, 10.1016/j.jbusres.2016.04.097.
- Czarnitzki, D., Doherr, T., Hussinger, K., Schliessler, P. and Andrew A. Toole, A. A. (2016). Knowledge creates markets: The influence of entrepreneurial support and patent rights on academic entrepreneurship. *European Economic Review* 86, 131-146. <https://doi.org/10.1016/j.euroecorev.2016.04.010>.

- Dacin, M. T., Dacin, P. A. and Tracey, P. (2011). Social entrepreneurship: A critique and future directions. *Organization Science*, 22(5), 1203–1213.
- Daily, C. M., Farewell, S., and Kumar, G. (2010). Factors influencing the university selection of international students. *Academy of Educational Leadership Journal*, 14(3), 59-75.
- Davidsson, P. (1995), “Determinants of entrepreneurial intentions”, RENT (Research in ENTrepreneurship) Conference, IX, Piacenza, 23-24 November (also Working Paper Series 1995-1, *Jonkoping International Business School*, Jonkoping).
- Davidsson, P. (2006). Nascent entrepreneurship: Empirical studies and developments. *Foundations and Trends in Entrepreneurship*, 2(1), 5-9.
- De Pillis, E. and Reardon, K. K. (2007). The influence of personality traits and persuasive messages on entrepreneurial intention: A cross-cultural comparison. *Career Development International*, 12(4), 382–396.
- Desjardins, G., Simonyan, K., Pascanu, R. and Kavukcuoglu, K. (2015). Natural neural networks. In *Advances in Neural Information Processing Systems*, 2062–2070.
- de Vita, G. (2007). Taking stock: an appraisal of the literature on internationalising the learning. In E. Jones, & S. Brown (Eds.), *Internationalising higher education* (pp.154–168). Abingdon, Oxon: Routledge.
- de Wit, H. (2011). Internationalization of higher education in Europe and its assessment. In H. de Wit (Ed.), *Trends, issues, and challenges in internationalization of higher education* (pp. 39–43). Amsterdam, The Netherlands: Centre for Applied Research on Economics and Management, School of Economics and Management of the Hogeschool van Amsterdam.
- Dey, P. and Lehner, O. (2017). Registering ideology in the creation of social entrepreneurs: Intermediary organizations, ‘ideal subject’ and the promise of enjoyment. *J Bus Ethics*, 142, 753–767. <https://doi.org/10.1007/s10551-016-3112-z>.

- DINC, M. S. and Budic, S. (2016). The impact of personal attitude, subjective norm, and perceived behavioural control on entrepreneurial intentions of women. *Eurasian Journal of Business and Economics*, 9(17), 23-35.
- Douglas, E. J. and Shepherd, D. A. (2002). Self-employment as a career choice: Attitudes entrepreneurial intentions, and utility maximization. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 26(3), 81-90.
- Drennan, J., Kennedy, J. and Renfrow, P. (2005). Impact of childhood experiences on the development of entrepreneurial intentions. *International Journal of Entrepreneurship and Innovation*, 6(4), 231-8.
- Drucker, P. (1970). Entrepreneurship in business enterprise. *Journal of Business Policy*, 1.
- Duckworth, A. L., Peterson, C., Matthews, M. D. and Kelly, D. R. (2007). Grit: Perseverance and passion for long-term goals. *Journal of Personality and Social Psychology*, 92(6), 1087–1101.
- Durst, S. and Sedenka, J. (2016). Entrepreneurial intentions and behaviour of students attending Swedish universities. *Global University Entrepreneurial Sprit Student' Survey 2016 – National Report Sweden*, Skövde: University of Skövde.
- Entrialgo, M., and Iglesias, V. (2016). The moderating role of entrepreneurship education on the antecedents of entrepreneurial intention. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 12(4), 1209–1232.
- Erdoğan, N. (2019). *Geleceğin Türkiye'sinde Yükseköğretim*. İstanbul: İLKE İlim Kültür Eğitim Derneği.
- Farooq, M. S., Salam, M., Fayolle, A., Jaafar, N. and Ayupp, K. (2018). Impact of service quality on customer satisfaction in Malaysia Airlines: A PLS-SEM approach. *Journal of Air Transport Management*, 67(1), 169–180. <https://doi.org/10.1016/j.jairtraman.2017.12.008>.
- Fayolle, A. and Gailly, B. (2004). *Using the theory of planned behaviour to assess entrepreneurship teaching programs: a first experimentation*. IntEnt2004 Conference, Naples (Italy), 5-7 July.
- Fayolle, A. and Liñán, F. (2014). The future of research on entrepreneurial intentions. *Journal of Business Research*, 67(5), 663-666.

- Ferreira, J. J. Raposo, M. L, Rodrigues, R. G., Dinis, A., and do Paço, A. (2012). A model of entrepreneurial intention: An application of the psychological and behavioral approaches. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 19(3), 424-440.
- Fischer, B. B., de Moraes, G. H. S. M. and Schaeffer, P. R. (2019). Universities' institutional settings and academic entrepreneurship: Notes from a developing country. *Technological Forecasting and Social Change*, 147, 243-252.
- Fragoso, R., Rocha-Junior, W. and Xavier, A. (2019). Determinant factors of entrepreneurial intention among university students in Brazil and Portugal. *Journal of Small Business and Entrepreneurship*, 1–25.
- Frank, H., Lueger, M. and Korunka, C. (2007). The significance of personality in business start-up intentions, start-up realization and business success. *Entrepreneurship & Regional Development*, 19(3), 227-251. 10.1080/08985620701218387
- Frey, B. S., Benz, M. and Stutzer, A. (2004). Introducing procedural utility: Not only what, but also how matters. *Journal of Institutional and Theoretical Economics* 160(3), 377–401. doi:10.1628/0932456041960560.
- Garavan, T. N., and O' Cinneide, B. (1994). Entrepreneurship education and training programmes: A review and evaluation-part. *J. Eur. Ind. Train.* 18, 3–12. doi: 10.1108/03090599410068024.
- Garcia-Rodriguez, F. J., Gil-Soto, E., Ruiz-Rosa, I. and Sene, P. M. (2015). Entrepreneurial intentions in diverse development contexts: A cross-cultural comparison between Senegal and Spain. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 11(3), 511–527.
- Gartner, W. B. (1990). What are we talking about when we talk about entrepreneurship? *Journal of Business Venturing*, 5(1), 15-28 [https://doi.org/10.1016/0883-9026\(90\)90023-M](https://doi.org/10.1016/0883-9026(90)90023-M).
- Gerba, D. T. (2012). Impact of entrepreneurship education on entrepreneurial intentions of business and engineering students in Ethiopia. *African Journal of Economic & Management Studies*, 3(2), 258-277.
- Giacomin, O., Janssen, F., Pruett, M., Shinnar, R., Llopis, F. and Toney, B. (2011). Entrepreneurial intentions, motivations and barriers: differences

among american, asian and european students. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 7, 219-238. 10.1007/s11365-010-0155-y.

Grebel, T. (2007). *Entrepreneur – a new perspective*. London: Routledge.

Hansen, D. J., Shrader, R. and Monllor, J. (2011). Defragmenting definitions of entrepreneurial opportunity. *J. Small Bus. Manag.*, 49, 283–304. doi: 10.1111/j.1540-627X.2011.00325.x

Harrison, N., and Peacock, N. (2010). Cultural distance, mindfulness and passive xenophobia: Using integrated threat theory to explore home higher education students' perspectives on internationalisation at home. *British Education Research Journal*, 36(6), 877–902.

Hayter, C.S., Lubynsky, R. and Maroulis, S. (2017). Who is the academic entrepreneur? The role of graduate students in the development of university spinoffs. *J. Technol. Transf.*, 42, 1237–1254.

Hoselitz, B. F. (1952). Entrepreneurship and economic growth. *The American Journal of Economics and Sociology*, 12(1), 97-110. <https://doi.org/10.1111/j.1536-7150.1952.tb00480.x>.

Huggins, R., and Thompson, P. (2015). Entrepreneurship, innovation and regional growth: a network theory. *Small Bus Econ.*, 45, 103–128, <https://doi.org/10.1007/s11187-015-9643-3>.

Hughes, J. R. (1983). Arthur Cole and entrepreneurial history. *Business and economic history*, 133-144. <https://doi.org/10.2307/envrev/7.2.133>.

Hunter, S. T., Bedell, K. T. and Mumford, M. D. (2007). Climate for creativity: A quantitative review. *Creativity Research Journal*, 19(1), 69-90, 10.1080/10400410709336883.

Iakovleva, T., Kolvereid, L. and Stephan, U. (2011). Entrepreneurial intentions in developing and developed countries. *Education and Training*, 53, 353-370. 10.1108/00400911111147686.

Ippolito, K. (2007). Promoting intercultural learning in a multicultural university: Ideals and realities. *Teaching in Higher Education*, 12(5–6), 749– 763.

James-MacEachern, M., and Yun, D. (2017). Exploring factors influencing international students' decision to choose a higher education institution: A

comparison between Chinese and other students. *International Journal of Educational Management*, 31(3), 343-363.

Jenkins, A., Wiklund, J. and Brundin, E. (2014). Individual responses to firm failure: Appraisals, grief, and the influence of prior failure experience. *Journal of Business Venturing*, 29, 17–33.

Jiani, M. A. (2016). Why and how international students choose Mainland China as a higher education study abroad destination. *Higher Education*, 74(4), 1-17.

Jones, P., Jones, A., Packham, G. and Miller, C. (2008). Student attitudes towards enterprise education in Poland: a positive impact. *Education + Training*, 50(7).

Joseph, I. (2017). Factors influencing international student entrepreneurial intention in Malaysia. *Research Journal of Business Management*, 7, 424-428. 10.4236/ajibm.2017.74030.

Joseph, M., and Joseph, B. (2000). Indonesian students' perceptions of choice criteria in the selection of a tertiary institution: Strategic implications. *International Journal of Educational Management*, 14(1), 40-44.

Katz, J. and Gartner, W. B. (1988). Properties of emerging organizations. *Academy of Management Review*, 13, 429–441.

Kao, R. W. Y. (1993). Defining entrepreneurship: past, present and? *Creativity and Innovation Management*, 2(1), 69–70. <http://doi.org/10.1111/j.1467-8691.1993.tb00073.x>.

Kılıç, R., Keklik, B. ve Çalış, N. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma: Bandırma İİBF İşletme Bölümü Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(2), 423-435

Kimmitt, J. and Munoz, P. (2018). Sensemaking the 'social' in social entrepreneurship. *International Small Business Journal*. 10.1177/0266242618789230.

- Kolvereid, L. (1996). Organisational employment versus self-employment: reasons for career choice intentions. *Entrepreneurship Theory & Practice*, 20, 23–31.
- Kolvereid, L. and Isaksen, E. (2006). New business start-up and subsequent entry into self-employment. *Journal of Business Venturing*, 21, 866-885. 10.1016/j.jbusvent.2005.06.008.
- Kondakci, Y. (2011). Student mobility reviewed: Attraction and satisfaction of international students in Turkey. *Higher Education*, 62(5), 573-592.
- Korkmaz, O. (2012). Üniversite Öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, 14(2), 209-226.
- Krueger, J. R. N., Reilly, M. and Carsrud, A. (2000). Competing models of entrepreneurial intention. *Journal of Business Venturing*, 15, 411-432. 10.1016/S0883-9026(98)00033.
- Kuh, G. D. (2008). *High-impact educational practices: What they are, who has access to them, and why they matter*. <http://provost.tufts.edu/celt/files/High-Impact-Ed-Practices1.pdf>.
- Kuratko, D. (2005). The emergence of entrepreneurship education: Development, trends, and challenges. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 29, 577 - 598. 10.1111/j.1540-6520.2005.00099.
- Küttim, M., Kallaste, M., Venesaar, U. and Kiis, A. (2014). Entrepreneurship education at university level and students' entrepreneurial intentions. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 110.10.1016/j.sbspro.2013.12.910.
- Landström, H., Harirchi, G. and Åström, F. (2012). Entrepreneurship: Exploring the knowledge base. *Research Policy*, 41(7). 1154-1181. <https://doi.org/10.1016/j.respol.2012.03.009>.
- Lent, R., Brown, S. and Hackett, G. (1994). Toward a unifying social cognitive theory of career and academic interest, choice, and performance. *Journal of Vocational Behavior*, 45, 79-122.10.1006/jvbe.1994.1027.
- Leroy, H., Maes, J., Meuleman, M., Sels, L. and Debrulle, J. (2009). *Gender effect on entrepreneurial intentions: A multigroup analysis at factor and*

- indicator level*. Artículo presentado en Academy of Management Annual Meeting, Chicago (USA).
<https://lirias.kuleuven.be/handle/123456789/245186>.
- Levie, J., Autio, E., Acs, Z. and Hart, M. (2014). Global entrepreneurship and institutions: An introduction. *Small Business Economics*, 42, 10.1007/s11187-013-9516-6.
- Liñán, F. and Chen, Y. W. (2009). Development and cross-cultural application of a specific instrument to measure entrepreneurial intentions. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 33, 593- 617. 10.1111/j.1540-6520.2009.00318.x.
- Liñán, F., Rodríguez-Cohard, J. and Rueda-Cantuche, J. (2011). Factors affecting entrepreneurial intention levels: a role for education. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 7(2), 195-218.
- Liñán, F. and Fayolle, A. (2015). A systematic literature review on entrepreneurial intentions: citation, thematic analyses, and research agenda. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 11(4), 907-933.
- Lingelbach, D., Vina, L. and Asel, P. (2005). What's distinctive about growth-oriented entrepreneurship in developing countries? *SSRN Electronic Journal*. 10.2139/ssrn.742605
- Lüthje, C. and Franke, N. (2003). The ‘making’ of an entrepreneur: Testing a model of entrepreneurial intent among engineering students at MIT. *R&D Management*, 33, 135 - 147.
- Macarthy, K. and Yang, W. (2017). *Support facilities for students in their entrepreneurial ventures at Linnaeus University: How can the international students seek and experience the support they get from the University to develop their entrepreneurial ventures* (Dissertation). <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lnu:diva-67356>.
- Maes, J., Leroy, H. and Sels, L. (2014). Gender differences in entrepreneurial intentions: A TPB multigroup analysis at factor and indicator level. *European Management Journal*, 32(5), 784–794. <https://doi.org/10.1016/j.emj.2014.01.001>
- Maresch, D., Harms, R., Kailer, N. and Wimmer-Wurm, B. (2016). The impact of entrepreneurship education on the entrepreneurial intention of students in

science and engineering versus business studies university programs. *Technological forecasting and social change*, 104, 172-179.

Marzocchi, A., Flecker, R., Lunt, D., Krijgsman, W. and Hilgen, F. (2019). Precessional drivers of late miocene mediterranean sedimentary sequences: african summer monsoon and atlantic winter storm tracks. *Paleoceanography and Paleoclimatology*, 34. 10.1029/2019PA003721.

Maya, İ. Ç., Uzman, E. ve Işık, H. (2012). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini farklı kaynaklardan algıladıkları sosyal desteğin yordaması. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 7(1), 23-48.

Mazzarol, T., Soutar, G. N., and Thein, V. (2001). Critical success factors in the marketing of an educational institution: A comparison of institutional and student perspectives. *Journal of Marketing for Higher Education*, 10(2), 39-57.

Mazzarol, T., and Soutar, G. N. (2002). “Push-pull” factors influencing international student destination choice. *International Journal of Educational Management*, 16(2), 82-90.

McGee, J. E., Peterson, M., Mueller, S. L. and Sequeira, J. M., (2009). Entrepreneurial self-efficacy: Refining the measure. *Enterp. Theory Pract.*, 33(4), 965–988.

McMullen, J. (2011). Delineating the domain of development entrepreneurship: a market-based approach to facilitating inclusive economic growth. *Entrepreneurship Theory and Practice*. 35.10.1111/j.1540-6520.2010.00428.x.

McMullen, J. and Shepherd, D. (2006). Entrepreneurial action and the role of uncertainty in the theory of entrepreneur. *Academy of Management Review*, 31. 10.5465/AMR.2006.19379628.

Meoli A., Fini R., Sobrero M. and Wiklund J. (2020). How entrepreneurial intentions influence entrepreneurial career choices: The moderating influence of social context. *Journal of Business Venturing*, 35(3). <https://doi.org/10.1016/j.jbusvent.2019.105982>

Miller T., Grimes M., McMullen J. and Vogus, T. (2012). Venturing for others with heart and head: How compassion encourages social entrepreneurship. *Academy of Management Review*, 37, 616–640.

- Miralles, F., Giones, F. and Riverola, C. (2015). Evaluating the impact of prior experience in entrepreneurial intention. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 1–23.
- Mitchell, R., Randolph-Seng, B. and Mitchell, J. (2011). Socially situated cognition: Imagining new opportunities for entrepreneurship research. *Academy of Management Review*, 36, 774-776. 10.5465/amr.2011.0001.
- Monsen, E. and Boss, R. (2009). The impact of strategic entrepreneurship inside the organization: examining job stress and employee retention. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 33, 71-104. 10.1111/j.1540-6520.2008.00281.x.
- Moriano, J. A., Gorgievski, M., Laguna, M., Stephan, U. and Zarafshani, K. (2011). A cross-cultural approach to understanding entrepreneurial intentions. *Journal of Career Development*, 38(1), 1-24.
- Murphy, A. E. (1986). *Richard Cantillon: Entrepreneur and economist*. Oxford University Press.
- Nabi, G. and Holden, R. (2008). Graduate entrepreneurship: Intentions, education and training (Special Issue). *Education and Training*. 10.1108/00400910810909018
- Naffziger, D. W., Hornsby, J. S., and Kuratko, D. F. (1994). A proposed research model of entrepreneurial motivation. *Entrepreneurship Theory & Practice*, 18, 29-42.
- Nasip, S., Amirul, S. R., Sondoh, S. L. and Tanakinjal, G. H. (2017). Psychological characteristics and entrepreneurial intention: A study among university students in North Borneo, Malaysia. *Education & Training*, 59(7/8), 825-840.
- Nguyen, T. V., Bryant, S. E., Rose, J., Tseng, C. H., and Kapsuwan, S. (2009). Cultural values, market institutions, and entrepreneurship potential: A comparative study of the United States, Taiwan, and Vietnam. *Journal of Developmental Entrepreneurship*, 14(01), 21-37, Doi: 10.1142/s1084946709001120.
- Nishimura, J. S. and Tristán, O. M. (2011). Using the theory of planned behaviour to predict nascent entrepreneurship. *Academia, Revista Latinoamericana de Administración*, 46, 55–71.

- Nkoko, M. M. (2016). *Yurtdışında eğitimin zorlukları: Türkiye, Akdeniz Üniversitesi uluslararası öğrenciler örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- OECD (2014). *Education at a glance, 2014: OECD Indicators*. OECD Publishing, Paris.
- OECD (2019). *Education at a Glance 2019: OECD Indicators*. OECD Publishing, Paris.
- OECD (2020). *Education at a Glance 2020: OECD Indicators*. OECD Publishing, Paris.
- Ojiaku, O. C., Nkamnebe, A. D. and Nwaizugbo, I. C. J. (2018). Determinants of entrepreneurial intentions among young graduates: perspectives of push-pull-mooring model. *Global Entrepreneurship Research*, (8)24. doi.org/10.1186/s40497-018-0109-3.
- Ozaralli, N. and Rivenburgh, N. K. (2016). Entrepreneurial intention: Antecedents to entrepreneurial behavior in the U.S.A. and Turkey. *Journal of Global Entrepreneurship Research*, 6(1), 3.
- Özdamar, K. (2015). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi*. Eskişehir: Nisan Kitabevi.
- Özoğlu, M., Gür, B. S., and Coşkun, İ. (2015). Factors influencing international students' choice to study in Turkey and challenges they experience in Turkey. *Research in Comparative and International Education*, 10(2), 223-237.
- Paco, A. Do, Ferreira, J., Raposo, M., Rodrigues, R. G. and Dinis, A. (2011). Entrepreneurial intention among secondary students: Findings from Portugal. *International Journal of Entrepreneurship and Small Business*.
- Padlee, S. F., Kamaruddin, A. R., and Baharun, R. (2010). International students' choice behavior for higher education at Malaysian private universities. *International Journal of Marketing Studies*, 2(2), 202-211.
- Palmer, J., Griswold, M., Eidson, V. and Wiewel, P. (2015). Entrepreneurial intentions of male and female university students. *Int J Business Public Admin*, 12(1), 152-167.

- Pandit, K. (2007). The importance of international students on our campuses. *Association of Pacific Coast Geographers Yearbook*, 2007/69, 156–159.
- Patache, L. and Mitran, P. C. (2014). Entrepreneurial intention of students and unemployed persons in Romania: A case study on the south-east region and the south-west - Oltenia region. *Economics, Management and Financial Markets*, 9(4), 282–295.
- Peng, Z., Lu, G. and Kang, H. (2012). Entrepreneurial intentions and its influencing factors: A survey of the university students in Xi'an China. *Creative Education*, 03, 95-100. 10.4236/ce.2012.38B021.
- Potishuk, V. and Kratzer, J. (2017). Factors affecting entrepreneurial intentions and entrepreneurial attitudes in higher education. *Journal of Entrepreneurship Education*, 20, 25-44.
- Praag, M. and Versloot, P. (2007). What is the value of entrepreneurship? A review of recent research, *Small Business Economics*, 29(4).
- Popescu, C. I., Robu, I., Maxim, A. and Diaconu, L. (2017). An analysis of the determinants of entrepreneurial. *Sustainability*, 8.
- Pradhan, R., Arvin, M., Nair, M. and Bennett, S. (2020). The dynamics among entrepreneurship, innovation, and economic growth in the eurozone countries. *Journal of Policy Modeling*. 10.1016/j.jpolmod.2020.01.004.
- Purusottama, A. (2019). Revisiting students' entrepreneurial intention in Indonesia: A theory of planned behavior approach. *Jurnal Manajemen dan Kewirausahaan*, 21(1), 64-73.
- Radmard, S. (2012). *Türkiye üniversitelerinin uluslararasılaşma politikaları bağlamında uluslararası öğrencilerin yükseköğretim taleplerini etkileyen etkenlerin incelenmesi*. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Ramachandran, N. T. (2011). Enhancing international students' experiences: An imperative agenda for universities in the UK. *Journal of Research in International Education*, 10(2), 201–220.
- Roy, R., Akhtar, F. and Das, N. (2017). Entrepreneurial intention among science & technology students in India: Extending the theory of planned behavior. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 13(4), 1013-1041.

- Salman D. M. (2016). What is the role of public policies to robust international entrepreneurial activities on economic growth? Evidence from cross-countries study. *Future Business Journal*, 2(1), 1-14.
- Schlaegel, C. and Koenig, M. (2014). Determinants of entrepreneurial intent: A meta-analytic test and integration of competing models. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 38(2), 291-332.
- Schwab, A. (2018). Investigating and communicating the uncertainty of effects: The power of graphs. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 42(6), 823–834. doi:10.1177/1042258717753126.
- Segal, G., Borgia, D. and Schoenfeld, J. (2005), The motivation to become an entrepreneur. *International Journal of Entrepreneurial Behaviour and Research*, 11(1), 42- 57
- Seth, S. (2019). *Why entrepreneurship is important to the economy*. Investopedia Articles.
- Shane, S., and Venkataraman, S. (2000). The promise of entrepreneurship as a field of research. *Academy of management review*, 25(1), 217-226. <https://doi.org/10.5465/amr.2000.2791611>
- Shapiro, A. and Sokol, L. (1982). 'The social dimension of entrepreneurship', in Kent, C.A., Sexton, D.L. and Vesper, K.H. (Eds.): *Encyclopedia of Entrepreneurship*, Prentice-Hall, Englewood Cliffs, New Jersey, pp.72–90.
- Shaver, K. G. and Scott, L. R. (1992). Person, process, choice: The psychology of new venture creation. *Entrepreneurship theory and practice*, 16(2), 23-46
- Shepherd, D. A. and Patzelt, H. (2017). Researching entrepreneurs' role in sustainable development. *Trailblazing in Entrepreneurship*, 149-179.
- Sheppard, B., Hartwick, J. and Warshaw, Paul. (1988). The theory of reasoned action: A meta-analysis of past research with recommendations for modifications and future research. *Journal of Consumer Research*, 15, 10.1086/209170.
- Shook, C. L., Priem, R. L. and McGee, J. E. (2003). Venture creation and the enterprising individual: A review and synthesis. *Journal of Management*, 29(3), 379-399.

- Siu, W.-S. and Lo, E. S.-C. (2013). Cultural contingency in the cognitive model of entrepreneurial intention. *Entrepreneurship: Theory and Practice*, 37(2), 147–173.
- Sjöstrand, J. and Shadloo, M. (2013). *Entrepreneurial intentions. A comparative study of Swedish and Namibian business students*. <http://arc.hhs.se/download.aspx>.
- Snoubar, Y. (2017). International students in Turkey: Research on problems experienced and social service requirements. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(50), 800-808.
- Sobel, R. (2000). *The entrepreneurs: Explorations within the American business tradition*. Beard Books.
- Sohrabpour, V., Montero, J. N., Pazirandeh, A., Bard, D. and Zhang, J. (2013). *Teaching and Learning Adaptation of International Students in Sweden*.
- Souitaris, V., Zerbinati, S. and Al-Laham, A. (2007). Do entrepreneurship programmes raise entrepreneurial intention of science and engineering students? The effect of learning, inspiration and resources. *Journal of Business Venturing*, 22, 566-591.
- Soutar, G. N., and Turner, J. P. (2002). Students' preferences for university: A conjoint analysis. *International Journal of Educational Management*, 16(1), 40-45.
- Sovic, S. (2009). Hi-bye friends and the herd instinct: international and home students in the creative arts. *Higher Education*, 58(6), 747–761.
- Stiegler, D., and Thanhäuser, M. (2016). A Swedish student's perspective on entrepreneurial intent: A case study at Linnaeus University Växjö (Dissertation). <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lnu:diva-54282>.
- Sutter, C., Bruton, G. D. and Chen, J. (2019). Entrepreneurship as a solution to extreme poverty. A review and future research directions. *Journal of Business Venturing*, 34(1), 197–214.
- Tan, W. L., and Tan, T. M. (2004). *The impact of corporate governance on value creation in entrepreneurial firms*.

- Tatarko, A. and Schmidt, P. (2016). Individual social capital and the implementation of entrepreneurial intentions: The case of Russia Asian. *J Soc Psychol* 19(1), 76–85.
- T.C. Kalkınma Bakanlığı (2015). *Yükseköğretimin Uluslararasılaşması Çerçevesinde Türk Üniversitelerinin Uluslararası Öğrenciler İçin Çekim Merkezi Haline Getirilmesi* (Araştırma Projesi Raporu). Ankara: Kalkınma Araştırmaları Merkezi.
- Thom, V. (2010). Mutual cultures: Engaging with interculturalism in higher education. In E. Jones (Ed.) *Internationalization and the student voice: Higher education perspectives* (pp.155–165). New York: Routledge.
- Tong, X., Tong, D. and Loy, L. (2011). Factors influencing entrepreneurial intention among university students. *International Journal of Social Sciences and Humanity Studies*, 3(1), 487-496.
- Townsend, D. M., Busenitz, L. W. and Arthurs, J. D. (2010). To start or not to start: Outcome and ability expectations in the decision to start a new venture. *Journal of Business Venturing*, 25(2), 192–202.
- Türkiye Bursları (2017). *International students*. <https://www.turkiyeburslari.gov.tr>.
- Usman, B., and Yennita, O. (2019). Understanding the entrepreneurial intention among international students in Turkey. *Journal of Global Entrepreneurship Research*, Springer; UNESCO Chair in Entrepreneurship, 9(1), 1-21.
- Van Gelderen, M., Brand, M., van Praag, M., Bodewes, W., Poutsma, E. and Van Gils, A. (2008). Explaining entrepreneurial intentions by means of the theory of planned behavior. *Career Development International*, 13(6), 538–59.
- Veciana, J. M., Aponte, M. and Urbano, D. (2005). University students' attitudes towards entrepreneurship: A two countries comparison. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 1(2), 165– 182.

- Vural Yılmaz, D. (2014). *Yükseköğretimde uluslararasılaşma: Türkiye’de ulusal siyasalar, kurumsal stratejiler ve uygulamalar*. Doktora Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Wan, C., Shen, G. Q. and Yu, A. (2014). The role of perceived effectiveness of policy measures in predicting recycling behavior in Hong Kong. *Resour. Conserv. Recycl.*, 83, 141-151.
- Wang, W. Y. C., Pauleen, D. and Zhang, T. (2016). How social media applications affect B2B communication and improve business performance in SMEs. *Industrial Marketing Management*, 54, 10.1016/j.indmarman.2015.12.004
- Wilson, F., Kickul, J. and Marlino, D. (2007). Gender, entrepreneurial self-efficacy, and entrepreneurial career intentions: Implications for entrepreneurship education. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 31, 10.1111/j.1540-6520.2007.00179. x.
- Wu, S. and Wu, L. (2008). The impact of higher education on entrepreneurial intentions of university students in China. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 15, 752-774. 10.1108/14626000810917843.
- YBYS (2017). *Yükseköğretim bilgi yönetim sistemi*. <https://istatistik.yok.gov.tr/>.
- Yılmaz, E. ve Sünbül, A. (2009). Üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 195-203.
- Zampetakis, L. A. (2008). The role of creativity and proactivity on perceived entrepreneurial desirability. *Think. Skills Creat.*, 3, 154–162. doi: 10.1016/j.tsc.2008.07.00.